

EVALUATIE CAMERATOEZICHT GEMEENTE ROTTERDAM

EVALUATIE CAMERATOEZICHT
GEMEENTE ROTTERDAM

- eindrapport -

Drs. A. A. A. van Schijndel
Mr. drs. A. Schreijenberg
Drs. G.H.J. Homburg

Amsterdam, november 2010
Regioplan publicatienr. 2050

Regioplan Beleidsonderzoek
Nieuwezijds Voorburgwal 35
1012 RD Amsterdam
Tel.: 020 - 5315315
Fax : 020 - 6265199

Onderzoek, uitgevoerd door Regioplan
Beleidsonderzoek in opdracht van de
gemeente Rotterdam.

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	1
1.1	Cameratoezicht in Rotterdam	1
1.2	Doel- en vraagstelling onderzoek	2
1.4	Leeswijzer	3
2	Waardering en opvolging	5
2.1	Waarneming	5
2.2	Opvolging	7
2.3	Conclusie	10
3	Type delicten in cameragebieden	13
3.1	Meest voorkomende meldingen in cameragebieden	13
3.2	Meest voorkomende aangiften in cameragebieden	13
3.3	Effecten van cameratoezicht	14
3.4	Delicttypen en prioriteiten per deelgemeente	15
4	Subjectieve veiligheid	19
4.1	Veiligheid onder bewoners	19
4.2	Veiligheid onder ondernemers	22
4.3	Conclusie	23
5	Ontwikkelingen in cameratoezicht	25
5.1	Gemeentelijke regelgeving en besluitvorming	25
5.2	Organisatorische ontwikkelingen	25
5.3	De toegevoegde waarde van cameratoezicht	26
6	Deelconclusies en aanbevelingen	29
6.1	Waarneming en opvolging	29
6.2	Objectieve en subjectieve veiligheid	30
6.3	Aanbevelingen	31
Deel 2	33
7	Afwegingskader	35
8	Deelgemeente centrum	39
8.1	Beleid	39
8.2	Cameragebieden	40
8.3	Saftlevenkwartier	42
8.4	Stadhuisplein	45
8.5	Centraal Station	48
8.6	West-Kruiskade	50
8.7	Coolsingel	52

8.8	Westersingel	55
8.9	Couwenburg.....	57
8.10	Centrum-Oost.....	60
8.11	Centrum-West.....	62
8.12	Afweging continueren cameratoezicht.....	64
9	Deelgemeente Charlois	67
9.1	Beleid	67
9.2	Cameragebieden.....	68
9.3	Dordtselaan.....	69
9.4	Zuidplein.....	71
9.5	Slinge	73
9.6	Afweging continueren cameratoezicht.....	76
10	Deelgemeente Delfshaven	79
10.1	Beleid	79
10.2	Cameragebieden.....	80
10.3	Mathenesserdijk.....	82
10.4	Marconiplein.....	84
10.5	Metrostation Delfshaven	86
10.6	Delfshaven	88
10.7	Middelland.....	91
10.8	Afweging continueren cameratoezicht.....	93
11	Deelgemeente Fijenoord	95
11.1	Beleid	95
11.2	Cameragebieden.....	96
11.3	Boulevard-Zuid.....	97
11.4	Katendrecht.....	99
11.5	Bloemhof/Hillesluis.....	101
11.6	Afweging continueren cameratoezicht.....	104
12	Deelgemeente IJsselmonde	107
12.1	Beleid	107
12.2	Spinozaweg.....	108
12.3	Afweging continueren cameratoezicht.....	110
13	Deelgemeente Kralingen-Crooswijk.....	113
13.1	Beleid	113
13.2	Crooswijkseweg	114
13.3	Afweging continueren cameratoezicht.....	117
14	Deelgemeente Noord	119
14.1	Beleid	119
14.2	Oude Noorden.....	120
14.3	Afweging continueren cameratoezicht.....	122

15	Conclusie	125
15.1	Afweging continueren cameratoezicht	125
15.2	Algemene conclusies	126
Bijlagen	129
Bijlage 1	Methodeverantwoording	131
Bijlage 2	Overzicht geïnterviewde personen	133
Bijlage 3	Beslisinstrument continueren cameratoezicht (BICC).....	135
Bijlage 4	Tabellen onveiligheidsgevoelens	137

1 INLEIDING

Sinds 2000 is er in de gemeente Rotterdam cameratoezicht in de openbare ruimte. De stand van zaken op het gebied van cameratoezicht wordt regelmatig geëvalueerd. De onderhavige evaluatie bestaat uit twee delen. Deel 1 gaat in op de stand van zaken ten aanzien van cameratoezicht in heel Rotterdam. In deel 2 gaan we vervolgens dieper in op het beleid inzake cameratoezicht van de Rotterdamse deelgemeenten en de situatie in de daarbinnen gelegen cameragebieden. Daarbij wordt de situatie per gebied onderzocht en een afweging gemaakt over het al dan niet staken, aanpassen of continueren van cameratoezicht in de deelgemeenten.

1.1 Cameratoezicht in Rotterdam

In 2010 zijn er 23 gebieden met cameratoezicht in de gemeente Rotterdam. Deze gebieden, het aantal camera's per gebied en de startdatum van het cameratoezicht zijn weergegeven in tabel 1.1.

Tabel 1.1 Cameratoezichtgebieden

Locatie	Aantal camera's	Vanaf
Bloemhof/Hillesluis	6	Juli 2008
Boulevard-Zuid	22	Januari 2006
Centraal Station	31	December 2002
Centrum-Oost	20	Maart 2008
Centrum-West	25	April 2009
Coolsingel	11	Januari 2006
Couwenburg	8	Augustus 2007
Crooswijk	10	December 2006
Delfshaven	4	Januari 2007
Dordtselaan	13	Juni 2007
Katendrecht	11	Mei 2008
Marconiplein	4	Juni 2001
Mathenesserdijk	6	Juni 2001
Metrostation Delfshaven	2	Juni 2001
Middelland	5	Juli 2008
Oude Noorden	17	Juli 2008
Saftlevenkwartier	6	Juni 2000
Slinge	7	Januari 2009
Spinozaweg	14	Oktober 2008
Stadhuisplein	14	Juni 2000
Tarwewijk	6	2010
West-Kruiskade	20	December 2003
Westersingel	3	Februari 2006
Zuidplein	16	Juni 2007
Totaal	281	-

De gemeente Rotterdam beschikt in totaal over 281 camera's. De meeste camera's hangen rond het centraal station en in de rest van het centrum. In de cameratoezichtruimte worden ook de camerabeelden van enkele omliggende gemeenten uitgekeken. In deze omliggende gemeenten (Barendrecht, Hellevoetsluis, Schiedam en Spijkenisse) hangen respectievelijk 12, 6, 3 en 24 camera's. Samen met deze camera's en 16 camera's van de Nederlandse Spoorwegen worden in de cameratoezichtruimte de beelden van 342 camera's uitgekeken.

1.2 Doel- en vraagstelling onderzoek

Het doel van dit onderzoek is het evalueren van het cameratoezicht in de verschillende cameragebieden per deelgemeente. Daarbij worden uitspraken gedaan over de effectiviteit van het cameratoezichtbeleid per Rotterdamse deelgemeente.

Dit onderzoeksrapport geeft een overzicht van de werking van cameratoezicht en de (beleids)ontwikkelingen op dit terrein en een conclusie over het wel of niet continueren van het cameratoezicht per deelgemeente. De te beantwoorden onderzoeksvragen zijn:

Effectiviteit cameratoezicht

- Leidt het cameratoezicht tot het verminderen van geweld en overlast op straat?
- Leidt het cameratoezicht tot een verbetering van de veiligheidsgevoelens onder bewoners en bezoekers?
- Leidt het cameratoezicht tot een verbetering van de effectiviteit van het optreden van politie en justitie?

Toegevoegde waarde instrument cameratoezicht

- Wat is de toegevoegde waarde van cameratoezicht voor politie?
- Wat is de toegevoegde waarde van cameratoezicht voor justitie?

Regelgeving

- Volstaat de checklist voor het aanvragen van cameratoezicht (daterend uit juli 2005)?

Ontwikkelingen

- Welke ontwikkelingen zijn er bij de politie, de gemeente en gemeentelijke diensten als stadsmariniers en dienst Stadstoezicht (organisatorisch of beleidsmatig op het terrein van cameratoezicht)?

Toekomst

- Moet het cameratoezicht in de verschillende gebieden gecontinueerd worden? Zo ja, kan dat op de huidige wijze of moeten er aanpassingen worden gedaan aan het cameratoezicht?
- Hoe kan de toegevoegde waarde van cameratoezicht worden vergroot?

Aanpak cameratoezicht

- Waarin verschilt de aanpak ten aanzien van cameratoezicht tussen de verschillende Rotterdamse deelgemeenten?
- Zijn er succesfactoren en knelpunten aan te wijzen in de manier waarop per deelgemeente omgegaan wordt met cameratoezicht?
- Is een uniforme aanpak van cameratoezicht voor de gehele gemeente Rotterdam mogelijk en hoe moet deze aanpak in grote lijnen eruit zien?

1.3 Leeswijzer

Dit rapport heeft twee delen. Het eerste deel beslaat de hoofdstukken 1 tot en met 6 en gaat in op de stand van zaken op het gebied van cameratoezicht in Rotterdam. Hoofdstuk 2 geeft een overzicht van de waarnemingen met behulp van cameratoezicht en de opvolging die verschillende partijen daaraan geven. In hoofdstuk 3 wordt per cameragebied bekeken welke incidenten de boventoon voeren en hoe cameratoezicht een rol kan spelen in het tegengaan en opvolgen van deze incidenten. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de subjectieve veiligheid (veiligheidsgevoelens). Hoofdstuk 5 gaat over de laatste ontwikkelingen op het gebied van cameratoezicht in Rotterdam. Hoofdstuk 6 is een deelconclusie over het eerste deel van het rapport.

Het tweede deel van het rapport beslaat de hoofdstukken 7 tot en met 15. In die hoofdstukken wordt de situatie in zeven deelgemeenten geschetst. Eerst geeft hoofdstuk 7 een korte toelichting op het afwegingskader dat daarbij wordt gebruikt. In de hoofdstukken 8 tot en met 14 worden de veiligheids-situatie, de resultaten van cameratoezicht en de opvolging van beelden per deelgemeente (en daarbinnen per cameragebied) besproken. Ten slotte is de conclusie van het rapport neergelegd in hoofdstuk 15.

2 WAARNEMING EN OPVOLGING

Dit hoofdstuk beschrijft de incidenten die door de uitkijkers van cameratoezicht worden waargenomen en de wijze waarop hieraan opvolging wordt gegeven. De cijfers zijn afkomstig uit Coppweb, het registratiesysteem van de afdeling regionaal cameratoezicht.

2.1 Waarneming

In tabel 2.1 is weergegeven hoeveel incidenten zijn waargenomen in de periode 2008 en 2009 in alle cameragebieden. Ook is in de tabel opgenomen hoeveel camera's er in 2009 in de gebieden hangen en wat het gemiddeld aantal waarnemingen per camera is in dat jaar.

Tabel 2.1 Aantal waargenomen incidenten/per camera

Gebieden (in volgorde van operationeel worden cameratoezicht)	Waar- genomen incidenten 2008	Waar- genomen incidenten 2009	Aantal camera's in 2009	Gemiddeld aantal waargenomen incidenten per camera in 2009	Gemiddeld aantal waargenomen incidenten per camera per maand operationeel in 2009
Saftlevenkwartier	652	680	6	113	9
Stadhuisplein	1.358	1.361	14	97	8
Marconiplein	270	265	4	66	6
Mathenesserdijk	730	672	6	112	9
Metrostation Delfshaven	365	402	2	201	17
Centraal Station	2.016	2.133	30	71	6
West-Kruiskade	2.509	1.969	20	98	8
Boulevard-Zuid	1.875	1.961	22	89	7
Coolsingel	1.795	1.524	11	139	12
Westersingel	618	856	3	285	24
Crooswijk	598	569	10	57	5
Delfshaven	291	286	4	72	6
Dordtselaan	1.405	1.444	13	111	9
Zuidplein	911	1.123	16	70	6
Couwenburg	525	629	8	79	7
Centrum-Oost	1.105	1.284	20	64	5
Katendrecht*	223	317	11	29	2
Bloemhof*	173	441	6	74	6
Middelland*	208	880	5	176	15
Oude Noorden*	522	1.177	17	69	6
Spinozaweg*	95	575	14	41	3
Slinge**	-	265	7	38	3
Centrum-West***	-	1.318	25	53	7
Totaal	18.244	22.131	274	81	7

* De camera's in deze gebieden zijn pas halverwege 2008 operationeel geworden (zie ook tabel 1.1).

** Camera's operationeel sinds 13-1-2009.

*** Camera's operationeel sinds 30-4-2009.

Bron: Coppweb

In totaal zijn er in 2009 ruim 22.000 incidenten waargenomen met behulp van camera's. Gemiddeld worden in 2009 ruim 1800 incidenten per maand en zestig incidenten per dag gezien. Dat is een forse toename ten opzichte van 2008. Deze toename is deels te verklaren door het feit dat er in 2009 drie nieuwe cameragebieden bij zijn gekomen. Het betreft de cameragebieden Slinge, Centrum-West en een uitbreiding van het aantal camera's rondom het Zuidplein. Daarnaast was het cameratoezicht in enkele andere gebieden slechts een deel van het jaar 2008 operationeel (Bloemhof, Middelland, Oude Noorden en Spinozaweg).

De meeste incidenten in absolute aantallen worden waargenomen in de cameragebieden West-Kruiskade, Boulevard-Zuid, Coolsingel en rondom het Centraal Station. Dat waren in 2008 eveneens de gebieden waar de meeste incidenten werden waargenomen. In twee gebieden worden in 2009 aanzienlijk minder incidenten waargenomen dan in 2008. Op de West-Kruiskade en de Coolsingel daalt het aantal waargenomen incidenten met respectievelijk 22 en 15 procent. Het aantal camera's in deze gebieden is hetzelfde gebleven.

De meeste incidenten per camera worden geregistreerd in de gebieden Westersingel, Metrostation Delfshaven, Middelland en de Coolsingel. Dit zijn gebieden met weinig camera's, maar met een ligging op een drukke plaats in de stad met een groot aantal passanten. De weinige camera's registreren daarom relatief veel incidenten. Daarnaast geldt voor het centrum (waar twee van de vier gebieden deel van uitmaken) dat de cameratoezichtcentrale een sterk aansturende rol heeft ten aanzien van de politie op straat, waardoor camerabeelden uit het centrum intensiever bekeken zullen worden dan uit sommige andere gebieden in de stad. De andere twee gebieden liggen in de deelgemeente Delfshaven, waar een beleid gevoerd wordt dat door de deelgemeente zelf getypeerd wordt als een hotspotbenadering. Ook daar valt het grote aantal waarnemingen per camera te verklaren uit de intensieve benutting van het middel, juist op die drukke plaatsen.

Net als in 2008 ligt ook in 2009 het aantal waarnemingen per camera in de gebieden Katendrecht en Spinozaweg onder het gemiddelde. In het nieuwe cameragebied Slinge, sinds 1 januari 2009 operationeel, wordt eveneens een benedengemiddeld aantal incidenten waargenomen. Voor de gebieden Katendrecht en Spinozaweg geldt dat er relatief veel camera's geplaatst zijn in een klein gebied. Dat resulteert in weinig waargenomen incidenten. De vraag die hierbij gesteld moet worden, is of alle camera's op de juiste plaatsen hangen of zelfs of de gebieden niet met minder camera's toe kunnen. In het gebied Slinge zijn camera's voornamelijk opgehangen als preventiemiddel om overlast van een opvanglocatie tegen te gaan, terwijl er weinig andere overlast is. Daaruit is het lage aantal waarnemingen te verklaren.

In tabel 2.2 is weergegeven welk type incidenten wordt waargenomen door cameratoezicht.

Tabel 2.2 Type waargenomen incidenten per jaar (in procenten)

Incident	2007	2008	2009
Verkeer	12%	13%	13%
Geweld	11%	12%	12%
Alcohol	13%	11%	10%
Overtreding APV	12%	9%	7%
Ruzie zonder geweld	4%	7%	7%
Verdacht gedrag	7%	6%	6%
Hulpverlening	6%	6%	7%
Diefstal zonder geweld	5%	6%	6%
Overlast drugs	7%	5%	5%
Overlast	4%	5%	5%
Vernieling	2%	3%	2%
Overlast jeugd	3%	3%	2%
Diefstal met geweld	1%	2%	2%
Zeden	1%	1%	1%
Schoon en heel	1%	1%	1%
Overig	11%	12%	14%
Totaal	100%	100%	100%

Bron: Coppweb

De aard van de waargenomen incidenten is in 2009 ten opzichte van vorige jaren niet veranderd. Nog steeds voeren verkeers-, geweld- en alcohol-incidenten de boventoon. Verder valt in tabel 2.2 op dat het aandeel waargenomen APV-overtredingen in 2009 sterk afgenomen is ten opzichte van 2007 en 2008. Uit interviews met politie, gemeente en Stadstoezicht blijkt dat de inzet op juist dit soort overtredingen een beleidsdoel is. APV-overtredingen leveren veel klachten van burgers op en komen relatief vaak voor. APV-overtredingen worden echter niet vaak in het zicht van de camera's gepleegd of de prioriteit van uitkijkers ligt vaker bij ernstigere vergrijpen. Daarbij komt dat APV-overtredingen (nog) niet rechtstreeks doorgezet kunnen worden naar Stadstoezicht. De politie kan wel optreden tegen APV-overtredingen, maar zal in de regel kiezen voor zaken met hogere prioriteit.

2.2 Opvolging

2.2.1 Opvolging incidenten

Voordat een incident opgevolgd wordt, kan dit op verschillende manieren binnenkomen bij de uitkijkrimte van de afdeling regionaal cameratoezicht. Allereerst kunnen de uitkijkers tijdens het uitkijken zelf incidenten constateren. Ten tweede kan de meldkamer van de politie een incident doorgeven aan de uitkijkrimte. Dit gebeurt in gevallen dat de meldkamer wil dat de uitkijkers meekijken met een incident dat zich voordoet. Tot slot heeft de RET haar eigen private cameranetwerk. Op aanvraag van de politie kan zij beelden doorschakelen naar de uitkijkrimte van de politie. Hetzelfde geldt voor de

camera's in de Maastunnel. In tabel 2.3 is weergegeven hoe de incidenten binnenkomen bij de uitkijkrimte.

Tabel 2.3 Waarnemer incidenten

Waarnemer incident	Absoluut			Percentage		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Meldkamer	4.395	9.868	12.067	39 %	52 %	59 %
Cameratoezichtcentrale	6.343	8.952	8.209	57 %	47 %	40 %
RET	138	127	120	1 %	1 %	1 %
Maastunnel	0	20	32	0 %	0 %	0 %
Onbekend	335	103	1	3 %	1 %	0 %
Totaal	11.211	19.070	20.429	100 %	100 %	100 %

Bron: Coppweb

* Het aantal waarnemingen in deze tabel wijkt af van het aantal in tabel 2.1. Niet van alle incidenten werd namelijk de herkomst geregistreerd.

Tabel 2.3 laat zien dat de meeste incidenten in 2009 vanuit de meldkamer van de politie aan de cameratoezichtcentrale worden gemeld. Deze meldingen zijn in eerste instantie gedaan door burgers of door de politie op straat. Wanneer gekeken wordt naar voorgaande jaren is een verschuiving te zien in de waarneming van incidenten. In 2007 waren de meeste incidenten nog een eigen waarneming van de uitkijkers in de cameratoezichtcentrale. In 2008 worden de meeste incidentmeldingen gedaan vanuit de meldkamer en in 2009 is dit aantal nog toegenomen, waar het aantal door de uitkijkers gemelde incidenten daalt ten opzichte van 2008. Dat zegt iets over het gebruik van cameratoezicht. Er wordt minder proactief gewerkt door de uitkijkers (slechts 40% van de incidenten worden door henzelf opgemerkt), maar vaker gereageerd op meldingen van de meldkamer.

Tabel 2.4 Actie naar aanleiding van incidentwaarneming

Actie	Absoluut			Percentage		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Meldkamer	3.575	8.125	9.575	30%	41%	52%
Wachtcommandant	5.244	7.832	8.602	45%	40%	46%
Meldkamer Stadstoezicht	131	93	27	1%	0%	0%
Supervisor	92	114	76	1%	1%	0%
Geen actie	2.736	3.422	257	23%	17%	0%
Totaal	11.778	19.586	18.537	100%	100%	100%

Bron: Coppweb

* Het aantal waarnemingen in deze tabel wijkt af van het aantal in tabel 2.1 en 2.3. Niet van alle incidenten wordt namelijk de opvolgingsactie geregistreerd. Ook worden soms zowel de meldkamer als de wachtcommandant ingeschakeld, waardoor sommige incidenten dubbel geteld worden. Ten slotte werd in 2009 vaak niet meer geregistreerd als er geen actie werd ondernomen naar aanleiding van een waarneming.

De registratie van de acties naar aanleiding van incidenten heeft enkele tekortkomingen. Het aantal opgevolgde acties door de verschillende instanties is echter wel ieder jaar op dezelfde manier gemeten. Daarom valt er toch iets te zeggen over de veranderingen die tabel 2.4 laat zien. Er wordt in 2009, in vergelijking met eerdere jaren, vaker actie ondernomen naar aanleiding van

camerabeelden. Zowel het aantal ondernomen acties op grond van camerabeelden door de meldkamer als door de wachtcommandant, laat een stijgende lijn zien. Het lage aantal van 257 incidenten waarin volgens de tabel geen actie wordt ondernomen, schetst echter een vertekend beeld, omdat in 2009 werd besloten dat de registratie van niet ondernomen acties achterwege kon blijven.

Het inschakelen van de meldkamer van Stadstoezicht komt minder vaak voor dan in eerdere jaren. Dat is een opvallend resultaat, aangezien het gebruik van camerabeelden voor nevendoelen, zoals handhaving door Stadstoezicht op overtredingen onder de noemer 'schoon, heel en veilig', wel een speerpunt van het Rotterdamse beleid is.

Er wordt ook geregistreerd welke partij er uiteindelijk opvolging aan de camerabeelden geeft op straat. In 2009 is dat in 64 procent van de waarnemingen de directe hulpverlening. Er komt dan een politieauto ter plaatse. In 2008 was dat in zestig procent van de waarnemingen het geval. De wijkpolitie komt in 2009, net als in 2008, in dertien procent van de waarnemingen ter plaatse. Andere partijen die opvolging aan beelden geven, zijn: het fietsteam van de politie (5% in 2008 en 4% in 2009) en Stadstoezicht (32 keer in 2008 en 24 keer in 2009, 0%). In respectievelijk 21 en 18 procent van de gevallen wordt in beide jaren geen opvolging gegeven. Het opvolgingspercentage stijgt dus licht.

2.2.2 Opsporing

Indien de politie beelden nodig heeft voor de opsporing, wordt een opsporingsverzoek gedaan waarbij de beelden worden veiliggesteld. Wat er vervolgens met de beelden gebeurt, wordt niet geregistreerd. Het OM gebruikt camerabeelden in rechtszaken. Welk deel van deze beelden afkomstig is van publiek cameratoezicht is niet bekend, want dat wordt niet geregistreerd. Het OM krijgt van de politie camerabeelden aangeleverd in het strafdossier van verdachten, zonder vermelding van de oorspronkelijke eigenaar van de beelden. Daarom is niet duidelijk in hoeveel rechtszaken wordt gebruik gemaakt van publieke camerabeelden.

De registraties van de politie geven dus uitsluitend het begin van een opsporingsonderzoek weer en niet de uitkomst van dat onderzoek. De cijfers over het aantal opsporingsverzoeken zijn geregistreerd per district (tabel 2.5). De te onderzoeken gebieden liggen in vijf politiedistricten.

Tabel 2.5 Aandeel opsporingsverzoeken op basis van camerabeelden in relatie tot het totaal aantal incidenten, in percentages

District	2007	2008	2009
Rotterdam Centrum	14 %	11 %	11 %
Rotterdam-West	22 %	25 %	15 %
Rotterdam-Noord	-	-	16 %
Rotterdam-Oost	48 %	49 %	37 %
Feijenoord Ridderster	11 %	6 %	11 %
De Eilanden	-	30 %	-
Rotterdam	16 %	12 %	13 %

Net als vorig jaar valt op dat relatief veel opsporingsverzoeken gedaan worden in het district Rotterdam-Oost. Dit is te verklaren door de aanwezigheid van veel metrostations in dit gebied. Daar zijn veel passanten en daders gebruiken de metro om snel de plaats delict te verlaten. Daarnaast laat tabel 2.5 zien dat het aandeel opsporingsverzoeken in relatie tot het aantal incidenten in 2009 daalt ten opzichte van eerdere jaren. Deze daling is waarschijnlijk terug te voeren op registratieverschillen in de incidentcijfers.

In het kader van de opsporing of het in kaart brengen van de veiligheids-situatie in een cameragebied, wordt door de verschillende politiedistricten ook gebruik gemaakt van de actiewerkplekken die de cameratoezichtruimte biedt. De mate van gebruik van deze actiewerkplekken verschilt sterk per district. Tabel 2.6 laat zien dat in het centrum relatief vaak gebruik wordt gemaakt van deze mogelijkheid, 79 keer per jaar (dat is vaker dan een keer per week). In Feijenoord gebeurt het slechts negen keer per jaar. Een vertegenwoordiger van de cameratoezichtruimte geeft aan dat de actiewerkplekken vaker gebruikt zouden kunnen worden.

Tabel 2.6 Aantal keren gebruik actiewerkplekken cameratoezicht (2009)

Politiedistrict	Aantal
West	24
Centrum	79
Noord	16
Oost	18
Feijenoord	9
Zuid	15
Totaal	161

Bron: afdeling Regionaal Cameratoezicht, politie Rotterdam

2.3 Conclusie

Er werden met behulp van camera's in 2009 in de gemeente Rotterdam ruim 22.000 incidenten waargenomen. Gemiddeld zijn dat 1.800 incidenten per maand en zestig incidenten per dag. Dat is een forse toename ten opzichte van 2008. Deze toename is deels te verklaren door de late ingebruikname van camera's in enkele gebieden in 2008, waardoor in dat jaar minder incidenten

geregistreerd werden. Daarnaast zijn er in 2009 drie nieuwe cameragebieden bijgekomen, die juist zorgen voor meer geregistreerde incidenten in 2009. De meeste incidenten in absolute aantallen worden waargenomen in de cameragebieden West-Kruiskade, Boulevard-Zuid, Coolsingel en rondom het Centraal Station. Het aantal waarnemingen per camera in de gebieden Katendrecht en Spinozaweg ligt onder het gemiddelde. Deze resultaten zijn vergelijkbaar met de situatie in 2008.

Bijna zestig procent van de incidenten wordt vanuit de meldkamer van de politie aan de cameratoezichtruimte gemeld. Dat wil zeggen dat de uitkijkers in de cameratoezichtruimte slechts in veertig procent van de incidenten zelf een eerste waarneming doen. Er wordt dus voor het grootste deel reactief gewerkt, terwijl een meer proactieve werkwijze van de uitkijkers gewenst is. Na de waarneming wordt op grond van de beelden de inzet van diensten op straat bepaald.

In 2009 wordt op grond van waarnemingen vaker actie ondernomen dan in eerdere jaren. Het uiteindelijke opvolgingspercentage ligt met 82 procent hoger dan vorig jaar (79 procent). Vooral de directe hulpverlening van de politie geeft opvolging aan waargenomen incidenten. De inzet van de wijkpolitie blijft achter. Dat is jammer, aangezien de wijkpolitie beter in staat is de situatie in een gebied te blijven volgen. De directe hulpverlening pleegt meestal eenmalige inzet en kent het gebied en haar bewoners minder goed. Hoewel 'schoon, heel en veilig' een beleidsprioriteit van de gemeente Rotterdam is, wordt Stadstoezicht zelden ingeschakeld op grond van camerabeelden. Overtredingen in die categorie worden ook niet door de politie opgevolgd, omdat de prioriteiten van de politie bij ernstigere overtredingen liggen.

3 TYPE DELICTEN IN CAMERAGEBIEDEN

3.1 Meest voorkomende meldingen in cameragebieden

Op grond van politiecijfers kijken we naar het type delicten dat in de cameragebieden wordt gepleegd. Dat doen we op grond van meldingen (van burgers of politie op straat). We bestuderen daarbij de meldingen waarvan vaststaat dat cameratoezicht er invloed op kan hebben. Categorieën als hulpverlening of aandachtsvestiging laten we buiten beschouwing, omdat vaststaat dat cameratoezicht weinig tot geen invloed heeft op dergelijke voorvallen.

De belangrijkste delicttypen die in de onderzochte cameragebieden voorkomen, worden hieronder op een rij gezet. De mate waarin de bovengenoemde delicten voorkomen, verschilt per cameragebied. Het cijfer tussen haakjes achter de delicttypen geeft aan in hoeveel van de 23 onderzochte cameragebieden het desbetreffende delicttype een van de belangrijkste problemen is:

- ruzie zonder geweld (10/23);
- overlast (6/23);
- diefstal (5/23);
- inbraak (1/23);
- geweld (1/23).

3.2 Meest voorkomende aangiften in cameragebieden

Aangiftecijfers zijn ook bekend voor de cameragebieden. Ook aan de hand daarvan zetten we de belangrijkste delicttypen op een rij. Daarbij blijkt dat in alle cameragebieden het meest aangifte wordt gedaan van diefstal. Om toch een beeld te geven van de verschillen in problematiek tussen de verschillende cameragebieden, geven we hieronder een overzicht van de delicttypen waar op een na de meeste aangiften van werden gedaan. Ook hier correspondeert het cijfer tussen haakjes achter de delicttypen met het aantal cameragebieden van de 23 waar het delicttype een van de belangrijkste problemen is:

- geweld (11/23);
- vernieling (8/23);
- overval/straatroof (3/23);
- inbraak (1/23).

Deze verdeling wijkt duidelijk af van de verdeling op basis van meldingen. Meldingen van geweld komen bijvoorbeeld uit de cijfers minder prominent naar voren dan aangiften van geweld.

3.3 Effecten van cameratoezicht

Uit internationaal onderzoek blijkt dat cameratoezicht alleen een preventief effect kan hebben op calculerende daders die oog hebben voor de risico's die hun criminele activiteiten met zich mee brengen.¹ Het gaat dan bijvoorbeeld om vermogensdelicten en drugshandel, maar ook om overlastgevende groepen. Het preventieve effect van cameratoezicht op het gedrag van emotionele daders of daders onder invloed is te verwaarlozen, daarbij zijn de camerabeelden uitsluitend van waarde voor de opsporing van daders. Omdat cameratoezicht in de openbare ruimte op grond van artikel 151c van de Gemeentewet in eerste instantie bedoeld is om de openbare orde te bewaken en dus vooral preventief te zijn, is dit een belangrijke notie. Alvorens cameratoezicht in te stellen, maar ook tussentijds, moet bedacht worden of het middel cameratoezicht kan bijdragen aan het tegengaan (of de preventie) van juist die delicttypen die een probleem vormen.

Onderzoek uit Groot-Brittannië toonde aan dat plegers van de bovengenoemde delicten desondanks aangeven nauwelijks rekening te houden met de aanwezigheid van camera's.² Zij weten dat zij van camera's slechts beperkt iets te vrezen hebben, omdat de politie te laat komt, de kwaliteit van camerabeelden te wensen over laat of camera's niet eens werken. Dat probleem speelt in Rotterdam niet. Camerabeelden van goede kwaliteit worden live uitgekeken en de opvolging van beelden door de politie is goed georganiseerd. Dat maakt dat Rotterdam met het cameratoezicht in de stad naast een preventief middel een sterke troef in handen heeft in de opsporing van daders.

In de onderstaande tabel geven we een overzicht van de verwachte waarde van cameratoezicht in preventie en opsporing van delicten die voorkomen in de Rotterdamse cameragebieden.

Tabel 3.1 Verwacht effect cameratoezicht naar delicttype

Delicttype	Preventief effect	Waarde opsporing
Ruzie zonder geweld	-	+
Overlast	+	+
Diefstal	+	+
Inbraak	+	+
Geweld	-	+
Vernieling	-	+
Overval/straatroof	+	+

¹ Tilley 1993, Gill & Spriggs 2005, Welsh & Farrington 2007.

² Gill en Loveday 2003.

3.4 Delicttypen en prioriteiten per deelgemeente

Op basis van politieregistraties hebben we uitspraken gedaan over de meest voorkomende delicttypen in cameragebieden. Het is op basis daarvan duidelijk wat de belangrijkste problemen zijn waar het middel cameratoezicht tegen wordt ingezet. Op basis van dezelfde cijfers is ook een globale veiligheidsanalyse te maken van de veiligheidssituatie in de verschillende deelgemeenten. In deze paragraaf bespreken we per deelgemeente wat op basis van politiecijfers de grootste problemen zijn waar de deelgemeente mee te kampen heeft. Ook bespreken wat de rol van cameratoezicht kan zijn in het oplossen van deze problemen.

3.4.1 Deelgemeente Centrum

Als afgegaan wordt op het aantal meldingen, dan blijkt dat ruzie zonder geweld in het centrum van Rotterdam het meest wordt gemeld. In het centrum van de stad is de politie dus veel bezig met het oplossen van conflicten op straat. Dat is uit de aard van het gebied goed te verklaren. Het is er vaak druk en op uitgaansavonden loopt het snel uit op ruzie. De geïnterviewde politieagenten en ondernemers onderschrijven dit en schetsen een toezichtmodel dat daarop ingesteld is. Cameratoezicht maakt deel uit van dit model, maar heeft vooral waarde in de opsporing.

Aangifte wordt in het centrum vooral gedaan van geweldsincidenten en straatroof. Ook dit zijn delicten die inherent zijn aan een druk uitgaans- en winkelcentrum en waar de politie haar inzet op bepaalt. Ook hier is de waarde van cameratoezicht met name te vinden in de opsporing van daders.

3.4.2 Deelgemeente Charlois

Ook Charlois is voor een groot deel een druk winkelgebied. Het winkelcentrum Zuidplein en de omliggende straten zijn daarnaast een openbaarvervoerknooppunt met veel passanten. Ook in deze deelgemeente komen meldingen van ruzies zonder geweld het meest voor, naast diefstal waar het aantal meldingen er voor het Zuidplein uitspringt.

Er wordt voornamelijk aangifte gedaan van vernielingen in Charlois. De deelgemeente bevestigt dit in een interview. Er hangen veel mensen rond op straat die zich vervelen en uit verveling tot vernielingen overgaan. Zowel preventief als in de opsporing kan cameratoezicht in Charlois iets betekenen.

3.4.3 Deelgemeente Delfshaven

Delfshaven heeft met name te kampen met overlast: de meeste meldingen zijn overlastmeldingen. De deelgemeente en de politie in Delfshaven vertellen eenzelfde verhaal. Er is met name sprake van drugs- en verslaafden-

problematiek en overlast van jongeren. Daar wordt op ingezet. Preventie is hier een belangrijk doel, wat met camera's gediend kan worden. De meeste aangiften die in de gebieden in deelgemeente Delfshaven gedaan worden, zijn aangiften van geweldsdelicten. Camera's kunnen hun dienst bewijzen in het opsporen van daders van geweldsdelicten.

3.4.4 Deelgemeente Feijenoord

In de cameragebieden in deelgemeente Feijenoord worden de meeste meldingen gedaan van ruzie zonder geweld. Deelgemeente en politie schetsen een ander beeld, van ernstige geweldsincidenten en jongerenoverlast.

Het aantal aangiften van dergelijke incidenten is lager dan verwacht. In de deelgemeente Feijenoord wordt in alle cameragebieden het meest aangifte gedaan van vernielingen.

Cameratoezicht kan in de deelgemeente Feijenoord met name iets betekenen voor de opsporing van daders.

3.4.5 Deelgemeente IJsselmonde

IJsselmonde heeft één cameragebied binnen de grenzen van de deelgemeente: de Spinozaweg. Voor de Spinozaweg worden vooral meldingen gedaan van overlast. Politie en deelgemeente noemen dit ook als veelvoorkomend probleem, naast diefstal met geweld en openlijke geweldpleging. Er is veel politie-inzet in het gebied om jongerenoverlast tegen te gaan. Camera's moeten daarbij helpen.

Vernieling komt uit de aangiften als belangrijkste probleem naar voren. De preventieve waarde van camera's is daarin beperkt.

3.4.6 Deelgemeente Kralingen-Crooswijk

Ook Kralingen-Crooswijk heeft één cameragebied. Aan de Crooswijkseweg is eveneens voornamelijk sprake van overlast. Vertegenwoordigers van deelgemeente en politie spreken meer specifiek van jongerenoverlast die komt en gaat, maar nooit echt weg is. Cameratoezicht is nodig om zicht te houden op de laatste ontwikkelingen in de plaatsen waar hangjongeren voor overlast zorgen. Aangifte wordt van dit soort incidenten minder gedaan. De belangrijkste aangiftecategorie voor de Crooswijkseweg is inbraak.

Cameratoezicht is hier als preventief middel op zijn plaats tegen jongerenoverlast. Inbraakpreventie zou een mooi neveneffect zijn, maar is sterker een particuliere verantwoordelijkheid.

3.4.7 Deelgemeente Noord

Deelgemeente Noord heeft ook cameratoezicht in één gebied: het Oude Noorden. Het Oude Noorden wordt door politie en deelgemeente geschetst als een gebied waar meerdere soorten problemen zijn. Op grond van een

wijkanalyse werd geconcludeerd dat het aantal inbraken daalde, maar dat de situatie op andere delicttypen verslechterde. Melding wordt met name gedaan van ruzie zonder geweld. Aangifte wordt vooral gedaan van geweldsincidenten. Tussen de uiteenlopende problemen die door betrokkenen genoemd worden, neemt dit soort incidenten een belangrijke plaats in. De inzet van politie is erop gericht ook geweldsincidenten tegen te gaan. De preventieve werking van cameratoezicht zal beperkt zijn. Opsporen van geweldsdelinquenten op grond van beelden is wel mogelijk.

4 SUBJECTIEVE VEILIGHEID

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de subjectieve veiligheid, ofwel de veiligheidsbeleving. Er worden in dit hoofdstuk twee bronnen gebruikt, namelijk de Veiligheidsindex 2004-2009 en de Monitor Veilig Ondernemen 2009 en 2010 met resultaten over respectievelijk 2008 en 2009. De Veiligheidsindex is een jaarlijkse enquête onder bewoners van Rotterdam (ruim 10.000 respondenten). De Monitor Veilig Ondernemen is een jaarlijkse enquête onder ondernemers in Rotterdam (ruim 6000 respondenten).

4.1 Veiligheid onder bewoners

In deze paragraaf worden de voor cameratoezicht relevante bevindingen van de Veiligheidsindex besproken. De resultaten van de Veiligheidsindex zijn ingedeeld naar wijken. Een aantal wijken heeft meerdere cameragebieden. Daarom is in de tabellen in deze paragraaf weergegeven welke camera-gebieden in de genoemde wijken liggen. De cijfers hebben betrekking op de gehele wijk, de gebieden zonder cameratoezicht inbegrepen, en zijn gepresenteerd over de jaren 2004 tot en met 2009. Om het effect van cameratoezicht goed te kunnen beoordelen, zouden cijfers van voor en na invoering van cameratoezicht bestudeerd moeten worden. De data van invoering zijn reeds in hoofdstuk 2 beschreven. Een aantal wijken was al voorzien van cameratoezicht voor 2004. Dat maakt een voor- en navergelijking voor de meeste gebieden niet mogelijk. Desondanks zijn de veiligheidsgevoelens een belangrijke factor in de afweging cameratoezicht wel of niet toe te passen, los van het feit of de veiligheidsgevoelens toe- of afgenomen zijn na invoering van cameratoezicht.

Veiligheidsgevoelens

Allereerst is gekeken naar de veiligheidsgevoelens in het algemeen (zie tabel B4.1 in de bijlage). Op het C.S.-Kwartier na zijn de onveiligheidsgevoelens in de meeste wijken in 2008 en 2009 weer wat toegenomen, vergeleken met de jaren daarvoor. Dit patroon is ook herkenbaar in de onveiligheidsgevoelens in de stad Rotterdam als geheel: in 2008 en 2009 voelt men zich minder veilig dan in de twee tot drie jaren ervoor het geval was. De landelijke trend is tegengesteld. Uit de Integrale Veiligheidsmonitor blijkt dat het percentage burgers dat zich vaak onveilig voelt de laatste jaren licht gedaald is.

Het jaar 2009 laat ten opzichte van 2008 in de meeste Rotterdamse wijken ook nog een lichte stijging zien in het percentage mensen dat zich vaak onveilig voelt. Alleen in de gebieden Oude Westen, Dijkzigt, Delfshaven, Bospolder, en Katendrecht (in de deelgemeenten Centrum, Delfshaven en Feijenoord) voelt men zich in het jaar 2009 vaker veilig dan het geval was in 2008. Ook het percentage bewoners dat zich nooit onveilig voelt leek in 2008

af te nemen; deze afname heeft zich in 2009 voortgezet. Van de vijftien wijken treedt er in tien wijken een (beperkte) daling op van het inwoneraandeel dat zich in het laatste jaar nooit onveilig voelt.

Omdat cameratoezicht altijd wordt ingezet in een pakket aan maatregelen is het echter onduidelijk in hoeverre cameratoezicht aan deze verschuivingen een bijdrage heeft geleverd. Zo is er in Middelland een duidelijke verbetering in veiligheidsgevoelens te zien in de periode 2003-2007 en lijkt er in de jaren 2008-2009 weer een afname op te treden, terwijl het cameratoezicht pas in 2008 in Middelland is ingevoerd.

De veiligheidsgevoelens van buurtbewoners in hun eigen wijk laten over de periode 2003-2007 eenzelfde positieve ontwikkeling zien als de veiligheidsgevoelens van buurtbewoners in het algemeen (zie tabel B4.2 in de bijlage). Bij een deel van de wijken lijkt er in 2008-2009 weer een afname op te treden. Ook dit strookt met ontwikkeling van de algemene onveiligheidsgevoelens.

Houding ten opzichte van cameratoezicht

Veiligheidsgevoelens zijn een goede indicatie voor de werking van cameratoezicht, maar deze gevoelens kunnen door meer factoren dan alleen cameratoezicht worden beïnvloed. Daarom is ook gekeken naar de houding van burgers ten aanzien van cameratoezicht en het effect van deze vorm van toezicht op de veiligheidsgevoelens. In tabel 4.1 is de houding van burgers over de periode 2006-2009 weergegeven.

Tabel 4.1 Houding tegenover cameratoezicht, percentage antwoordcategorie (zeer) positief

Wijk	2006	2007	2008	2009
Stadsdriehoek C.S.-kwartier	86	91	85	82
Oude Westen	83	78	81	75
Cool/Nieuwe Werk/Dijkzigt	88	85	82	80
Delfshaven	83	81	74	76
Bospolder	82	79	81	77
Tussendijken	83	81	82	78
Middelland	82	79	78	72
Oud/Nieuw Mathenesse/Witte Dorp	96	82	83	83
Oud-Crooswijk	79	85	85	79
Bloemhof	92	88	82	79
Zuidplein	89	94	89	84
Katendrecht	83	80	83	74
Oude Noorden	84	77	78	76
Lombardijen	88	88	83	87
Rotterdam¹	88	86	84	82

Bron: Veiligheidsindex Rotterdam

¹ Het gaat in tabel 4.1 en 4.2 om de gehele stad Rotterdam, inclusief gebieden zonder cameratoezicht.

Uit de tabel blijkt dat de houding van burgers tegenover cameratoezicht in de cameragebieden gelijk is gebleven of soms iets negatiever is geworden. Gemiddeld genomen is tachtig procent van de burgers in 2009 (zeer) positief over cameratoezicht. In gebieden zonder cameratoezicht (voorbeelden: Kralingse Veer, Het lage land) zijn burgers aanmerkelijk positiever over cameratoezicht. Ongeveer negentig procent van de burgers in die wijken heeft een (zeer) positieve houding tegenover cameratoezicht. Deze uitschieters zorgen ervoor dat het gemiddelde percentage voor de gehele stad Rotterdam iets hoger ligt dan voor de meeste wijken met cameratoezicht. Uit interviews met vertegenwoordigers van deelgemeenten en politie blijkt dat zij vaak van burgers de vraag krijgen om cameratoezicht in hun wijk. Dat is in overeenstemming met de positieve houding van burgers tegenover cameratoezicht, juist in de wijken zonder cameratoezicht. Hoe de Rotterdamse cijfers zich verhouden tot de houding van burgers op landelijk niveau ten opzichte van cameratoezicht is niet bekend, aangezien landelijke cijfers hierover niet beschikbaar zijn.

In tabel 4.2 is van 2006-2009 weergegeven welk effect de burgers ervaren van cameratoezicht op hun veiligheidsgevoel.

Tabel 4.2 Effect van cameratoezicht op veiligheidsgevoel, percentage antwoordcategorie (sterk) toegenomen

Wijk	2006	2007	2008	2009
Stadsdriehoek C.S.-kwartier	69	66	59	61
Oude Westen	66	62	61	53
Cool/Nieuwe Werk/Dijkzigt	68	69	62	53
Delfshaven	62	55	53	57
Bospolder	60	61	59	47
Tussendijken	68	62	58	59
Middelland	57	59	54	48
Oud/Nieuw Mathenesse/Witte Dorp	74	60	64	57
Oud-Crooswijk	58	66	62	51
Bloemhof	72	72	62	53
Zuidplein	69	72	61	61
Katendrecht	68	68	58	50
Oude Noorden	66	61	56	50
Lombardijen	54	64	54	58
Rotterdam	66	65	58	55

Bron: Veiligheidsindex Rotterdam

Gemiddeld ervaart in 2009 ruim de helft van de burgers in cameragebieden dat deze vorm van toezicht hun veiligheidsgevoel vergroot. Het effect van cameratoezicht op de veiligheidsgevoelens van burgers is over de jaren heen stabiel gebleven of licht afgenomen. De afname geldt ook voor Rotterdam als geheel: daarin is over de jaren heen een beperkte daling waarneembaar van het percentage mensen dat overtuigd is van het effect van cameratoezicht op het veiligheidsgevoel.

4.2 Veiligheid onder ondernemers

In de Monitor Veilig Ondernemen (MVO) zijn drie vragen gesteld aan ondernemers over cameratoezicht in de openbare ruimte, namelijk of men bekend is met cameratoezicht, wat de houding is ten aanzien van cameratoezicht en of, en in welke mate het veiligheidsgevoel toeneemt door de aanwezigheid van cameratoezicht. De indeling naar gebieden die gebruikt wordt in de MVO is een andere dan in de Veiligheidsindex (wijkniveau) en de cameragebieden. Per deelgemeente is een uitsplitsing gemaakt naar winkelgebied en geen winkelgebied. Als er sprake is van winkelgebieden, dan zijn deze winkelgebieden uitgesplitst. Deze indeling maakt het noodzakelijk om de cijfers in deze paragraaf op een hoger niveau te presenteren. Alleen de drie cameragebieden Spinozaweg (IJsselmonde), Crooswijk en het Oude Noorden zijn op gebiedsniveau te onderscheiden. De overige vier cameragebieden worden op deelgemeenteniveau gepresenteerd en hebben daarom betrekking op zowel cameragebieden als gebieden zonder camera's. In tabel 4.3 is de bekendheid met cameratoezicht weergegeven.

Tabel 4.3 Bekendheid met cameratoezicht, percentage ja

Deelgemeente	2007	2008	2009
Stadscentrum	88	89	93
Charlois	89	90	90
Delfshaven	86	91	92
Feijenoord	88	90	94
IJsselmonde	86	93	92
Kralingen-Crooswijk	86	90	92
Noord	85	92	91

Bron: Monitor Veilig Ondernemen 2007-2009

Uit tabel 4.3 blijkt dat gemiddeld 92 procent van de ondernemers in 2009 bekend is met het cameratoezicht in de gemeente Rotterdam. Ook zijn de percentages in alle deelgemeenten over de laatste drie jaren toegenomen. De bekendheid met het cameratoezicht is dus groot. In tabel 4.4 is weergegeven hoe ondernemers over cameratoezicht denken.

Tabel 4.4 Houding ten aanzien van cameratoezicht, percentage antwoordcategorie (zeer) positief

Deelgemeente	2007	2008	2009
Stadscentrum	84	88	83
Charlois	89	88	86
Delfshaven	79	80	72
Feijenoord	84	83	80
IJsselmonde	88	89	85
Kralingen-Crooswijk	80	81	77
Noord	77	81	76

Bron: Monitor Veilig Ondernemen 2007-2009

Tabel 4.4 laat zien dat gemiddeld tachtig procent van de ondernemers in 2009 (zeer) positief is over de inzet van cameratoezicht in de zeven deelgemeenten met cameragebieden. Wel is de (zeer) positieve houding ten aanzien van cameratoezicht in de afgelopen jaren enigszins afgenomen; dit geldt met name voor het laatste jaar. In tabel 4.5 is weergegeven of en in welke mate het veiligheidsgevoel toeneemt door de aanwezigheid van cameratoezicht.

Tabel 4.5 Toename veiligheidsgevoel door cameratoezicht, percentage antwoordcategorie neemt (sterk) toe

Deelgemeente	2007	2008	2009
Stadscentrum	62	62	57
Charlois	68	66	62
Delfshaven	57	55	54
Feijenoord	61	56	59
IJsselmonde	69	63	58
Kralingen-Crooswijk	60	57	54
Noord	59	58	51

Bron: Monitor Veilig Ondernemen 2007-2009

Uit tabel 4.5 wordt duidelijk dat het percentage ondernemers dat zich veiliger voelt door de inzet van camera's, ook is afgenomen over de laatste vier jaren. Op deelgemeente Feijenoord na laten alle deelgemeenten een afname van de sterkte van dit verband in 2009 ten opzichte van 2008 zien. Voor het Oude Noorden, waar de camera's medio 2008 zijn ingevoerd, geldt dit niet. Daar laat de overlast echter al enkele jaren een golfbeweging zien, en is de invloed hierop van het recent ingevoerde cameratoezicht voor de ondernemers wellicht maar beperkt voelbaar.

4.3 Conclusie

De bewoners van Rotterdam zijn zich tot 2007 veiliger gaan voelen; een toename van de veiligheidsgevoelens geldt zowel in het algemeen als voor de eigen buurt. Binnen de meeste wijken lijkt er in de jaren 2008 en 2009 echter weer een afname in de veiligheidsgevoelens van bewoners op te treden. Dit geldt ook voor de stad Rotterdam als geheel, terwijl de landelijke trend de andere kant op wijst.

Cameratoezicht wordt ingezet binnen een pakket aan maatregelen. De bijdragen van uitsluitend dit middel op de ontwikkeling van de veiligheidsgevoelens is daarom onduidelijk. Daarom is bewoners ook gevraagd of en in hoeverre cameratoezicht de veiligheidsgevoelens beïnvloedt. Dit is door de jaren heen stabiel gebleven of eventueel licht afgenomen.

De houding van de ondernemers in Rotterdam tegenover cameratoezicht en een eventuele toename van hun veiligheidsgevoel door de inzet van camera's is ook onderzocht. Over het algemeen zijn ondernemers (zeer) positief over

het cameratoezicht. Deze (zeer) positieve houding is de afgelopen jaren, net als onder burgers, licht afgenomen. Hetzelfde geldt voor de veiligheidsgevoelens van ondernemers: ook hierin is over de laatste jaren een daling zichtbaar. Daarnaast is te zien dat ondernemers iets negatiever zijn dan bewoners.

Voor de dalende trend in de veiligheidsgevoelens door cameratoezicht en de houding tegenover de inzet ervan, zijn verschillende (mogelijke) verklaringen aan te dragen:

- Bewoners en ondernemers vinden camera's vanzelfsprekender dan vijf of tien jaar geleden.
- Er zijn hoge verwachtingen van cameratoezicht, die niet altijd waargemaakt zijn. Er wordt door bewoners of ondernemers bijvoorbeeld vaak uitgegaan van de aanwezigheid van camerabeelden. Als deze beelden er bij navraag niet blijken te zijn (camera's zien niet alles of een particuliere camera wordt aangezien voor een publieke), is hun vertrouwen in het middel minder geworden. Dat vertaalt zich in cijfers.
- Samenhangend met het vorige punt: cameratoezicht wordt gezien als wondermiddel tegen alle soorten overlast. Dat is het niet. Sommige overlastvormen (overlast van drugsgebruikers, geweld) zijn niet of zeer beperkt met cameratoezicht te beïnvloeden. Mensen onder invloed van verdovende middelen of emoties laten zich niet door cameratoezicht tegenhouden.
- Ten slotte wordt cameratoezicht in de praktijk niet altijd zo gebruikt als voorzien. Het beleid van de gemeente Rotterdam is erop gericht om cameratoezicht in te zetten in het brede spectrum van schoon, heel en veilig. Daaronder zijn ook kleine overtredingen. Uit dit onderzoek blijkt dat camerabeelden van kleinere overtredingen echter niet altijd opgevolgd worden. Aangezien juist deze kleine overtredingen vaak een grote ergernis van burgers zijn, kan de beperkte opvolging van deze feiten het vertrouwen in cameratoezicht ondermijnen.

5 ONTWIKKELINGEN IN CAMERATOEZICHT

In dit hoofdstuk schetsen we de stand van zaken met betrekking tot de organisatie van cameratoezicht in Rotterdam. Dit doen we aan de hand van documentatie en interviews die we hadden met betrokkenen vanuit de gemeente, de politie en externe partijen.

5.1 Gemeentelijke regelgeving en besluitvorming

Voordat de landelijke wetgeving tot stand kwam, werd in Rotterdam gewerkt met een checklist Cameratoezicht.¹ In juni 2005 werd deze checklist vastgesteld in het Regionaal College. In 2009 wordt deze checklist nog steeds gebruikt als leidraad bij de aanvraag voor de plaatsing van camera's in een gebied.

De checklist is niet op alle cameragebieden toegepast. Cameragebieden die voor 2005 operationeel werden, zijn niet op deze wijze getoetst. Daarnaast heeft de driehoek in uitzonderlijke situaties besloten tot het toepassen van cameratoezicht in enkele gebieden. In 2009 zijn alle gebieden volgens een formele aanvraagprocedure tot stand gekomen. Deze aanvraagprocedure wordt vanaf 2010 neergelegd in de brochure Cameratoezicht van de gemeente Rotterdam.² Dit document moet burgers, ondernemers, politici en beleidsmakers antwoord geven op hun vragen met betrekking tot cameratoezicht. Naast de aanvraagprocedure is er aandacht voor de juridische mogelijkheden en onmogelijkheden van cameratoezicht, de kosten en de procedure met betrekking tot het inzien van beelden.

Het regionaal college heeft een Adviesgroep Cameratoezicht ingesteld. Daarin zitten vertegenwoordigers van de gemeente, politie, OM en Stadstoezicht. Zij buigen zich over een aanvraag of een verlenging van cameratoezicht in de Rotterdamse deelgemeenten en adviseren de burgemeester daarover. Daarbij worden de eisen van de wet nagelopen. Er wordt gekeken naar proportionaliteit en subsidiariteit. Daarnaast wordt het beslag op politiecapaciteit meegenomen in het advies en worden de beheerskosten meegenomen. Een privacytoets maakt ook deel uit van de advisering.

5.2 Organisatorische ontwikkelingen

Cameratoezicht is een combinatie van mensen en techniek. De Directie Veiligheid, de politie en Stadstoezicht geven aan dat professionele uitkijkers

¹ Voor de checklist verwijzen we naar de Jaarrapportage Cameratoezicht Rotterdam 2008.

² Gemeente Rotterdam (2010). Cahier Cameratoezicht. Nog te verschijnen.

belangrijk zijn. Zij zorgen ervoor dat de camera's goed gebruikt worden. Daarom moet er volgens hen geïnvesteerd blijven worden in mensen en input worden gevraagd aan uitkijkers over de manier waarop beelden in de praktijk te gebruiken zijn.

Er wordt momenteel een virtuele trainingsomgeving ontwikkeld voor uitkijkers. Zo kunnen zij voordat ze echt aan het werk gaan ervaring opdoen met het cameratoezichtssysteem. Tot op heden zitten nieuwe uitkijkers naast een ervaren collega en wordt door hen uitgelegd wat de bedoeling is. Met een gestandaardiseerde trainingsomgeving moet dit volgens Stadstoezicht beter kunnen. Ook de mogelijkheden van een gecertificeerde opleiding voor operators worden onderzocht. Door deze nieuwe ontwikkelingen worden verschillen tussen uitkijkers zichtbaar en kunnen zij objectief worden getoetst en vergeleken.

In de Jaarrapportage Cameratoezicht 2008 werd de uitbreiding van de capaciteit van de cameratoezichttruimte als aandachtspunt genoemd. In 2008 waren er zes tafels beschikbaar, waardoor iedere uitkijker vijftig camera'schermen moest bekijken. In 2009 werd dit aantal uitgebreid tot acht tafels en in 2010 tot tien tafels. Volgens TNO zijn 35 schermen per uitkijker het maximaal haalbare voor effectief uitkijken. In 2010 wordt dit aantal gehaald. Daarbij moet vermeld worden dat uiteraard ook bij het uitkijken van 35 camera's tegelijk niet 24 uur per dag en zeven dagen per week alles gezien kan worden wat zich in het zicht van de camera's afspeelt.

Ten slotte bestaat bij politie, gemeente en Stadstoezicht de wens om camerabeelden naar de meldkamer van Stadstoezicht door te schakelen. Op die manier kan Stadstoezicht de beelden die op het eigen terrein liggen (beter) opvolgen. Om te onderzoeken of deze koppeling loont, zal worden nagegaan hoeveel met cameratoezicht waargenomen incidenten door Stadstoezicht zelf kunnen worden opgevolgd.

5.3 De toegevoegde waarde van cameratoezicht

5.3.1 Huidige toegevoegde waarde

De huidige toegevoegde waarde van cameratoezicht is volgens geïnterviewden te vinden in de onderstaande punten:

- Verbeteren van de veiligheidssituatie, openbare-ordebewaking en preventieve werking van cameratoezicht zijn de voornaamste doelen en daarmee de toegevoegde waarde van het instrument.
- Vooral de politie benadrukt de toegevoegde waarde van cameratoezicht in de opsporing van strafbare feiten.
- Cameratoezicht stelt politie en Stadstoezicht in staat om efficiënter te werken.

- De camera's hangen in gebieden waar zich veel incidenten voordoen. Omdat ook de opvolging van deze incidenten gegarandeerd is, voegt cameratoezicht iets toe.

5.3.2 Toegevoegde waarde in de toekomst

De toegevoegde waarde van cameratoezicht kan vergroot worden. Verschillende technologische en organisatorische ontwikkelingen kunnen daaraan volgens de geïnterviewden bijdragen. Genoemd wordt onder andere:

- Volgens de geïnterviewde medewerker van de cameratoezichtruimte zouden wijkteams de actiewerkplekken vaker kunnen gebruiken. In 2009 is dit 161 keer gebeurd door alle wijkteams uit politiedistricten met cameratoezicht. Door vaker zelf achter de camera's te zitten, is effectiever optreden door de wijkteams op straat mogelijk.
- Gemeente, politie en Stadstoezicht zien het belang in van professionele uitkijkers van camerabeelden. Daarin zal in de toekomst (nog) meer worden geïnvesteerd.
- Het gebruik van technische middelen om te zoeken en in te zoomen in opgeslagen beelden zal verder worden uitgebouwd. Dit vergroot de bruikbaarheid van camerabeelden.

6 DEELCONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

6.1 Waarneming en opvolging

6.1.1 Aantallen waargenomen incidenten

Het aantal waargenomen incidenten met behulp van camera's in de openbare ruimte verschilt per gebied. Vooral het gemiddeld aantal waargenomen incidenten per camera per maand laat grote verschillen zien. Een gemiddelde camera in de stad Rotterdam 'ziet' zeven incidenten per maand. Er is een aantal cameragebieden waarbinnen de helft van dit gemiddelde nog niet gehaald wordt (Katendrecht, Spinozaweg en Slinge). Ook zijn er uitschieters tot wel 24 waargenomen incidenten per maand door één camera (Wester-singel). Het aantal waargenomen incidenten per camera zegt iets over de juistheid van de cameralocaties. Worden er erg veel incidenten waargenomen per camera, dan bestrijken camera's vaak een groot en druk gebied en hangen er misschien in het desbetreffende gebied te weinig camera's. Het kan ook zijn dat juist deze camera's, omdat ze in een druk gebied (zoals het centrum) hangen, intensiever gebruikt worden door de uitkijkers. Als er daarentegen erg weinig incidenten per camera worden waargenomen, maar het aantal meldingen en aangiften is wel groot, dan is vrijwel met zekerheid te zeggen dat de camera's op de verkeerde plaatsen hangen.

6.1.2 Waarnemers van incidenten

Bijna zestig procent van de incidenten wordt in eerste instantie gemeld aan de cameratoezichtruimte door de meldkamer van de politie (op grond van meldingen van burgers of de politie op straat). De uitkijkers kijken dan vaak mee met de politie ter plaatse. In slechts veertig procent van de gevallen wordt een incident in eerste instantie waargenomen door de uitkijkers van de camerabeelden. Dat betekent dat er voornamelijk reactief gewerkt wordt in de cameratoezichtruimte, terwijl een proactieve werkwijze wordt nagestreefd. Een manier om meer proactief te werken, is om meldingen van de meldkamer strenger te beoordelen op de noodzakelijkheid van het 'meekijken' met de politie ter plaatse door de uitkijkers van de camerabeelden. Waar de politie ter plaatse de situatie zelfstandig de baas is, kan de tijd die uitkijkers winnen gebruikt worden om in andere gebieden digitaal toezicht te houden.

6.1.3 Opvolging

Het opvolgingspercentage van incidenten die waargenomen zijn met behulp van cameratoezicht is in Rotterdam erg hoog. In 2008 was dit percentage 79 procent en in 2009 zelfs 82 procent. Vooral de directe hulpverlening (DHV) van de politie zorgt voor deze opvolging, 64 procent van alle beelden wordt door een busje van de DHV opgevolgd. De wijkpolitie handelt dertien procent

van het totaal aan waargenomen incidenten af en vier procent wordt opgevolgd door het fietsteam van de politie. De inzet van Stadstoezicht is verwaarloosbaar.

Dat laatste is opvallend, gezien de voorgenomen inzet van de gemeente Rotterdam op handhaving van 'schoon en heel'-overtredingen door Stadstoezicht. Nog opvallender is dat het grootste deel van de incidenten opgepakt wordt door de DHV. De DHV stuurt een busje ter plaatse om het incident op te volgen, maar is doorgaans niet bekend met de situatie in het specifieke gebied. De wijkpolitie en de fietsteams staan dicht bij de wijk en de burger en kennen de situatie. Zij kunnen daardoor beter inspelen op deze situatie en zijn daardoor beter in staat naast eenmalige oplossingen ook structurele oplossingen voor problemen in de wijk te vinden. Het bevorderen van de opvolging van incidenten door Stadstoezicht en de wijkpolitie strekt daarom tot aanbeveling.

6.2 Objectieve en subjectieve veiligheid

6.2.1 Delicttypen

De belangrijkste delicttypen in cameragebieden werden op een rij gezet aan de hand van meldingen en aangiften. Daaruit volgen de zes belangrijkste problemen waar in de Rotterdamse cameragebieden mee gekampt wordt. In tabel 6.1 worden deze delicttypen op een rij gezet en gescoord op de waarde die cameratoezicht kan hebben in de preventie en de opsporing van dergelijke feiten.

Tabel 6.1 Verwacht effect cameratoezicht naar delicttype

Delicttype	Preventief effect	Waarde opsporing
Ruzie zonder geweld	-	+
Overlast	+	+
Diefstal	+	+
Inbraak	+	+
Geweld	-	+
Vernieling	-	+
Overval/straatroof	+	+

6.2.2 Subjectieve veiligheid

Bewoners van Rotterdam voelen zich de laatste jaren minder veilig. Deze beweging is zowel per wijk als voor de gehele stad zichtbaar. Landelijk voelen mensen zich vaker veilig. De houding ten opzichte van cameratoezicht lijkt ook minder positief te worden, zowel bewoners als ondernemers zijn negatiever.

Mogelijke verklaringen daarvoor zijn:

- de vanzelfsprekendheid van cameratoezicht;
- er zijn niet van elk incident camerabeelden beschikbaar;

- te hoge verwachtingen van cameratoezicht;
- opvolging van beelden van kleine overtredingen kan beter.

6.3 Aanbevelingen

Het eerste deel van dit onderzoeksrapport leidt tot de volgende algemene aanbevelingen ten aanzien van het cameratoezicht in Rotterdam:

- Waar camera's extreem weinig incidenten registreren, hangen ze verkeerd en zal moeten worden gekeken of ze verplaatst of verwijderd kunnen worden.
- Vanuit de cameratoezichtruimte kan proactiever gewerkt worden. De meeste waarnemingen zouden moeten worden gedaan door de uitkijkers zelf, in plaats van door de meldkamer. De voorgenomen training van uitkijkers kan daarbij behulpzaam zijn.
- Meer opvolging van beelden door Stadstoezicht en wijkpolitie is nodig. Dat zorgt voor structurele oplossingen en bewoners en ondernemers merken zo dat er met behulp van camera's iets verandert in hun buurt.
- Deelgemeenten moeten bij de toepassing van cameratoezicht inzetten op de meest voorkomende vormen van criminaliteit en overlast en daarbij in het achterhoofd houden of en zo ja welke rol cameratoezicht kan spelen in het oplossen van deze problemen.

Aanbevelingen met betrekking tot de toepassing van cameratoezicht in de afzonderlijke Rotterdamse deelgemeenten volgen in deel 2 van dit rapport.

DEEL 2

7 AFWEGINGSKADER

RegioPlan heeft het beslisinstrument continueren cameratoezicht (BICC) ontwikkeld dat als afwegingskader kan dienen om een gefundeerd advies te geven over het al dan niet continueren van cameratoezicht in een bepaald gebied. Het afwegingskader is te vinden in bijlage 3. Het omvat de volgende elementen:

- het effect op de objectieve veiligheid (is er een effect en zo ja, voor welke delicten? Zijn dit delicten waarvan samenhang verwacht kan worden met cameratoezicht?);
- de manier waarop het cameratoezicht wordt ingezet (zijn er voldoende camera's, wordt er voldoende opgevolgd et cetera?);
- de mate van verslechtering die wordt verwacht als de camera's zouden worden verwijderd;
- het effect van cameratoezicht op de subjectieve veiligheid;
- de mate waarin de camerabeelden worden gebruikt voor opsporing en vervolging.

Voor een uitgebreide toelichting op deze elementen verwijzen we naar de Jaarrapportage Cameratoezicht Rotterdam 2008.¹

In de praktijk kan toepassing van het afwegingskader leiden tot de volgende adviezen:

- het continueren van cameratoezicht;
- het aanpassen van cameratoezicht;
- het evalueren van cameratoezicht;
- een proportionaliteitsafweging van cameratoezicht is noodzakelijk.

Het toepassen van het afwegingskader is maatwerk. Bij elke afweging moet de achtergrond van het specifieke gebied in de beoordeling worden meegenomen. In het algemeen zijn de adviezen als volgt onderbouwd:

Het advies om het cameratoezicht te continueren wordt gegeven, als:

- er een effect waarneembaar is op de objectieve veiligheid;
- in het gebied relatief (nog) veel incidenten voorkomen;
- verslechtering wordt verwacht na afbouw van cameratoezicht²;
- bewoners en ondernemers zich veiliger zijn gaan voelen sinds de toepassing van cameratoezicht en de waargenomen incidenten vaak worden opgevolgd door de politie.

¹ A. Schreijenberg, J. Koffijberg en S. Dekkers (2009). Cameratoezicht gemeente Rotterdam. Jaarrapportage 2008. RegioPlan: Amsterdam.

² In uitzonderlijke gevallen kan de veiligheidssituatie in een gebied al dusdanig slecht zijn dat er geen verslechtering meer valt te verwachten na het afbouwen van cameratoezicht.

In sommige gebieden ontbreekt één van deze voorwaarden, maar is het gezien de aard van het gebied toch noodzakelijk om het cameratoezicht te continueren. In de gevallen waarin dit voorkomt, zullen we dit met voldoende argumenten onderbouwen.

We adviseren het aanpassen van cameratoezicht, als:

- het gebied sterk is veranderd (er is bijvoorbeeld sprake van een ander type delicten dat vraagt om een andere manier van cameratoezicht);
- de meerwaarde van cameratoezicht gering is, maar verbeterd kan worden door technologische of organisatorische aanpassingen zoals meer/betere camera's, betere opvolging, andere uitkijktijden, et cetera;
- als er met de camera's met name delicten worden waargenomen die losstaan van het handhaven van de openbare orde (bijvoorbeeld als er vooral verkeersincidenten worden waargenomen).

We adviseren het evalueren van cameratoezicht als:

- het cameratoezicht er nog maar kort hangt (bijvoorbeeld een jaar) en de meerwaarde tot nu toe gering lijkt.

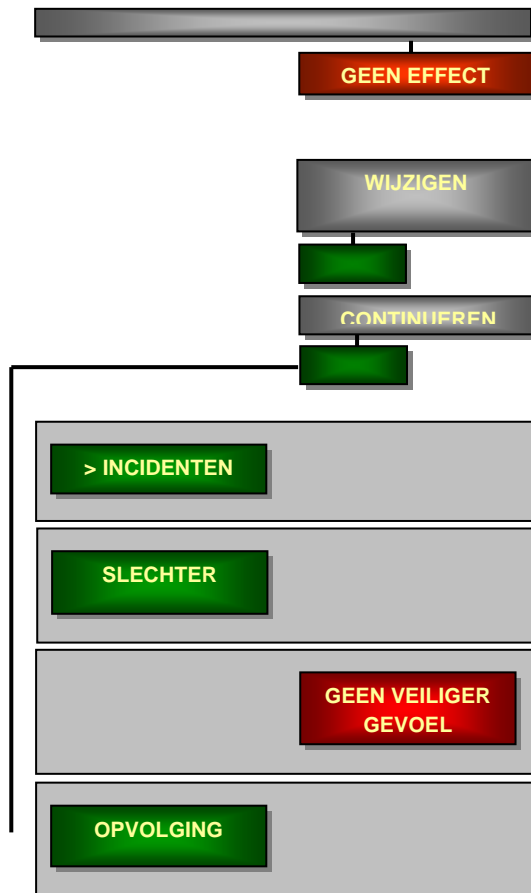
We adviseren een noodzakelijke proportionaliteitsafweging indien:

- er geen positief effect op de objectieve veiligheid waarneembaar is en dit niet te wijten valt aan een verkeerde toepassing van het cameratoezicht;
- er geen verslechtering van de veiligheidssituatie wordt verwacht na afbouw van het cameratoezicht;
- er geen positief effect op de subjectieve veiligheid waarneembaar is of bewoners en ondernemers zich zeer veilig voelen.

In sommige gebieden ontbreekt één van deze voorwaarden, maar is het gezien de aard van het gebied toch noodzakelijk om het cameratoezicht te continueren. In de gevallen waarin dit voorkomt, zullen we dit met voldoende argumenten onderbouwen.

In de nu volgende hoofdstukken hebben we voor zeven Rotterdamse deelgemeenten met cameratoezicht het afwegingskader toegepast. Deze afweging zal ook gevisualiseerd worden weergegeven. Een voorbeeld van een visualisatie is te vinden in figuur 7.1.

Figuur 7.1 Visualisatie afweging

8 DEELGEMEENTE CENTRUM

8.1 Beleid

8.1.1 Beleid binnen deelgemeente

In de Rotterdamse deelgemeente Centrum is cameratoezicht een onderdeel van een pakket aan maatregelen. Voor de deelgemeente staat voorop dat er een goede aanleiding moet zijn voor het middel. Er moeten al andere maatregelen zijn genomen en cameratoezicht moet hierop het sluitstuk zijn. De sfeerrapportages van de cameratoezichtruimte worden benut bij de ontwikkeling van het veiligheidsbeleid.

De eerste camera's werden al medio 2000 in het Centrum geplaatst. Na tien jaar inzet van cameratoezicht in de deelgemeente bestaat volgens de geïnterviewde politiemedewerkers het gevaar dat dit te veel een vanzelfsprekendheid is geworden. Er zijn politieagenten die vrijwel alleen op cameratoezichtmeldingen reageren. De uitkijkers zien veel en begrijpen intussen ook hoe potentiële overtreders handelen. Verdachte situaties kunnen worden opgemerkt voordat er iets gebeurt. Dit is positief, maar benadrukt wordt dat direct politiecontact belangrijk blijft.

Bij de deelgemeente komen veel klachten binnen over de overlast van hondenpoep, huisvuil en zwerfafval op straat. De meeste meldingen gaan om dit soort (lichte) overlastgevendende overtredingen, terwijl in het verleden vaker melding werd gedaan van ernstiger delicten. De lichte overtredingen zijn op dit moment de grootste ergernissen van bewoners en ondernemers in het Centrum. Hiertegen zou met behulp van cameratoezicht nog actiever kunnen worden opgetreden. Of dit mogelijk is, heeft echter wel te maken met de beschikbare politiecapaciteit.

Volgens de politie hebben de camera's een positieve uitwerking op de criminaliteitscijfers. Zo is het aantal autokraken sterk verminderd, een vorm van criminaliteit waartegen cameratoezicht volgens de politie effectief is. In het Centrum van Rotterdam is de pakkans groot. Er lopen overdag meestal tien agenten in de binnenstad te surveilleren. Zodra er via de camera's incidenten worden waargenomen, is opvolging gegarandeerd. Dit is verweven met de dagelijkse werkzaamheden van de politie. Cameratoezicht is dus een goed middel in het toezichtmodel, maar toch blijft er sprake van bepaalde overlast en criminaliteit die inherent is aan grootstedelijke problematiek. Hierbij kan worden gedacht aan wildplassen, geluidsoverlast, en (drugs- en) drankgebruik op straat. Zulke problemen mogen volgens de politie door de komst van het cameratoezicht geen prioriteit krijgen boven zaken die door agenten zelf worden gesignaleerd en die op dat moment wellicht belangrijker zijn.

8.1.2 Organisatie van cameratoezicht

Voor bepaalde controles wordt door de politie gebruikgemaakt van de actiewerkplekken in de cameratoezichtcentrale. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om drugscontroles in het Oude Westen, waarbij meerdere politiedistricten samenwerken. Dit soort acties is echter incidenteel, hoewel het politiedistrict Centrum in vergelijking met andere districten de meeste keren gebruikmaakt van de actiewerkplekken. Cameratoezicht zou volgens de deelgemeente effectiever kunnen worden ingezet als de politie de actiewerkplekken in de toezichtruimte zou gebruiken om bepaalde gebieden voor een langere periode te observeren. Opvolging van de beelden door de politie op straat is een voorwaarde; de hiervoor vereiste politiecapaciteit is echter niet altijd beschikbaar. Wel is de inzet van de politie efficiënter geworden na de komst van het cameratoezicht. Waar er voorheen geen zicht was op de situatie buiten het directe gezichtsveld, weet een agent nu ook via de cameratoezichtcentrale wat er elders in de stad speelt.

In het Centrum is sprake van een samenwerking tussen verschillende ketenpartners. Naast de deelgemeente, politie, dienst Stadtoezicht en stadsmariniers, zijn ook particuliere beveiligers hierbij betrokken. Door de stadsmariniers is een beleid ingezet dat politie en beveiligers dichter bij elkaar heeft gebracht. Nu maken ook particuliere beveiligers van het gemeentelijke cameratoezicht gebruik. De aansturing van beveiligingsfunctionarissen loopt via de politie. Dat is volgens de beveiligers positief, om te voorkomen dat commerciële belangen de doorslag geven. Beveiligers hebben een portfoonverbinding met de politie. Door de integrale veiligheidsaanpak is de relatie tussen politie en beveiliging in het Centrum van Rotterdam verbeterd.

8.2 Cameragebieden

Negen van de 23 Rotterdamse cameragebieden bevinden zich binnen de grenzen van de deelgemeente Centrum. Cameratoezicht werd in 2000 voor het eerst ingezet in de woonwijk Saftlevenkwartier en op het Stadhuisplein. Sindsdien is de toepassing van cameratoezicht in de deelgemeente Centrum geleidelijk uitgebreid. De laatste uitbreiding vond in april 2009 plaats. Toen werden 25 camera's geplaatst aan de westkant van het centrum. Daarmee telt de deelgemeente Centrum medio 2010 in totaal 138 camera's in de openbare ruimte.

Tabel 8.1 Cameragebieden Centrum

Locatie	Aantal camera's	Vanaf
Saftlevenkwartier	6	Juni 2000
Stadhuisplein	14	Juni 2000
Centraal Station	31	December 2002
West-Kruiskade	20	December 2003
Coolsingel	11	Januari 2006
Westersingel	3	Februari 2006
Couwenburg	8	Augustus 2007
Centrum-Oost	20	Maart 2008
Centrum-West	25	April 2009
Totaal	138	-

Situatie binnen cameragebieden

Het Saftlevenkwartier en het Stadhuisplein waren de eerste gebieden waar de gemeente Rotterdam cameratoezicht toepaste. Directe aanleiding voor de inzet van camera's op het Stadhuisplein was het voetbaltoernooi Euro 2000. Meer in het algemeen was het gebied aan te merken als een evenemententerrein met doorgaans veel uitgaanspubliek. Met behulp van cameratoezicht kan de politie het gebied beter beheersen. De geregistreerde criminaliteit liet door de jaren heen een sterke daling zien; in 2009 is het aantal aangiften echter weer gestegen. Het Saftlevenkwartier was de eerste Rotterdamse woonwijk met cameratoezicht. De indeling en structuur van het gebied was anders dan van het Stadhuisplein, maar de onveiligheidssituatie was destijds zo ernstig dat cameratoezicht volgens de deelgemeente absoluut noodzakelijk was. Eerdere evaluatie toonde aan dat cameratoezicht op alle soorten overlast en criminaliteit effectief is geweest, behalve op drugsoverlast. Een aantal camera's is al weggehaald. Of volledige staking van het cameratoezicht in het Saftlevenkwartier tot verslechtering zal leiden, is volgens de deelgemeente en de politie onduidelijk.

In absolute aantallen worden veel incidenten waargenomen rond het Centraal Station. De bedrijvigheid in het gebied en de wens het gebied beheersbaar te houden, was eind 2002 aanleiding tot de invoering van cameratoezicht. Ook nu staat de inzet van de camera's er niet ter discussie.

De problematiek op de Westersingel is te vergelijken met de situatie op de West-Kruiskade en in Couwenburg; in alle drie de cameragebieden is (of was) sprake van veel (drugs)overlast. Aan de Westersingel was een opvanglocatie voor drugsverslaafden gevestigd. De situatie is nu anders. De opvang is verplaatst naar (onder andere) Couwenburg, waardoor de Westersingel zelf geen hotspot meer is, maar als cameragebied een brug vormt tussen de omliggende gebieden. Op termijn zal er echter een nieuwe opvanglocatie komen en zijn de camera's van belang om te bezien hoe de situatie rond de nieuwe locatie zich zal ontwikkelen. Met de komst van de opvanglocatie voor dak- en thuislozen in Couwenburg nam de overlast daar toe. Het gebied is gevoelig voor criminaliteit. Om die reden is er in Couwenburg (preventief) cameratoezicht ingevoerd. De drugsoverlast aan de West-Kruiskade is sinds

de komst van de camera's sterk verminderd. Door samenwerking tussen dienst Stadstoezicht, politie en zorginstellingen zijn er minder verslaafden en prostituees actief. Hier heeft het cameratoezicht een bijdrage aan geleverd. Wel is er verplaatsing in de richting van het Nieuwe Westen en de Nieuwe Binnenweg (waar binnenkort ook camera's worden geplaatst). Om deze reden is er ook samenwerking tot stand gekomen tussen de politiedistricten Centrum en West.

De Coolsingel is een bekende en drukke plaats van Rotterdam. Diefstal, vernieling, geweld en overlast van uitgaanspubliek waren begin 2006 de redenen voor de plaatsing van camera's. In het gebied worden echter verschillende maatregelen getroffen, waardoor het effect van uitsluitend het cameratoezicht moeilijk te meten valt.

Centrum-Oost en Centrum-West zijn relatief nieuwe cameragebieden in de deelgemeente Centrum. De uitbreiding van cameratoezicht in deze gebieden is deels aan te merken als een politieke keuze. Er was sprake van een zwarte vlek in het cameranetwerk, waardoor mensen door de hele binnenstad heen niet te volgen waren. Met de plaatsing van camera's is nu een verbinding gerealiseerd tussen de Coolsingel, het Stadhuisplein en de rest van de binnenstad. De plaatsing van cameratoezicht was niet direct politienoodzaak.

In dit hoofdstuk worden de veiligheidssituatie in de cameragebieden en de resultaten van het cameratoezicht door de jaren heen besproken. Dit gebeurt voor de afzonderlijke negen gebieden en ten slotte voor de deelgemeente Centrum als geheel. Daarbij wordt nagegaan in hoeverre cameratoezicht in ongewijzigde vorm kan blijven bestaan.

8.3 Saftlevenkwartier

Het aantal meldingen dat de politie krijgt met betrekking tot incidenten in het Saftlevenkwartier is in 2009 toegenomen ten aanzien van de jaren daarvoor. Deze toename kan grotendeels worden toegeschreven aan de categorie 'overig', waaronder ook meldingen zijn geschaard waar met behulp van cameratoezicht geen invloed op kan worden uitgeoefend.¹

¹ Hierbij kan worden gedacht aan operationele politiehandelingen, zoals het openen of het sluiten van een dienst. Een toelichting op (de categorieën in) de politieregistraties die voor dit onderzoek zijn geraadpleegd, is gegeven in de methodeverantwoording in bijlage 1.

Tabel 8.2 Meldingen en aangiften Saftlevenkwartier naar jaar

	Meldingen			Aangiften		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Verkeer	707	622	568	30	29	18
Diefstal	143	161	145	505	638	496
Aanhouding/opsporing	150	157	135			
Aandachtsvestiging	4	1	1			
Overtreding APV	64	80	68			
Drugs en alcohol	90	84	107			
Geweld	202	217	210	118	137	131
Overlast	254	311	274			
Ruzie zonder geweld	334	316	332			
Vernieling	44	46	43	94	101	115
Overval/straatroof/zakkenrollerij	67	88	81	107	112	116
Inbraak	105	100	95	76	64	58
Hulpverlening	343	315	373			
Overig	1023	1043	1361	56	46	47
Totaal	3530	3541	3793	986	1127	981

Bron: X-Pol en BVH

Een belangrijke reden om cameratoezicht in het gebied in te voeren, was de aanwezigheid van drugsoverlast en daarmee samenhangende criminaliteit. In de praktijk bleken drugsverslaafden zich weinig van de camera's aan te trekken. Daarom zijn in 2007 enkele camera's verwijderd. In 2008 lijkt het resultaat daarvan te zijn dat er meer criminaliteit voorkomt in het gebied. Vooral het aantal aangiften van diefstal is gestegen. In 2009 is dat aantal echter weer op het niveau van 2007, evenals het totaal aantal aangiften (tabel 8.2).

In het aantal camera's is in 2009 niets veranderd ten opzichte van 2008. Er worden vanuit de cameratoezichtruimte in 2009 iets meer incidenten waargenomen dan het jaar ervoor. Geweldsincidenten worden minder vaak gezien dan in 2008, maar APV-overtredingen en drugsoverlast juist weer vaker (tabel 8.3). Ook neemt het aantal drugs- en alcoholincidenten het laatste jaar toe (tabel 8.2). Uit eerdere evaluatie bleek al dat het cameratoezicht op alle soort overlast en criminaliteit in het Saftlevenkwartier effectief is geweest, behalve op drugsoverlast.

Tabel 8.3 Waargenomen incidenten Safflevenkwartier door cameratoezicht

	2008	2009
Alcohol	56	60
Diefstal met geweld	17	17
Diefstal zonder geweld	20	22
Geweld	110	76
Hulpverlening	32	43
Openbare orde	0	0
Overig	60	98
Overlast	40	37
Overlast drugs	49	61
Overlast jeugd	10	5
Overtreding APV	39	58
Ruzie zonder geweld	54	53
Schoon en heel	8	4
Verdacht gedrag	39	43
Verkeer	98	79
Vernieling	13	13
Zeden	7	11
Totaal	652	680

Bron: Coppweb

In 2009 worden in het Safflevenkwartier met behulp van camera's gemiddeld dertien incidenten per week waargenomen (tabel 8.3). Per camera worden er per maand gemiddeld negen incidenten gezien (tabel 2.1). Dit is meer dan het gemiddelde van zeven incidenten die een camera in Rotterdam per maand ziet (tabel 2.1). Opvallend is wel dat het aantal meldingen en aangiften veel groter is dan het aantal waargenomen incidenten door cameratoezicht. De vraag is daarmee of de camera's wel op de juiste locaties zijn geplaatst.

Tabel 8.4 Onveiligheidsgevoelens Safflevenkwartier

Wijk	% Vaak						% Nooit					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Algemene onveiligheidsgevoelens	11	7	8	6	10	9	50	64	72	65	51	48
Onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt	10	6	6	8	11	8	51	67	77	72	59	56

Bron: Veiligheidsindex Rotterdam

De veiligheidsgevoelens in dit deel van de stad laten door de afgelopen jaren heen schommelingen zien (tabel 8.4). In 2008 viel op dat een groter deel van de bewoners zich vaak onveilig voelde. In 2009 lijkt deze groep weer kleiner te worden. Het percentage mensen dat zich nooit onveilig voelt, blijft afnemen.

Tabel 8.5 Opvolging van waargenomen incidenten Saftlevenkwartier

	2008	%	2009	%
DHV	423	69	402	61
Wijkpolitie	44	7	82	12
Fietsteam	10	2	17	3
Stadstoezicht	3	0	0	0
Geen actie	132	22	162	24
Totaal	612	100	663	100

Bron: Coppweb

Aan 76 procent van de incidenten wordt in 2009 opvolging gegeven (tabel 8.5). De incidenten die in het Saftlevenkwartier worden waargenomen, worden in 2009 vaker door de wijkpolitie opgepakt. Dit heeft waarschijnlijk te maken met de ernst van de incidenten. Geweldsincidenten worden bijvoorbeeld minder waargenomen, terwijl overlast en APV-feiten vaker worden waargenomen. Incidenten in de laatste categorie worden vaak (ook) door de wijkpolitie opgevolgd.

Samenvattend: het aantal waargenomen incidenten blijft sterk achter bij het aantal aangiften en meldingen. Met behulp van de camera's wordt blijkbaar slechts een beperkt deel van de incidenten opgepikt. Het is waarschijnlijk dat de camera's niet op de juiste plaats hangen in het Saftlevenkwartier en dat een aanpassing noodzakelijk is.

8.4 Stadhuisplein

Het Stadhuisplein is het drukste uitgaansplein van Rotterdam. De veertien camera's die het gebied telt, werden er opgehangen in de aanloop naar het voetbaltoernooi Euro 2000. Daarna bleven de camera's hangen, omdat zij hun dienst hebben bewezen in de handhaving van de openbare orde op het drukke evenemententerrein. In 2009 werden ruim 4000 meldingen en ruim 1700 aangiften gedaan met betrekking tot het Stadhuisplein (tabel 8.6). Daarbij ging het vaak om diefstal, ruzie zonder geweld en (uitgaans)geweld.

Tabel 8.6 Meldingen en aangiften Stadhuisplein naar jaar

	Meldingen			Aangiften		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Verkeer	362	382	401	44	30	18
Diefstal	469	448	460	543	602	882
Aanhouding/opsporing	169	172	237			
Aandachtsvestiging	0	0	0			
Overtreding APV	86	68	63			
Drugs en alcohol	65	55	76			
Geweld	407	380	376	232	211	322
Overlast	136	92	148			
Ruzie zonder geweld	351	472	434			
Vernieling	62	81	78	84	92	146
Overval/straatroof/zakkenrolleri j	135	109	123	282	244	230
Inbraak	82	65	76	40	44	27
Hulpverlening	391	332	358			
Overig	1018	1072	1192	71	71	99
Totaal	3733	3728	4022	1296	1294	1724

Bron: X-Pol en BVH

Het aantal aangiften blijft achter bij het aantal meldingen, maar ligt fors hoger dan in de voorgaande jaren. Er werd in 2009 vaker dan in 2008 aangifte gedaan van diefstal, geweld en vernieling.

Met behulp van cameratoezicht in 2009 wordt vrijwel hetzelfde aantal incidenten waargenomen als in 2008. Grote verschuivingen in de aard van de incidenten zijn niet waarneembaar. Het aantal geweldsincidenten blijft vrijwel gelijk. Wel neemt alcohol- en drugsoverlast toe en neemt het aantal signaleerde APV-overtredingen af (tabel 8.7).

Tabel 8.7 Waargenomen incidenten Stadhuisplein door cameratoezicht

	2008	2009
Alcohol	140	152
Diefstal met geweld	15	11
Diefstal zonder geweld	72	46
Geweld	230	222
Hulpverlening	68	76
Openbare orde	4	9
Overig	148	169
Overlast	56	75
Overlast drugs	14	44
Overlast jeugd	40	25
Overtreding APV	232	197
Ruzie zonder geweld	130	133
Schoon en heel	9	4
Verdacht gedrag	60	82
Verkeer	100	66
Vernieling	37	45
Zeden	3	5
Totaal	1358	1361

Bron: Coppweb

Met een gemiddeld aantal waargenomen incidenten in 2009 van 26 per week en dus bijna vier per dag, is het vaak onrustig op het Stadhuisplein. Per camera worden er per maand gemiddeld acht incidenten gezien (tabel 2.1). Dit is iets meer dan de zeven incidenten die een camera in Rotterdam gemiddeld per maand ziet. Het aantal aangiften is niet opvallend veel groter dan het aantal waarnemingen door cameratoezicht. Het lijkt daarmee dat de camera's op het Stadhuisplein de juiste en actuele probleemlocaties in beeld hebben.

Tabel 8.8 Onveiligheidsgevoelens Stadhuisplein

Wijk	% Vaak						% Nooit					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Algemene onveiligheidsgevoelens	5	5	4	3	3	3	55	62	61	67	59	61
Onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt	3	2	1	1	3	2	66	72	74	78	71	70

Bron: Veiligheidsindex Rotterdam

Het aandeel mensen dat zich vaak onveilig voelt, neemt in 2009 licht af. Het percentage mensen dat zich nooit onveilig voelt, blijft ongeveer gelijk.

Tabel 8.9 Opvolging van waargenomen incidenten Stadhuisplein

	2008	%	2009	%
DHV	644	51	675	50
Wijkpolitie	188	15	228	17
Fietsteam	121	10	156	12
Stadstoezicht	1	0	2	0
Geen actie	314	25	281	21
Totaal	1268	100	1342	100

Bron: Coppweb

In 2009 wordt 79 procent van de incidenten opgevolgd ten opzichte van driekwart in 2008. De opvolging komt, naast de directe hulpverlening, vaker tot stand via de wijkpolitie en het fietsteam (tabel 8.9).

Samenvattend: cameratoezicht bewijst zijn dienst in dit gebied. Het totaal aantal meldingen en aangiften stijgt. De aandachtspunten zijn diefstal, (uitgaans)geweld en vernieling. De camera's die er zijn, hangen op de juiste plaats. Het is echter de vraag in hoeverre cameratoezicht bij de bestrijding van deze deels impulsieve incidenten van waarde kan zijn.

8.5 Centraal Station

Het cameragebied rondom het Centraal Station is een vreemde eend in de bijt. De aard van het gebied is dusdanig dat de inzet van cameratoezicht er niet ter discussie zal staan. Het is een erg druk gebied en als het ware de toegangspoort naar de stad. Er wordt dan ook ieder jaar vrijwel het gelijke aantal meldingen gedaan met betrekking tot dit gebied (tabel 8.10).

Tabel 8.10 Meldingen en aangiften Centraal Station naar jaar

	Meldingen			Aangiften		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Verkeer	668	611	606	44	30	20
Diefstal	152	142	123	543	602	458
Aanhouding/opsporing	155	161	186			
Aandachtsvestiging	0	0	0			
Overtreding APV	108	102	67			
Drugs en alcohol	75	64	61			
Geweld	278	253	243	226	202	162
Overlast	162	170	147			
Ruzie zonder geweld	202	236	224			
Vernieling	73	56	53	84	92	113
Overval/straatroof/zakkenrollerij	60	62	45	282	244	138
Inbraak	74	117	94	40	44	27
Hulpverlening	329	309	338	1	2	3
Overig	1094	947	1046	75	80	77
Totaal	3430	3230	3233	1295	1296	998

Bron: X-Pol en BVH

Opvallend is dat het aantal aangiften voor het stationsgebied in 2009 daalt in vergelijking met de jaren 2007 en 2008 (tabel 8.10). Het aantal aangiften daalt over de gehele linie, maar vooral de daling van het aantal aangiften in de categorie overval/straatroof/zakkenrollerij is opmerkelijk te noemen. Ook op diefstal is er een flinke afname zichtbaar. Deze afname kan waarschijnlijk worden verklaard met het feit dat dit soort criminaliteit een aandachtsgebied van de politie is, waarop extra wordt ingezet.

Rond het Centraal Station worden in 2009 wekelijks gemiddeld 41 incidenten waargenomen met behulp van camera's. Het aantal ligt iets hoger dan in 2008 (tabel 8.11). De dertig camera's nemen gemiddeld per camera per maand acht incidenten waar; dit is iets meer dan het Rotterdamse gemiddelde (tabel 2.1). Met dertig camera's is het Centraal Station het gebied met de meeste camera's in de openbare ruimte. In totaal nemen de camera's in 2009 meer incidenten waar dan er dat jaar aan aangiften zijn gedaan (vergelijk tabel 8.10 en 8.11).

Tabel 8.11 Waargenomen incidenten Centraal Station door cameratoezicht

	2008	2009
Alcohol	305	339
Diefstal met geweld	11	14
Diefstal zonder geweld	108	94
Geweld	160	175
Hulpverlening	112	168
Openbare orde	3	5
Overig	170	198
Overlast	87	78
Overlast drugs	87	121
Overlast jeugd	39	40
Overtreding APV	360	330
Ruzie zonder geweld	92	97
Schoon en heel	15	10
Verdacht gedrag	189	173
Verkeer	194	210
Vernieling	68	70
Zeden	16	11
Totaal	2016	2133

Bron: Coppweb

De meerderheid van de bewoners rondom het Centraal Station voelt zich veilig (tabel 8.12). Dat heeft vooral te maken met de ruime aanwezigheid van publiek en de hoge doorstroom van passanten en reizigers. Slechts twee procent voelt zich er in 2009 vaak onveilig.

Tabel 8.12 Onveiligheidsgevoelens Centraal Station

Wijk	% Vaak						% Nooit					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Algemene onveiligheidsgevoelens	5	5	4	3	3	3	55	62	61	67	59	61
Onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt	3	2	1	1	3	2	66	72	74	78	71	70

Bron: Veiligheidsindex Rotterdam

Ongeveer 72 procent van de waargenomen incidenten in het stationsgebied wordt opgevolgd. Meestal door de directe hulpverlening, maar ook in een (vergelijkend met andere gebieden) relatief groot aandeel door de wijkpolitie.

Tabel 8.13 Opvolging van waargenomen incidenten Centraal Station

	2008	%	2009	%
DHV	907	47	1034	49
Wijkpolitie	346	18	367	18
Fietsteam	102	5	112	5
Stadstoezicht	6	0	2	0
Geen actie	577	30	580	28
Totaal	1938	100	2095	100

Bron: Coppweb

Samenvattend: rondom het Centraal Station wordt opvallend veel gebruik gemaakt van het cameratoezicht door de wijkpolitie. Het inzetten op de aanpak van zakkenrollers (met behulp van cameratoezicht) lijkt goed te helpen. Het aantal incidenten in deze categorie is gehalveerd.

In 2009 worden meer incidenten waargenomen dan er aangiften zijn gedaan. Het aantal waargenomen incidenten per camera per maand is hoger dan gemiddeld in Rotterdam. Dat leidt tot de conclusie dat de camera's in dit gebied op de goede plekken hangen.

8.6 West-Kruiskade

In het gebied rondom de West-Kruiskade was sprake van ernstige (drugs)overlast. Mede daarom zijn er in december 2003 camera's geplaatst. Het aantal geregistreerde drugsgelateerde incidenten nam na de komst van cameratoezicht nog steeds toe, zo bleek uit de Jaarrapportage Camera-toezicht 2008. Als de meldingen in de periode 2007-2009 worden bekeken, blijkt dat drugsoverlast afneemt. Zoals eerder genoemd zijn er (door de samenwerking tussen dienst Stadstoezicht, politie en zorginstellingen) minder verslaafden en prostituees actief. Dit is zichtbaar in de geregistreerde criminaliteit. Naast drugsoverlast laat ook het totale aantal meldingen een lichte afname zien (tabel 8.14). Ondanks de afname is het aantal meldingen in 2009 in vergelijking met andere gebieden nog steeds zeer groot. De West-Kruiskade lijkt dus een gebied waarin cameratoezicht nog wenselijk is.

Tabel 8.14 Meldingen en aangiften West-Kruiskade naar jaar

	Meldingen			Aangiften		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Verkeer	1003	945	900	68	69	46
Diefstal	288	336	270	966	1089	851
Aanhouding/opsporing	981	1057	930			
Aandachtsvestiging	183	159	137			
Overtreding APV	162	148	105			
Drugs en alcohol	285	214	209			
Geweld	599	514	484	309	363	326
Overlast	697	676	674			
Ruzie zonder geweld	720	804	757			
Vernieling	138	114	93	181	167	228
Overval/straatroof/zakkenrollerij	183	178	180	284	260	227
Inbraak	249	207	197	208	153	102
Hulpverlening	611	662	720			
Overig	1532	1633	1889	97	100	111
Totaal	7631	7647	7545	2113	2201	1891

Bron: X-Pol en BVH

Het aantal aangiften daalt in 2009 ten opzichte van 2008. Deze daling is breed zichtbaar. Alleen het aantal aangiften van vernieling in het gebied neemt toe. Niet alleen het totaal aantal aangiften neemt af, maar ook het aantal

waargenomen incidenten door camera's is in 2009 aanzienlijk lager dan in 2008. Het aantal waargenomen drugsgerelateerde incidenten is vrijwel gehalveerd ten opzichte van het jaar ervoor (tabel 8.15).

Tabel 8.15 Waargenomen incidenten West-Kruiskade door cameratoezicht

	2008	2009
Alcohol	219	200
Diefstal met geweld	42	24
Diefstal zonder geweld	106	60
Geweld	196	198
Hulpverlening	121	107
Openbare orde	3	0
Overig	354	307
Overlast	134	104
Overlast drugs	467	242
Overlast jeugd	37	46
Overtreding APV	155	123
Ruzie zonder geweld	154	144
Schoon en heel	16	14
Verdacht gedrag	159	117
Verkeer	255	224
Vernieling	52	40
Zeden	39	19
Totaal	2509	1969

Bron: Coppweb

De West-Kruiskade blijft een druk gebied met gemiddeld 38 waargenomen incidenten per week en dus ruim vijf per dag. Het aantal waargenomen incidenten is een klein deel van het aantal meldingen, maar wel groter dan het totaal aantal aangiften dat in 2009 is gedaan. De camera's hebben de probleemlocaties dus redelijk goed in beeld. Er worden gemiddeld acht incidenten per camera per maand waargenomen; dit is iets meer dan het Rotterdamse gemiddelde (tabel 2.1). De objectieve veiligheid lijkt verbeterd, maar de veiligheidsgevoelens laten schommelingen zien (tabel 8.16).

Tabel 8.16 Onveiligheidsgevoelens West-Kruiskade

Wijk	% Vaak						% Nooit					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Algemene onveiligheidsgevoelens	11	7	8	6	10	9	50	64	72	65	51	48
Onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt	10	6	6	8	11	8	51	67	77	72	59	56

Bron: Veiligheidsindex Rotterdam

Op de West-Kruiskade wordt in 2009 relatief meer inzet gepleegd door de directe hulpverlening ten opzichte van andere partijen. Een iets groter percentage van de incidenten dan in 2008 wordt opgevolgd (79%).

Tabel 8.17 Opmvolging van waargenomen incidenten West-Kruiskade

	2008	%	2009	%
DHV	1330	56	1167	61
Wijkpolitie	329	14	263	14
Fietsteam	138	6	77	4
Stadstoezicht	4	0	4	0
Geen actie	581	24	409	21
Totaal	2382	100	1920	100

Bron: Coppweb

Samenvattend: op de West-Kruiskade is veel minder drugsoverlast na de invoering van cameratoezicht. De politie geeft aan op dit gebied gerichte acties met cameratoezicht te houden. Deze acties lijken effectief. Aandachtspunt is het aantal vernielingen, dat neemt toe in 2009. Het aantal meldingen op jaarbasis is zeer groot in vergelijking met andere camera-gebieden binnen en buiten deelgemeente Centrum. De aanwezigheid van cameratoezicht is daarom nog steeds wenselijk.

8.7 Coolsingel

De Coolsingel is net als het Stadhuisplein gelegen in een druk uitgaansgebied. In het gebied komt diefstal, vernieling en geweld voor. Deze delicten waren in januari 2006 aanleiding voor het plaatsen van camera's. In 2009 worden nog steeds veel meldingen gedaan met betrekking tot de Coolsingel. Diefstal, geweld en ruzie zonder geweld zijn in de registraties veelvoorkomende delicten. Daarnaast zijn de categorieën 'aanhouding/opsporing' en 'overig' voor dit gebied erg groot. Dat betekent dat er veel politie-inzet is.

Tabel 8.18 Meldingen en aangiften Coolsingel naar jaar

	Meldingen			Aangiften		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Verkeer	1018	1004	998	62	65	45
Diefstal	550	487	539	1367	1518	1224
Aanhouding/opsporing	709	761	841			
Aandachtsvestiging	0	0	0			
Overtreding APV	167	156	108			
Drugs en alcohol	100	104	97			
Geweld	539	528	486	201	201	218
Overlast	326	297	304			
Ruzie zonder geweld	451	596	571			
Vernieling	108	112	102	179	179	225
Overval/straatroof/zakkenrolleri	163		149		629	349
j		132		629		
Inbraak	145	143	140	90	90	54
Hulpverlening	756	659	694			
Overig	3461	3769	4313	377	409	375
Totaal	8493	8748	9342	2902	3091	2490

Bron: X-Pol en BVH

Net als op de West-Kruiskade ligt het aantal aangiften met betrekking tot de Coolsingel lager dan in de jaren ervoor. Er wordt opvallend minder aangifte gedaan van diefstal en straatroof. Deze afname kan waarschijnlijk worden verklaard met het feit dat dit soort criminaliteit is een aandachtsgebied van de politie is waarop extra wordt ingezet. Het aantal aangiften van vernieling en geweld neemt toe.

Geweldsincidenten en vernielingen worden in 2009 wel minder vaak waargenomen door cameratoezicht dan in 2008. Het totale aantal waargenomen incidenten daalt echter eveneens. De meest waarschijnlijke verklaring daarvoor is de afname van het totaal aantal aangiften (en van meldingen van incidenten als APV-overtredingen, drugs- en alcoholdelicten en geweld). De elf camera's nemen namelijk gemiddeld twaalf incidenten per camera per maand waar; dit is hoger dan het gemiddelde van zeven incidenten per camera per maand (tabel 2.1). De camera's hebben de hotspots dus in beeld.

Tabel 8.19 Waargenomen incidenten Coolsingel door cameratoezicht

	2008	2009
Alcohol	125	96
Diefstal met geweld	29	24
Diefstal zonder geweld	86	71
Geweld	280	221
Hulpverlening	136	118
Openbare orde	12	23
Overig	252	233
Overlast	64	81
Overlast drugs	20	20
Overlast jeugd	40	31
Overtreding APV	141	126
Ruzie zonder geweld	166	116
Schoon en heel	9	6
Verdacht gedrag	57	56
Verkeer	310	259
Vernieling	59	38
Zeden	9	5
Totaal	1795	1524

Bron: Coppweb

Nog steeds worden met de elf camera's gemiddeld 29 incidenten per week waargenomen in het gebied rondom de Coolsingel. Dat zijn ruim vier incidenten per dag.

Tabel 8.20 Onveiligheidsgevoelens Coolsingel

Wijk	% Vaak						% Nooit					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Algemene onveiligheidsgevoelens	6	6	4	3	10	7	62	61	68	71	54	52
Onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt	8	4	3	2	8	6	73	72	76	77	65	63

Bron: Veiligheidsindex Rotterdam

Het aandeel mensen dat zich vaak onveilig voelt, neemt in 2009 licht af. Het percentage mensen dat zich nooit onveilig voelt, daalt ook. De subjectieve veiligheid is dus verbeterd.

Tabel 8.21 Opvolging van waargenomen incidenten Coolsingel

	2008	%	2009	%
DHV	1054	62	953	64
Wijkpolitie	245	14	191	13
Fietsteam	149	9	124	8
Stadstoezicht	2	0	0	0
Geen actie	260	15	220	15
Totaal	1710	100	1488	100

Bron: Coppweb

De meerderheid van de incidenten die in het gebied rondom de Coolsingel worden waargenomen, worden opgevolgd (85%). Dit gebeurt voornamelijk door de directe hulpverlening en in mindere mate door de wijkpolitie en het fietsteam.

Samenvattend: geweldsincidenten en vernielingen lijken zich buiten het zicht van de camera's voor te doen. Op de overige delicten heeft cameratoezicht (in samenspel met de bredere aanpak van dit gebied) een remmende werking. Net als rond de West-Kruiskade is ook het aantal meldingen op jaarbasis rond de Coolsingel zeer groot in vergelijking met andere cameragebieden binnen en buiten deelgemeente Centrum. De aanwezigheid van (camera)toezicht is in dit gebied dus nodig. Zoals ze nu geplaatst zijn, hebben de camera's de hotspots goed in beeld.

8.8 Westersingel

Aan de Westersingel hangen sinds 2006 drie camera's. De problematiek in het gebied was volgens de deelgemeente te vergelijken met de situatie op de West-Kruiskade. Er was veel drugsgerelateerde overlast. Aan de Westersingel was de Pauluskerk gevestigd, waar drugsverslaafden werden opgevangen. De situatie is in 2009 anders. De opvang is verplaatst naar andere delen van de stad (Couwenburg en Smirnoffweg). De Westersingel is nu geen hotspot meer, maar vormt als cameragebied een brug tussen omliggende gebieden. Op termijn zal er echter een nieuwe Pauluskerk komen. Het is volgens de deelgemeente afwachten of oude bekenden deze kerk weer zullen opzoeken.

Tabel 8.22 Meldingen en aangiften Westersingel naar jaar

	Meldingen			Aangiften		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Verkeer	74	70	64	1	2	3
Diefstal	22	13	13	92	93	87
Aanhouding/opsporing	25	24	29			
Aandachtsvestiging	1	0	0			
Overtreding APV	3	8	4			
Drugs en alcohol	5	4	7			
Geweld	14	12	13	15	8	12
Overlast	22	21	19			
Ruzie zonder geweld	16	17	18			
Vernieling	6	4	3	15	13	11
Overval/straatroof/zakkenrollerij	4	6	6	15	10	5
Inbraak	12	10	27	10	3	6
Hulpverlening	18	17	26			
Overig	62	70	79	6	3	5
Totaal	284	276	308	154	132	129

Bron: X-Pol en BVH

Het aantal meldingen en aangiften op de Westersingel is niet groot. Wel neemt het aantal meldingen in 2009 licht toe ten opzichte van voorgaande jaren. De opvallendste toename is te zien in het aantal meldingen van inbraak. Het totaal aantal aangiften neemt licht af. Dit geldt met name voor straatroof.

Tabel 8.23 Waargenomen incidenten Westersingel door cameratoezicht

	2008	2009
Alcohol	97	147
Diefstal met geweld	8	16
Diefstal zonder geweld	41	46
Geweld	57	88
Hulpverlening	45	58
Openbare orde	4	4
Overig	75	100
Overlast	34	45
Overlast drugs	27	75
Overlast jeugd	9	9
Overtreding APV	55	61
Ruzie zonder geweld	38	51
Schoon en heel	3	4
Verdacht gedrag	27	47
Verkeer	63	84
Vernieling	23	16
Zeden	4	5
Totaal	610	856

Bron: Coppweb

In 2009 worden meer incidenten waargenomen met behulp van camera's dan in 2008. Alle categorieën incidenten komen vaker voor, alleen het aantal vernielingen neemt af. Het meest opvallend is de forse toename van het aantal waargenomen alcohol- en drugsgerelateerde incidenten.

Uit tabel 2.1 blijkt dat de drie camera's in 2009 gemiddeld 24 incidenten per camera per maand waarnemen; dit is meer dan het drievoudige van de gemiddeld zeven incidenten per camera per maand in heel Rotterdam. Het bewezen nut van de camera's blijkt ook uit een vergelijking van het aantal meldingen en aangiften enerzijds, en het aantal waargenomen incidenten door camera's anderzijds: het aantal waargenomen incidenten is bijna drie keer zo groot als het aantal meldingen en zes keer zo groot als het aantal aangiften dat in 2009 met betrekking tot incidenten op de Westersingel is gedaan.

Tabel 8.24 Onveiligheidsgevoelens Westersingel

Wijk	% Vaak						% Nooit					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Algemene onveiligheidsgevoelens	11	7	8	6	10	9	50	64	72	65	51	48
Onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt	10	6	6	8	11	8	51	67	77	72	59	56

Bron: Veiligheidsindex Rotterdam

Dit gebied is, net als de West-Kruiskade en het Saftlevenkwartier, deel van het Oude Westen. De veiligheidsgevoelens laten geen duidelijk patroon zien.

Tabel 8.25 Opgvolging van waargenomen incidenten Westersingel

	2008	%	2009	%
DHV	317	54	446	53
Wijkpolitie	90	15	124	15
Fietsteam	47	8	66	8
Stadstoezicht	0	0	5	1
Geen actie	130	22	195	23
Totaal	584	100	836	100

Bron: Coppweb

Met 77 procent opvolging van incidenten is in dit gebied de opvolging goed geregeld. In 2009 wordt vijf keer een incident opgevolgd door Stadstoezicht. In 2008 was dat nog geen enkele keer.

Samenvattend: sinds de verplaatsing van de opvanglocatie is de Westersingel geen hotspot meer. Het cameragebied kent maar drie camera's, maar deze registreren relatief veel in vergelijking met camera's in andere gebieden binnen en buiten het Centrum. Dit in combinatie met het feit dat er op termijn een nieuwe opvanglocatie zal komen, is voldoende reden de camera's te houden. De nieuwe opvanglocatie zal naar verwachting voor drugsoverlast zorgen. Het aantal alcohol en drugsincidenten neemt in 2009 toe en ook het aantal inbraken in dit gebied laat een stijgende trend zien.

8.9 Couwenburg

De dagopvang voor drugsverslaafden die voorheen gevestigd was in de Pauluskerk aan de Westersingel is in 2007 (deels) verplaatst naar Couwenburg. Sinds augustus 2007 hangen er acht camera's in het gebied om preventief op te treden tegen drugsoverlast. Een ander probleem waar de buurt voor de invoering van cameratoezicht mee kampte, was het aantal woninginbraken. Er zijn 87 aangiften van inbraak in 2006.

Tabel 8.26 Meldingen en aangiften Couwenburg naar jaar

	Meldingen			Aangiften		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Verkeer	276	243	266	16	18	3
Diefstal	61	68	53	249	223	150
Aanhouding/opsporing	132	98	155			
Aandachtsvestiging	0	0	0			
Overtreding APV	42	35	28			
Drugs en alcohol	33	30	31			
Geweld	63	58	54	28	41	25
Overlast	127	99	87			
Ruzie zonder geweld	73	82	93			
Vernieling	40	29	34	55	41	69
Overval/straatroof/zakkenrollerij	21	15	21	37	24	24
Inbraak	55	70	54	52	42	43
Hulpverlening	114	118	125			
Overig	360	325	391	47	47	46
Totaal	1397	1270	1392	484	436	360

Bron: X-Pol en BVH

Het aantal meldingen voor het gebied Couwenburg blijft door de jaren heen grotendeels gelijk. Er zijn geen opvallende verschuivingen waarneembaar. Het aantal aangiften daalt. Het aantal aangiften van inbraak (destijds een belangrijke reden voor de invoering van cameratoezicht) is in 2009 bijvoorbeeld gehalveerd ten opzichte van 2006.² Ook van diefstal wordt in 2009 aanmerkelijk minder aangifte gedaan dan de jaren daarvoor. Het aantal aangiften van vernieling stijgt (tabel 8.26).

Tabel 8.27 Waargenomen incidenten Couwenburg door cameratoezicht

	2008	2009
Alcohol	76	25
Diefstal met geweld	4	8
Diefstal zonder geweld	23	11
Geweld	44	14
Hulpverlening	23	14
Openbare orde	3	0
Overig	41	29
Overlast	14	6
Overlast drugs	28	23
Overlast jeugd	5	6
Overtreding APV	75	29
Ruzie zonder geweld	14	5
Schoon en heel	2	9
Verdacht gedrag	42	16
Verkeer	108	41
Vernieling	14	8
Zeden	9	3
Totaal	525	247

Bron: Coppweb

² Er zijn 87 aangiften van inbraak in 2006.

Vanuit de cameratoezichtruimte wordt in 2009 minder dan de helft van het aantal incidenten in 2008 waargenomen. Vooral APV-overtredingen, alcohol- en drugsproblemen, geweld en diefstal worden aanzienlijk minder vaak gezien. Omdat er geen sprake is van opvallende verschuivingen in de geregistreerde criminaliteit (op de afname van de inbraken na, tabel 7.26), lijkt de conclusie gerechtvaardigd dat de acht camera's (deels) op de verkeerde plaatsen hangen. Wel worden met de camera's gemiddeld zeven incidenten per camera per maand gezien; dit is hetzelfde als het gemiddelde per camera per maand in heel Rotterdam (tabel 2.1).

Net als in andere cameragebieden in het Centrum voelen bewoners zich in het gebied rondom Couwenburg relatief veilig in de eigen buurt.

Tabel 8.28 Onveiligheidsgevoelens Couwenburg

Wijk	% Vaak						% Nooit					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Algemene onveiligheidsgevoelens	5	5	4	3	3	3	55	62	61	67	59	61
Onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt	3	2	1	1	3	2	66	72	74	78	71	70

Bron: Veiligheidsindex Rotterdam

Ongeveer 78 procent van de waargenomen incidenten wordt opgevolgd. Dit wordt met name door de directe hulpverlening gedaan (tabel 8.29).

Tabel 8.29 Opvolging van waargenomen incidenten Couwenburg

	2008	%	2009	%
DHV	297	60	365	59
Wijkpolitie	54	11	77	13
Fietsteam	27	5	39	6
Stadstoezicht	0	0	0	0
Geen actie	121	24	133	22
Totaal	499	100	614	100

Bron: Coppweb

Samenvattend: in Couwenburg is in 2009 het aantal door cameratoezicht waargenomen incidenten gehalveerd ten opzichte van 2008. In de geregistreerde criminaliteit zijn geen extreme veranderingen zichtbaar, behalve dat het aantal aangiften van inbraak in de periode 2006-2009 aanzienlijk afnam (destijds een van de redenen om camera's te plaatsen). Gezien de aard van het gebied blijft cameratoezicht als preventiemiddel tegen drugshandel zijn waarde houden. Wegens de flinke afname van het aantal waargenomen incidenten door cameratoezicht is een aanpassing wel noodzakelijk.

8.10 Centrum-Oost

De reden voor de plaatsing van camera's in Centrum-Oost was tweeledig. Er was ten eerste sprake van openbare orde problematiek in de vorm van overvallen op winkeliers. Daarnaast was Centrum-Oost een blinde vlek in het cameratoezichtnetwerk in de binnenstad van Rotterdam. Na de plaatsing van camera's is het aantal overvallen volgens de politie verminderd. Wel transformeert het gebied zich steeds meer tot uitgaansgebied.

Tabel 8.30 Meldingen en aangiften Centrum-Oost naar jaar

	Meldingen			Aangiften		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Verkeer	281	345	283	34	34	22
Diefstal	226	252	205	791	759	626
Aanhouding/opsporing	101	104	93			
Aandachtsvestiging	5	3	3			
Overtreding APV	49	53	51			
Drugs en alcohol	23	64	33			
Geweld	166	153	146	156	118	123
Overlast	201	188	151			
Ruzie zonder geweld	142	176	191			
Vernieling	55	57	42	96	89	109
Overval/straatroof/zakkenrollerij						
j	56	53	50	426	358	248
Inbraak	101	73	97	66	53	36
Hulpverlening	293	244	254			
Overig	667	661	746	53	57	66
Totaal	2366	2426	2345	1622	1468	1230

Bron: X-Pol en BVH

Het aantal meldingen in het cameragebied Centrum-Oost is vrij groot en de laatste jaren op hetzelfde niveau. Het aantal drugs- en alcoholincidenten neemt af, evenals de overlast. Het algemene beeld is dat er nog veel gebeurt in het gebied. Het totale aantal aangiften in Centrum-Oost daalt. Vooral de categorie overval/straatroof/zakkenrollerij laat een afname zien. Dat is in lijn met het verhaal van de politie. Het aantal aangiften van vernieling neemt licht toe, evenals geweldsincidenten. Het aantal aangiften van diefstal is zeer groot.

Tabel 8.31 Waargenomen incidenten Centrum-Oost door cameratoezicht

	2008	2009
Alcohol	157	134
Diefstal met geweld	11	14
Diefstal zonder geweld	93	115
Geweld	126	145
Hulpverlening	95	138
Openbare orde	3	3
Overig	145	190
Overlast	72	95
Overlast drugs	24	43
Overlast jeugd	21	20
Overtreding APV	85	96
Ruzie zonder geweld	62	71
Schoon en heel	5	5
Verdacht gedrag	60	68
Verkeer	112	106
Vernieling	30	34
Zeden	4	7
Totaal	1105	1284

Bron: Coppweb

Met behulp van cameratoezicht wordt meer waargenomen in 2009 dan in 2008. Dit is te verklaren aan de hand van de uitbreiding van het camera-toezicht in het gebied in 2009. In dit jaar worden gemiddeld bijna 25 incidenten per week gezien. Dat zijn er ongeveer vier per dag. Het aantal waargenomen incidenten ligt op hetzelfde niveau als het aantal aangiften in 2009. De twintig camera's in Centrum-Oost nemen gemiddeld vijf incidenten per camera per maand waar; dit aantal blijft achter bij het gemiddelde aantal van zeven incidenten dat een camera per maand in Rotterdam waarneemt (tabel 2.1). De camera's in Centrum-Oost nemen in 2009 wel meer incidenten waar dan er aan aangiften wordt gedaan. Over het algemeen lijken de camera's op de goede locaties te zijn geplaatst.

Tabel 8.32 Onveiligheidsgevoelens Centrum-Oost

Wijk	% Vaak						% Nooit					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Algemene onveiligheidsgevoelens	5	5	4	3	3	3	55	62	61	67	59	61
Onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt	3	2	1	1	3	2	66	72	74	78	71	70

Bron: Veiligheidsindex Rotterdam

Ook Centrum-Oost valt onder het deel van het Centrum waar bewoners zich niet vaak onveilig voelen (tabel 8.32). Over de laatste jaren nemen de onveiligheidsgevoelens in het algemeen af.

Tabel 8.33 Opvolging van waargenomen incidenten Centrum-Oost

	2008	%	2009	%
DHV	608	58	760	61
Wijkpolitie	163	16	199	16
Fietsteam	109	10	107	9
Stadstoezicht	1	0	1	0
Geen actie	167	16	186	15
Totaal	1048	100	1253	100

Bron: Coppweb

In dit deel van het Centrum is het opvolgingspercentage relatief hoog met 85 procent opvolging van waargenomen incidenten.

Samenvattend: in Centrum-Oost nemen geweldsincidenten en vernielingen toe. Andere incidenten nemen af. De politie maakt actief gebruik van cameratoezicht. Het is niet wenselijk om cameratoezicht in dit gebied te staken, omdat dit zou zorgen voor een blinde vlek in het cameratoezicht-netwerk in de binnenstad van Rotterdam. Het aantal meldingen en aangiften en het aantal waargenomen incidenten door de camera's laat bovendien zien dat cameratoezicht nodig is en de bestaande camera's over het algemeen op de goede locaties zijn geplaatst.

8.11 Centrum-West

De camera's in Centrum-West zijn net als de camera's in Centrum-Oost geplaatst om cameratoezichtnetwerk voor de binnenstad van Rotterdam (en richting het Nieuwe Westen) compleet te maken. De 25 camera's hangen er sinds april 2009.

Tabel 8.34 Meldingen en aangiften Centrum-West naar jaar

	Meldingen			Aangiften		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Verkeer	140	156	163	2	4	2
Diefstal	166	146	134	319	330	235
Aanhouding/opsporing	66	58	85			
Aandachtsvestiging	3	0	1			
Overtreding APV	17	16	18			
Drugs en alcohol	12	10	14			
Geweld	49	41	42	59	38	59
Overlast	77	72	57			
Ruzie zonder geweld	55	56	52			
Vernieling	12	18	13	33	23	43
Overval/straatroof/zakkenrollerij	25	17	22	142	121	65
Inbraak	23	28	20	8	17	8
Hulpverlening	89	86	93			
Overig	83	101	162	13	13	23
Totaal	817	805	876	576	546	436

Bron: X-Pol en BVH

Het aantal meldingen blijft door de jaren heen vrijwel gelijk. De toename in 2009 ten opzichte van 2008 zit vooral in de categorie 'overig'. Een stijging in deze categorie is weinig betekenisvol, aangezien ook operationele politie-handelingen er deel van uitmaken. Het aantal aangiften daalt. Vooral de daling van het aantal aangiften in de categorie overval/straatroof/zakkenrollerij valt op. Deze categorie halveert ten aanzien van 2008. Ook diefstal komt aanmerkelijk minder voor. Net als in de omliggende gebieden neemt het aantal aangiften van geweld en vernieling (licht) toe.

Tabel 8.35 Waargenomen incidenten Centrum-West door cameratoezicht

	2009
Alcohol	132
Diefstal met geweld	14
Diefstal zonder geweld	82
Geweld	130
Hulpverlening	95
Openbare orde	4
Overig	209
Overlast	74
Overlast drugs	79
Overlast jeugd	21
Overtreding APV	141
Ruzie zonder geweld	73
Schoon en heel	9
Verdacht gedrag	75
Verkeer	129
Vernieling	35
Zeden	16
Totaal	1318

Bron: Coppweb

Cameratoezicht registreert in dit gebied relatief veel alcoholincidenten, geweldsincidenten en APV-overtredingen. Er worden in 2009 ruim 25 incidenten per week waargenomen. Dat zijn er ongeveer vier per dag. Verder nemen de 25 camera's gemiddeld zeven incidenten per camera per maand waar; dit staat op gelijke voet met het Rotterdamse gemiddelde (tabel 2.1). Gezien het grote aantal waargenomen incidenten in vergelijking tot de geregistreerde criminaliteit (driemaal zoveel waargenomen incidenten als aangiften), lijken de camera's hun nut te bewijzen.

Tabel 8.36 Onveiligheidsgevoelens Centrum-West

Wijk	% Vaak						% Nooit					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Algemene onveiligheidsgevoelens	6	6	4	3	10	7	62	61	68	71	54	52
Onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt	8	4	3	2	8	6	73	72	76	77	65	63

Bron: Veiligheidsindex Rotterdam

Het aandeel bewoners dat zich in dit deel van het Centrum vaak onveilig voelt, neemt in 2009 licht af. Het percentage bewoners dat zich nooit onveilig voelt, daalt ook.

Tabel 8.37 Opmvolging van waargenomen incidenten Centrum-West

	2009	%
DHV	741	58
Wijkpolitie	179	14
Fietsteam	148	12
Stadstoezicht	0	0
Geen actie	218	17
Totaal	1286	100

Bron: Coppweb

Dit gebied kent een hoog opvolgingspercentage. Aan 83 procent van de incidenten wordt opvolging gegeven.

Samenvattend: Centrum-West heeft pas sinds april 2009 cameratoezicht. Er worden (april-december 2009) zeer veel incidenten waargenomen in vergelijking met de geregistreerde criminaliteit in het gebied in hetzelfde jaar. De camera's lijken daarmee hun nut te bewijzen.

8.12 Afweging continueren cameratoezicht

Cameratoezicht heeft in het Centrum (in combinatie met andere maatregelen) een effect op de objectieve veiligheid. In zeven van de negen cameragebieden is het aantal aangiften in 2009 ten opzichte van 2008 gedaald. De gebieden waarvoor dit niet geldt, zijn het Stadhuisplein en de Westersingel. Een andere inzet van het cameratoezicht in deze gebieden is moeilijk voor te stellen. De dertien camera's op het Stadhuisplein bestrijken het gehele plein en op de Westersingel zijn drie camera's geplaatst, die een groot zichtgebied hebben. In beide gebieden wordt aan meer dan driekwart van de beelden opvolging gegeven. Cameratoezicht wordt actief gebruikt. Afbouwen ligt niet voor de hand. Het Stadhuisplein is een erg druk gebied, waar camera's deel uitmaken van de gezamenlijke aanpak. De Westersingel is rustiger, maar de komst van een nieuwe Pauluskerk dient afgewacht te worden, alvorens een beslissing te nemen over de continuering van het cameratoezicht in dat gebied. Ten opzichte van 2008 is er in 2009 bovendien een toename van het aantal drugsdelicten. Wat tot slot belangrijk is, is dat de camera's in beide gebieden hun nut hebben bewezen: uit tabel 2.1 blijkt dat de drie camera's op de Westersingel 24 incidenten per camera per maand waarnemen. Dit is meer dan het drievoudige van de gemiddeld acht incidenten per camera per maand in heel Rotterdam. Voor het Stadhuisplein ligt dit aantal op acht, iets hoger dan het Rotterdamse gemiddelde. De camera's hangen op de juiste plaats. Voor het Stadhuisplein is het wel de vraag in hoeverre cameratoezicht bij de

bestrijding van deels impulsieve incidenten (het gebied kampt met diefstal, vernieling en uitgaansgeweld) van waarde kan zijn.

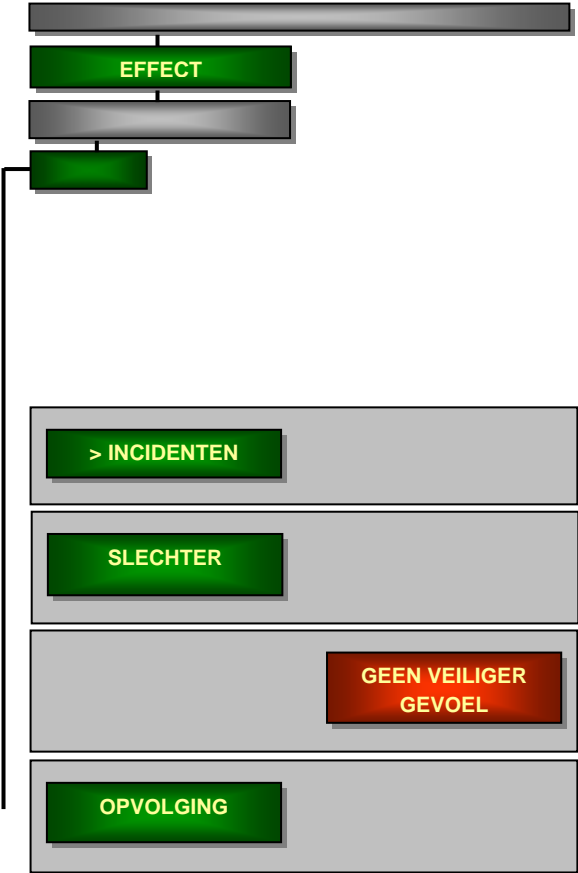
De afweging op de laatste vier punten van het beslisinstrument is als volgt:

1. In het Centrum als geheel komen veel incidenten (meldingen en aangiften) voor in vergelijking met cameragebieden in andere deelgemeenten. Alleen voor de Westersingel en in mindere mate voor Centrum-West geldt dat de geregistreerde criminaliteit er niet bijzonder groot is. Dit zijn echter twee kleine cameragebieden. De criminaliteitscijfers zijn hoog, maar in de meeste cameragebieden is het aantal incidenten (meldingen en aangiften) wel afgenomen. Zoals blijkt uit tabel 2.1 bewijzen de camera's in het waarnemen van incidenten hun nut: in vergelijking met camera's in gebieden buiten het centrum nemen de camera's in deze deelgemeente over het algemeen veel incidenten waar.
2. Gezien de aard van de cameragebieden (druk, veel bedrijvigheid, vaak ook opvangcentra voor verslaafden of uitgaansgebieden) en het actieve gebruik van cameratoezicht door de politie, wordt in de meeste gebieden verslechtering verwacht bij afbouw van het cameratoezicht.
3. Een positieve ontwikkeling van de veiligheidsgevoelens is slechts in drie van de negen cameragebieden te zien (Centraal Station, Centrum-Oost en Couwenburg). Het causale verband tussen cameratoezicht en de subjectieve veiligheid is echter moeilijk vast te stellen, zeker daar waar pas recent camera's zijn geplaatst. Ruim negentig procent van de ondernemers is wel nog steeds positief over cameratoezicht.
4. Waargenomen incidenten worden in het centrum goed opgevolgd. Aan 72 tot zelfs 85 procent van de waargenomen incidenten wordt in de negen cameragebieden in het Centrum gevolg gegeven door de politie.

Conclusie

Over het algemeen adviseren we cameratoezicht in de deelgemeente Centrum te continueren. Voor drie cameragebieden moeten hier wel kanttekeningen bij worden geplaatst. Omdat het aantal meldingen en aangiften in het Saftlevenkwartier veel groter is dan het aantal waarnemingen door cameratoezicht, is het voor dit gebied de vraag of de camera's nog wel de actuele probleemlocaties in beeld hebben. Voor Couwenburg geldt dat het aantal waargenomen incidenten door cameratoezicht in 2009 is gehalveerd ten opzichte van 2008, terwijl er geen extreme veranderingen in de geregistreerde criminaliteit zichtbaar zijn. Het is daarom van belang om te zien of de camera's juist zijn geplaatst of een aanpassing nodig hebben. Rond het Stadhuisplein bewijzen de veertien camera's wel hun dienst. De aandachtspunten hier zijn diefstal, (uitgaans)geweld en vernieling. De camera's die er zijn, hangen op de juiste plaats, maar het is echter de vraag in hoeverre cameratoezicht bij de bestrijding van deze deels impulsieve incidenten van waarde kan zijn.

Figuur 8.1 Visualisatie afweging

9 DEELGEMEENTE CHARLOIS

9.1 Beleid

9.1.1 Beleid binnen deelgemeente

Straatroof, drugsoverlast en geweldsincidenten zijn in de cameragebieden in Charlois (Zuidplein in mindere mate) veelvoorkomende problemen. Dit soort incidenten en de hoeveelheid ervan spelen samen met de uitkomsten van de Veiligheidsindex en klachten/meldingen van bewoners een rol in het als onveilig bestempelen van een gebied. Het type daders laat zich in alle cameragebieden in Charlois omschrijven als een mix van drugsverslaafden en andere overlastgevers die rondhangen en crimineel gedrag vertonen. Het cameratoezicht zorgt ervoor dat er zicht blijft op de mensenmassa en de groepen die er rondhangen. Zuidplein kijkt op dit punt iets van de andere cameragebieden af: rond dit verkeersknooppunt is sprake van een grotere doorstroom van personen.

Een knelpunt is volgens de deelgemeente dat er nog steeds onvoldoende gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheden van cameratoezicht. Voor problemen in het kader van Schoon en Heel (lichtere overlast en criminaliteit) wordt het middel nog te weinig gebruikt. Stadstoezicht gebruikt de beelden nauwelijks, maar ook de politie zou volgens de veiligheidspartners vaker gebruik kunnen maken van camerabeelden. In de begroting van de deelgemeente voor volgend jaar zijn middelen gereserveerd om efficiënter met toezicht met dit soort technische hulpinstrumenten om te gaan.

Bewoners zijn snel geneigd de verbetering van hun wijk aan de camera's toe te schrijven. De persoonsgebonden aanpak die in de cameragebieden werd uitgevoerd, heeft volgens de veiligheidspartners echter ook sterk bijgedragen aan de veiligheid. Hiernaast spreken de bewoners vaak hun angst uit voor verplaatsingseffecten. Eventuele verplaatsingseffecten kunnen volgens de veiligheidspartners beter onder controle gehouden worden door de inzet van mobiel cameratoezicht. Op het moment onderzoekt de deelgemeente waar de gaten zitten in de cameragebieden.

Wijzigingen van de inzet van camera's zijn voorlopig niet voorgenomen. Er wordt in 2010 onderzoek gedaan naar de veiligheidssituatie in de rest van de deelgemeente. Dan is er een beeld van de effectiviteit van de camera's voor het hele gebied. De verwachting is dat er de komende vijf jaar geen wijziging nodig is. De huidige camera's zijn volgens de deelgemeente en de politie nog steeds nodig.

9.1.2 Organisatie van cameratoezicht

Betrokken partijen bij het cameratoezicht zijn de gemeente, de deelgemeente, de politie en stadstoezicht. De regie over de veiligheid en de gebiedsgerichte aanpak ligt bij de deelgemeenten. De eigenaar van het systeem is echter de gemeente (stad). In deelgemeente Charlois zijn er afspraken gemaakt over de financiering, maar niet over het gebruik van de camerabeelden.

Het cameratoezicht wordt actief door de politie gebruikt. Daarnaast maakt het politiedistrict Zuid in 2009 vijftien keer gebruik van de actiewerkplekken in de cameratoezichtruimte (zie tabel 2.7). Volgens de politie zijn er dan doelgerichte acties tegen de (drugs)overlast, met name in cameragebied Slinge (paragraaf 9.2)

9.2 Cameragebieden

Drie van de 23 Rotterdamse cameragebieden bevinden zich binnen de grenzen van de deelgemeente Charlois. Alle gebieden zijn relatief nieuw: medio 2007 zijn de camera's op de Dorchtselaan en het Zuidplein ingevoerd, en begin 2009 kwam er cameratoezicht rond Slinge bij.

Tabel 9.1 Cameragebieden Charlois

Locatie	Aantal camera's	Vanaf
Dorchtselaan	13	Juni 2007
Zuidplein	16	Juni 2007
Slinge	7	Januari 2009
Totaal	36	-

Situatie binnen cameragebieden

In de cameragebieden kampt men vooral met drugsoverlast, straatroof en geweld. Dit geldt voor alle gebieden, maar voor Zuidplein in mindere mate. Slinge en Zuidplein zijn daarnaast verkeersknooppunten. Deze gebieden trekken veel passanten aan, maar in de avonduren voelen bewoners en voorbijgangers zich er toch snel onveilig. Hiernaast kent het gebied Slinge veel zorginstellingen. De methadon-/heroïneverstrekking door deze instellingen aan verslaafden draagt bij aan de overlast in het gebied. Rond beide verkeersknooppunten worden ten slotte veel overvallen gepleegd.

Het effect van cameratoezicht is niet eenvoudig vast te stellen en loopt bovendien per gebied uiteen. In Slinge blijkt dat de beheersmaatregelen, waar cameratoezicht deel van uitmaakt, hebben gewerkt. Terwijl er toch 250 verslaafden de instellingen bezoeken, is het gebied onder controle. Zowel naar bewoners als naar de cliënten van de zorginstelling was het invoeren van cameratoezicht een goed signaal. De bewoners merkten dat er iets aan hun

zorgen werd gedaan en richting de cliënten was het middel een goede waarschuwing. In de Tarwewijk (cameragebied Dordtselaan en omgeving) lijkt er sprake van een verplaatsingseffect. Op enkele straten na is de hele wijk veranderd (de woningen en het plaatsen van camera's). De overlast concentreert zich nu op deze paar straten. Toch is de veiligheidssituatie ook hier al verbeterd. De persoonsgebonden aanpak die ook in dezelfde gebieden is uitgevoerd, heeft hier volgens de politie en de deelgemeente ook een sterke bijdrage aan geleverd.

In dit hoofdstuk worden de veiligheidssituatie in de cameragebieden en de resultaten van het cameratoezicht door de jaren heen besproken. Dit gebeurt voor de afzonderlijke negen gebieden en ten slotte voor de deelgemeente Charlois als geheel. Daarbij wordt nagegaan in hoeverre cameratoezicht in ongewijzigde vorm kan blijven bestaan.

9.3 Dordtselaan

Het aantal meldingen in het gebied rondom de Dordtselaan blijft de laatste drie jaren vrijwel gelijk. Ook in het aantal aangiften naar type delict zijn geen grote veranderingen te zien. Opvallend is dat zowel het aantal meldingen als het aantal aangiften van geweld een afname laat zien (terwijl dit een van de grootste problemen in de cameragebieden in Charlois is). Een afname van meldingen geldt ook voor diefstal, APV-overtredingen, (drugs-/alcohol)overlast, en vernieling. Het aantal aangiften van vernielingen neemt wel weer (fors) toe. Ook overvallen en inbraken laten een toename zien (tabel 9.2).

Tabel 9.2 Meldingen en aangiften Dordtselaan naar jaar

	Meldingen			Aangiften		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Verkeer	618	633	641	56	42	39
Diefstal	100	111	96	316	329	337
Aanhouding/opsporing	341	371	395			
Aandachtsvestiging	2	1	6			
Overtreding APV	91	87	78			
Drugs en alcohol	78	92	61			
Geweld	332	299	267	197	173	141
Overlast	538	461	435			
Ruzie zonder geweld	404	490	512			
Vernieling	67	92	64	87	146	164
Overval/straatroof/zakkenrollerij	55	64	66	60	55	51
Inbraak	155	157	174	95	95	99
Hulpverlening	419	423	409			
Overig	546	569	659	66	46	73
Totaal	3746	3850	3863	877	886	904

Bron: X-Pol en BVH

Ondanks de toename van het aantal vernielingen wordt dit type delicten niet vaak op camerabeelden vastgelegd (tabel 8.3). Gewelds- en verkeersdelicten en ruzies worden wel vaak met behulp van camera's waargenomen. De dertien camera's nemen gemiddeld negen incidenten waar per camera per maand; dit overstijgt het Rotterdamse gemiddelde van zeven incidenten per camera per maand (tabel 2.1). De camera's hebben de probleemlocaties dus goed in beeld. Tot slot valt op dat het aantal incidenten rond 'Schoon en heel' in 2009 zeer weinig en veel minder vaak dan in 2008 wordt gezien (tabel 9.3). Voor deze problemen kan het cameratoezicht nog actiever worden gebruikt.

Tabel 9.3 Waargenomen incidenten Dordtselaan door cameratoezicht

	2008	2009
Alcohol	149	98
Diefstal met geweld	31	36
Diefstal zonder geweld	74	80
Geweld	164	186
Hulpverlening	81	75
Openbare orde	2	1
Overig	157	200
Overlast	77	83
Overlast drugs	47	49
Overlast jeugd	38	17
Overtreding APV	67	65
Ruzie zonder geweld	132	167
Schoon en heel	21	9
Verdacht gedrag	107	106
Verkeer	173	209
Vernieling	39	22
Zeden	46	41
Totaal	1405	1444

Bron: Coppweb

De onveiligheidsgevoelens in het gebied rondom de Dordtselaan laten een golfbeweging zien. Waar in 2004 elf procent van de bewoners van dit gebied zich onveilig voelde, ligt dat percentage in 2009 weer ongeveer op hetzelfde niveau. Wat opvalt, is dat bewoners zich in 2009 in hun eigen buurt vaker onveilig voelen dan in het algemeen. In de voorgaande jaren was dit anders.

Tabel 9.4 Onveiligheidsgevoelens Dordtselaan

Wijk	% Vaak						% Nooit					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Algemene onveiligheidsgevoelens	11	8	7	8	10	12	57	71	66	66	58	48
Onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt	8	7	3	8	8	14	61	76	71	76	64	51

Bron: Veiligheidsindex Rotterdam

Er wordt in 2009 beter opvolging gegeven aan incidenten in dit gebied dan in 2008. Ruim tachtig procent van de waargenomen incidenten wordt opgevolgd door de politie.

Tabel 9.5 Opgvolging van waargenomen incidenten Dordtselaan

	2008	%	2009	%
DHV	858	65	992	71
Wijkpolitie	148	11	146	10
Fietsteam	22	2	22	2
Stadstoezicht	4	0	1	0
Geen actie	288	22	244	17
Totaal	1320	100	1405	100

Bron: Coppweb

Samenvattend: de Dordtselaan en omgeving is (nog steeds) een onveilig gebied. Er werd bij de plaatsing van camera's ingezet op het terugdringen van geweldsincidenten, overlast en straatprostitutie. Het aantal geweldsincidenten daalt. Het aantal vernielingen neemt toe, maar wordt ten opzichte van eerdere jaren in 2009 minder waargenomen. Ook lichte problemen in het kader van 'Schoon en heel' worden in 2009 weinig met camera's gezien. Er zijn delen van het gebied waar zich buiten het zicht van de camera's problematiek voordoet (verplaatsingseffecten).

9.4 Zuidplein

Rondom het Zuidplein hebben de camera's na verloop van tijd een ander doel gekregen dan bij de plaatsing. Toen was het doel voornamelijk openbare-ordebewaking. Het gaat nu sterker om het beveiligen van het publiek. Camera's hebben zich volgens de deelgemeente bewezen als een goed middel om grote hoeveelheden of groepen mensen te beheersen. Zo wordt tegen samenscholing opgetreden met behulp van camera's en mosquito's.

Het aantal meldingen (in 2007 erg hoog in vergelijking met andere gebieden in Charlois) rondom het Zuidplein laat een dalende trend zien. Geweld en APV-overtredingen komen minder voor. Verder zijn het vooral de incidenten in de categorie 'overig' die sterk in aantal zijn verminderd (waaronder operationele handelingen van de politie). Het aantal inbraken en diefstallen neemt toe (tabel 9.6).

Het aantal aangiften daalt licht. Er wordt vooral aangifte gedaan van diefstal. Dat is in lijn met het aantal meldingen daarvan. Ook van geweld en straatroof wordt vaak aangifte gedaan (de grootste problemen in de deelgemeente, zie paragraaf 9.2).

Tabel 9.6 Meldingen en aangiften Zuidplein naar jaar

	Meldingen			Aangiften		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Verkeer	943	803	812	33	30	22
Diefstal	193	309	335	581	505	509
Aanhouding/opsporing	343	284	296			
Aandachtsvestiging	7	4	6			
Overtreding APV	79	89	52			
Drugs en alcohol	55	62	56	0	0	1
Geweld	214	194	159	157	151	147
Overlast	245	258	255			
Ruzie zonder geweld	289	321	320			
Vernieling	40	50	45	88	99	124
Overval/straatroof/zakkenrollerij	53	85	60	150	148	130
Inbraak	93	75	110	77	55	74
Hulpverlening	355	368	340			
Overig	3062	1253	816	55	46	67
Totaal	5971	4155	3662	1141	1034	1074

Bron: X-Pol en BVH

Met behulp van cameratoezicht wordt in 2009 meer gezien dan in 2008. Er is veel alcoholoverlast. Daarnaast zijn de grootste categorieën 'overig' en 'verkeer'. Er worden net iets meer incidenten gezien dan het aantal aangiften dat in 2009 is gedaan (vergelijk tabel 9.7 en 9.6). Uit tabel 2.1 blijkt dat de zestien camera's rond het Zuidplein gemiddeld zes incidenten per camera per maand waarnemen. Dit blijft iets achter bij het Rotterdamse gemiddelde van zeven waargenomen incidenten per camera per maand.

Tabel 9.7 Waargenomen incidenten Zuidplein door cameratoezicht

	2008	2009
Alcohol	132	149
Diefstal met geweld	14	16
Diefstal zonder geweld	50	62
Geweld	77	97
Hulpverlening	60	84
Openbare orde	5	5
Overig	94	160
Overlast	47	66
Overlast drugs	61	63
Overlast jeugd	35	11
Overtreding APV	75	62
Ruzie zonder geweld	35	54
Schoon en heel	8	8
Verdacht gedrag	65	80
Verkeer	119	173
Vernieling	32	26
Zeden	2	7
Totaal	911	1123

Bron: Coppweb

In de eigen buurt voelen bewoners zich in 2009 veiliger dan in 2008 (tabel 9.8). Dat zou een effect van cameratoezicht kunnen zijn. De algemene onveiligheidsgevoelens op het Zuidplein nemen de laatste vier jaar toe.

Tabel 9.8 Onveiligheidsgevoelens Zuidplein

Wijk	% Vaak						% Nooit					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Algemene onveiligheidsgevoelens	15	8	6	5	8	9	46	52	65	75	56	50
Onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt	10	4	8	5	12	7	58	61	64	77	58	53

Bron: Veiligheidsindex Rotterdam

Er wordt in 2009 beter opvolging gegeven aan incidenten in dit gebied dan in 2008. Ruim tachtig procent van de waargenomen incidenten is het afgelopen jaar opgevolgd door de politie.

Tabel 9.9 Opvolging van waargenomen incidenten Zuidplein

	2008	%	2009	%
DHV	509	59	734	67
Wijkpolitie	118	14	145	13
Fietsteam	6	0	9	1
Stadstoezicht	1	0	2	0
Geen actie	228	26	208	19
Totaal	862	100	1098	100

Bron: Coppweb

Samenvattend: het doel van cameratoezicht rondom het Zuidplein was het terugdringen van geweldsdelicten en overlastmeldingen. Geweldsincidenten en APV-overtredingen komen in 2009 minder voor (meldingen). Het doel van het cameratoezicht is in dit drukke (verkeers)gebied verschoven naar crowd-management: het beheersen van (hang)groepen en grote mensenmassa's en het beveiligen van het publiek.

9.5 Slinge

Het cameratoezicht in Slinge is sinds januari 2009 operationeel. De plaatsing van de camera's is in twee fasen gedaan, omdat er in de cameratoezicht-ruimte niet genoeg uitleescapaciteit was voor het gehele project. Nu hangen er zeven camera's in het gebied tussen een zorginstelling en de metro. Naast de proportionele inzet van cameratoezicht in het gebied (er was sprake van veelvuldige straatroof en geweld op straat), is het cameratoezicht ook als een

preventieve maatregel te zien. Van de methadon- en heroïneverstrekking door de zorginstelling viel volgens de deelgemeente op voorhand overlast te verwachten. Tabel 9.10 laat zien dat sinds de invoering van cameratoezicht een toename van het aantal incidenten is te zien. Die toename zit echter vooral op de categorie 'overig'. De overlast neemt ook licht toe. Een afname is te zien van het aantal APV-overtredingen, geweldsdelicten, vernielingen en inbraken. Ook het aantal meldingen van overvallen en straatroof neemt af. Net als het aantal meldingen stijgt ook het aantal aangiften. Er is in 2009 vooral aangifte gedaan van diefstal, geweld en vernieling.

Tabel 9.10 Meldingen en aangiften Slinge naar jaar

	Meldingen			Aangiften		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Verkeer	271	239	304	14	20	11
Diefstal	54	81	70	170	174	183
Aanhouding/opsporing	151	166	181			
Aandachtsvestiging	1	4	0			
Overtreding APV	41	30	27			
Drugs en alcohol	14	16	17			
Geweld	98	95	88	63	71	83
Overlast	114	118	136			
Ruzie zonder geweld	139	164	150			
Vernieling	40	35	25	55	70	89
Overval/straatroof/zakkenrollerij	47	40	32	65	64	60
Inbraak	76	45	48	35	48	70
Hulpverlening	159	141	171			
Overig	236	1693	2241	8	16	35
Totaal	1441	2867	3490	410	463	531

Bron: X-Pol en BVH

De camera's in het gebied hebben in vergelijking met die in andere gebieden nog zeer weinig incidenten geregistreerd (gemiddeld vijf per week, dus nog geen incident per dag, vergelijk tabellen 9.10 en 9.11). Wat er vooral wordt geregistreerd, zijn verkeersincidenten, geweldsincidenten en diefstal. Ook uit tabel 2.1 blijkt dat een camera in het gebied Slinge gemiddeld slechts drie incidenten per maand waarneemt; dit ligt ver onder het Rotterdamse gemiddelde van zeven incidenten per camera per maand. De camera's hebben de problemen in Slinge dus niet goed in beeld. Het is waarschijnlijk dat een aanpassing tot betere resultaten leidt.

Tabel 9.11 Waargenomen incidenten Slinge door cameratoezicht

	2009
Alcohol	18
Diefstal met geweld	20
Diefstal zonder geweld	20
Geweld	39
Hulpverlening	18
Openbare orde	1
Overig	33
Overlast	16
Overlast drugs	7
Overlast jeugd	0
Overtreding APV	8
Ruzie zonder geweld	14
Schoon en heel	2
Verdacht gedrag	23
Verkeer	36
Vernieling	9
Zeden	1
Totaal	265

Bron: Coppweb

Bewoners voelen zich in dit gebied minder veilig dan in de andere cameragebieden binnen de deelgemeente Charlois. De ontwikkeling van de onveiligheidsgevoelens is over de jaren wel stabiel.

Tabel 9.12 Onveiligheidsgevoelens Slinge

Wijk	% Vaak						% Nooit					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Algemene onveiligheidsgevoelens	12	11	11	11	18	14	53	57	63	60	48	50
Onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt	8	8	10	5	14	14	64	62	67	69	56	57

Bron: Veiligheidsindex Rotterdam

Tabel 9.13 laat zien dat aan 85 procent van de waargenomen incidenten opvolging wordt gegeven. Dat gebeurt vooral door de directe hulpverlening.

Tabel 9.13 Opvolging van waargenomen incidenten Slinge

	2009	%
DHV	200	77
Wijkpolitie	22	8
Fietsteam	0	0
Stadstoezicht	0	0
Geen actie	38	15
Totaal	260	100

Bron: Coppweb

Samenvattend: de camera's in Slinge hangen er één jaar. Het aantal meldingen is sterk toegenomen. Het aantal aangiften stijgt ook. In sommige gevallen kan dat zijn oorzaak vinden in de toepassing van cameratoezicht, waardoor meer incidenten worden gemeld. Dat ligt hier echter niet voor de hand, aangezien met behulp van camera's relatief weinig incidenten worden waargenomen. Uit tabel 2.1 blijkt dat de camera's de probleemlocaties niet goed in beeld hebben. Zodra de startfase voorbij is, is nadere evaluatie gewenst.

9.6 Afweging continueren cameratoezicht

In de deelgemeente Charlois is alleen rondom het Zuidplein een positief effect (van cameratoezicht) zichtbaar op de objectieve veiligheidscijfers. In dat gebied is dat effect te zien op de delicttypen die het cameratoezicht een halt toe moesten roepen. In Slinge hangen de camera's er nog te kort om iets over de effecten te kunnen zeggen. Wel is duidelijk dat de huidige indeling van de camera's over het gebied niet wenselijk is, omdat er zeer weinig incidenten worden waargenomen in vergelijking met het Rotterdamse gemiddelde (tabel 2.1). Rondom de Dorchtselaan lijkt het cameratoezicht weinig effect te hebben: drie jaar na de invoering er zijn nog steeds veel incidenten. Het gebied kent echter enkele verplaatsingsgebieden. De deelgemeente onderzoekt welke maatregelen nodig zijn om die gebieden veiliger te maken en kijkt naar waar de gaten zitten in de huidige cameragebieden.

De afweging op de laatste vier punten van het beslisinstrument is als volgt:

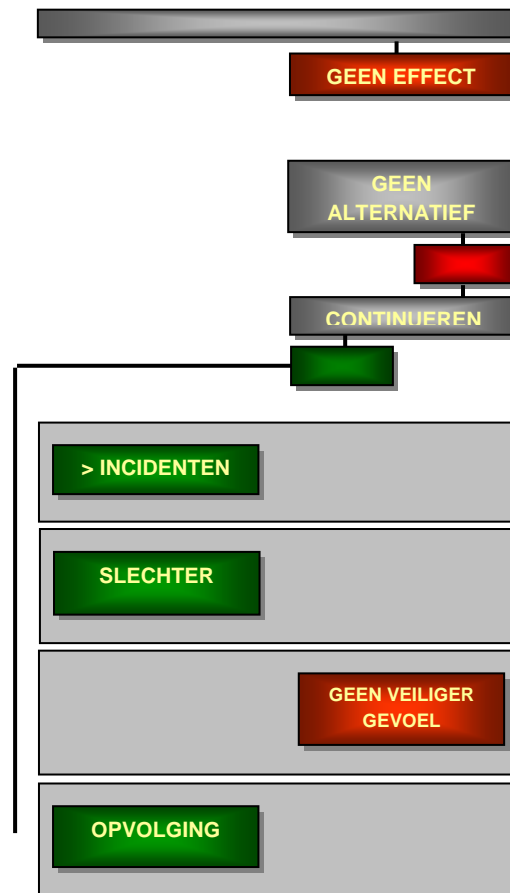
1. In alle cameragebieden in Charlois vinden bovengemiddeld veel incidenten plaats. Op het Zuidplein na is sprake van een toename van het aantal meldingen.
2. Met betrekking tot de Dorchtselaan en Slinge ligt verslechtering van de situatie voor de hand als camera's zouden verdwijnen. Beide gebieden hebben te kampen met (drugs)overlast en cameratoezicht is een vaste waarde in de beperking daarvan. Rond het Zuidplein zou waarschijnlijk de jongerenoverlast minder beheersbaar zijn na het afbouwen van cameratoezicht.
3. Een positief effect op de beleving van de veiligheidssituatie in de gebieden is niet zichtbaar. In Slinge is het percentage mensen dat zich onveilig voelt zelfs toegenomen.
4. Waargenomen incidenten worden vaak opgevolgd: in 81 tot 85 procent van de gevallen.

Conclusie

We adviseren om het cameratoezicht in de deelgemeente Charlois te continueren. Vanwege de korte plaatsing van de camera's in Slinge is dient de toepassing van cameratoezicht in dit gebied op een later tijdstip te worden geëvalueerd. Als dan opnieuw blijkt dat de camera's met de huidige opstelling

de problemen in Slinge niet goed in beeld hebben, is aanpassing gewenst. Dit kan tot betere resultaten leiden (meer waargenomen incidenten per camera).

Figuur 9.1 Visualisatie afweging

10 DEELGEMEENTE DELFHAVEN

10.1 Beleid

10.1.1 Beleid binnen deelgemeente

De deelgemeente Delfshaven kent al sinds juni 2001 op enkele locaties cameratoezicht en heeft daarmee naast het centrum een aantal van de oudste cameragebieden in Rotterdam. In de toekomst zal het cameratoezicht anders worden ingezet. Op dit moment hangen er camera's op de hotspots van tien jaar geleden. Op sommige plaatsen, met name rond de metrostations Marconiplein en Delfshaven, zijn de camera's nog steeds nodig. Daders die echter vanaf de stations de wijk in lopen, verdwijnen uit het zicht van de camera's. Daarom bestaan er nu plannen om de doorgaande route vanaf het centrum door de deelgemeente de stad uit van een 'lint' van camera's te voorzien. Potentiële daders zijn dan langs het lint te volgen. Dit helpt de politie en de deelgemeente met toezicht en opvolging.

Het nieuwe cameraplan betreft dus een volledige herinrichting van de bestaande gebieden. Camera's moeten worden bijgeplaatst om de hele deelgemeente onder cameratoezicht te plaatsen. De hotspotbenadering wordt verlaten en alle gebieden in de deelgemeente zijn via het cameralint in zicht. Dit is een begrijpelijke oplossing: er wordt gekozen voor een duurzaam cameraplan waarmee de deelgemeente de komende jaren vooruit kan. Bijplaatsen van camera's zal voor lange tijd niet nodig zijn. De oplossing staat wel op gespannen voet met de wetgeving inzake cameratoezicht in het publieke domein. Cameratoezicht moet proportioneel zijn en het sluitstuk op een pakket van andere veiligheidsmaatregelen. Waar een cameraplan een heel gebied moet dekken, is het de vraag of aan deze voorwaarden voor het gehele gebied voldaan is. In sommige gebieden is altijd voldoende overlast en criminaliteit, waardoor de proportionaliteit van het middel er niet ter discussie staat. In andere gebieden hebben bewoners bijvoorbeeld last van hangjeugd in vooral de zomermaanden. Hier is de noodzaak van cameratoezicht (voor een langere periode dan deze drie maanden) moeilijk aan te tonen. Om deze redenen was er recent nog discussie over cameratoezicht tussen enkele deelraadsleden in Delfshaven. Zo had de plaatsing van camera's op een locatie als de Keileweg waar zich voorheen drugs- en prostitutieproblematiek concentreerde, meer draagvlak dan cameratoezicht gericht op de uitgang van een feestzaal. De veiligheidspartners zijn echter voorstander van het nieuwe cameraplan in de deelgemeente. Met dit plan zal de (verouderde) plaatsing van de camera's weer actueel zijn. Bovendien krijgt de verplaatsing van de problematiek straks nauwelijks een kans: alle huidige camera- en probleemgebieden zullen in het zicht van de camera's vallen.

Vanaf 1 september 2006 is in Delfshaven een proef uitgevoerd met mobiel cameratoezicht.¹ Door problemen van technische aard was dit experiment niet zo succesvol als verwacht. De plaatsen waar het mobiele toezicht is ingezet, worden wel opgenomen in het nieuwe cameraplan.

10.1.2 Organisatie van cameratoezicht

Afhankelijk van het aantal klachten wordt door de wijkpolitie van de actiewerkplekken in de cameratoezichtruimte gebruikgemaakt. In 2009 gebeurde dat 24 keer. Hiernaast werden de actiewerkplekken gebruikt voor de proef met mobiel cameratoezicht.

Er worden meer meldingen opgevolgd door de directe hulpverlening dan door de wijkpolitie. Een incident dat onder de directe hulpverlening is geregistreerd, kan ook aan de wachtcommandant DHV zijn gestuurd. Deze schakelt soms door naar de wijkpolitie. In sommige gevallen is de directe hulpverlening echter een snellere oplossing wegens gebrek aan auto's en tijd bij de wijkpolitie. Acties worden wel door de wijkpolitie gedaan.

10.2 Cameragebieden

Vijf van de 23 Rotterdamse cameragebieden bevinden zich in de deelgemeente Delfshaven (tabel 10.1). Een jaar na de plaatsing van de eerste camera's in het centrum werd cameratoezicht in 2001 geïntroduceerd in Delfshaven, en wel aan het Marconiplein, op de Mathenesserdijk en in vijf straten rond het metrostation Delfshaven, namelijk de Jan Kruijffstraat, de Noordschans, de Spanjaardstraat, de Gijsingstraat en de Schiedamseweg.² Per 2007 kwam er cameratoezicht op de Westzeedijk, het Piet Heynsplein, de Moutersteeg en de Voorhaven (cameragebied Delfshaven). Tot slot werd medio 2008 Middelland als cameragebied aangewezen.

In 2010 telt de deelgemeente 21 camera's in de openbare ruimte.

¹ Bestuursdienst Rotterdam, Politie Rotterdam-Rijnmond, Openbaar Ministerie en Deelgemeente Delfshaven (mei 2006). Plan van Aanpak Mobiel Cameratoezicht Delfshaven.

² Aanwijzingsbesluit ex artikel 151c Gemeentewet en artikel 2.9a.1 ex Algemeen Plaatselijke Verordening (Aanwijzingsbesluit Cameratoezicht 2008, Gemeenteblad 2008, n2. 121, p. 1-7. Overzicht van cameragebieden en omvattende straten: www.bds.rotterdam.nl.

Tabel 10.1 Cameragebieden Delfshaven

Locatie	Aantal camera's	Vanaf
Mathenesserdijk	6	Juni 2001
Marconiplein	4	Juni 2001
Metrostation Delfshaven	2	Juni 2001
Delfshaven	4	Januari 2007
Middelland	5	Juli 2008
Totaal	21	-

Situatie binnen cameragebieden

De cameragebieden Marconiplein, de Mathenesserdijk en het metrostation Delfshaven zijn de oudste gebieden van deelgemeente Delfshaven. Rond de Mathenesserdijk kampte men bij de start van het cameratoezicht vooral met drugsproblematiek. Na de sloop van enkele panden nam het aantal incidenten af, het werd zichtbaar veiliger. Later kwam hier jongerenoverlast voor in de plaats. Sinds de nieuwbouw in 2008 en 2009 verbeterde de veiligheidssituatie in het gebied. Enkele camera's raakten overbodig en zijn eind 2008 weggehaald. Terwijl er negen camera's hingen in 2008, waren dat er nog zes in 2009. Wel namen de klachten over jeugdoverlast in de zomer van 2010 weer toe. Een groep jongeren zou geluidsoverlast veroorzaken, mensen lastigvallen, auto's bekrassen, ruiten ingooien en mogelijk in drugs handelen.

Het Marconiplein is een groot verkeersknooppunt en kent een druk metrostation. Ook hier is voor de drugsoverlast meer jeugdproblematiek in de plaats gekomen. Volgens de politie en de deelgemeente is cameratoezicht nodig. Overlast van criminele jeugdgroepen kan elke paar maanden verschillen. Daarom is het van belang het gebied structureel in de gaten te houden. Het gebied rondom het metrostation Delfshaven kende bij aanvang van cameratoezicht met name drugs- en prostitutieproblematiek. Ook hier nam dit type overlast af. Naast het cameratoezicht kan dit te danken zijn aan de persoonsgerichte aanpak (van verslaafden) vanuit de gemeente Rotterdam. Wel blijft het gebied rondom het metrostation Delfshaven kwetsbaar voor jeugdoverlast. De bedrijvigheid is daarnaast aantrekkelijk voor plegers van vermogenscriminaliteit zoals diefstal, straatroof en overval.

Sinds 2007 kent de deelgemeente ook het cameragebied Delfshaven. Hier speelt drugs- en verslaafdenproblematiek en overlast van jongeren. Het gebied kent veel opvangadressen die soms ongewenst publiek aantrekken. Hetzelfde gold voor de prostitutiezone aan de Keileweg; deze is inmiddels gesloten. De deelgemeente is van plan om het aantal overlastgevende opvangadressen te verminderen door sommige panden in de toekomst een andere bestemming te geven.

In Middelland hangen sinds juli 2008 vijf camera's. Met name daklozen en drugsverslaafden zijn hier veel aanwezig. Er is vooral sprake van overlast en drugs- en prostitutieproblematiek. Ook Middelland kent een aantal opvanglocaties waar overlastgevers regelmatig verblijven.

In de volgende paragrafen worden de veiligheidssituatie in de camera-gebieden en de resultaten van het cameratoezicht door de jaren heen besproken. Dit gebeurt voor de afzonderlijke vijf gebieden en tot slot voor de deelgemeente Delfshaven als geheel. In die afweging wordt nagegaan in hoeverre het cameratoezicht in de deelgemeente in haar ongewijzigde vorm kan blijven bestaan.

10.3 Mathenesserdijk

Het aantal meldingen dat de politie krijgt met betrekking tot incidenten aan de Mathenesserdijk is in 2009 licht toegenomen ten aanzien van de jaren daarvoor. Een deel van de stijging kan worden toegeschreven aan de categorie overig. Er is ook een groei zichtbaar in het aantal meldingen in de categorieën verkeer, diefstal, overlast, ruzie en straatroof (tabel 10.2).

Tabel 10.2 Meldingen en aangiften Mathenesserdijk naar jaar

	Meldingen			Aangiften		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Verkeer	360	322	376	15	9	8
Diefstal	94	119	144	212	245	252
Aanhouding/opsporing	70	85	82			
Aandachtsvestiging	0	0	0			
Overtreding APV	46	45	33			
Drugs en alcohol	28	27	31			
Geweld	99	95	92	88	88	103
Overlast	163	228	232			
Ruzie zonder geweld	124	148	194			
Vernieling	29	38	38	59	80	87
Overval/straatroof/zakkenrollerij	23	36	44	56	55	48
Inbraak	94	84	72	73	48	48
Hulpverlening	162	192	200			
Overig	439	456	571	34	33	23
Totaal	1731	1875	2109	537	558	569

Bron: X-Pol en BVH

De verbeterde veiligheidssituatie rond de Mathenesserdijk was in 2009 reden om het cameratoezicht op enkele plekken te staken. Wel namen de klachten over jongerenoverlast, geweld, vernieling en drugshandel medio 2010 weer toe. Dit is ook terug te vinden in de toename van het aantal aangiften in 2009 van diefstal, geweld en vernieling. Aangifte van straatroof en inbraak nam af.

Er worden in 2009 iets minder incidenten waargenomen vanuit de camera-toezichtruimte dan in 2008 het geval was. Jeugdoverlast, diefstal, geweld en vernieling worden wel iets vaker waargenomen (tabel 10.3). Men neemt met de zes camera's op de Mathenesserdijk gemiddeld negen incidenten per camera per maand waar; dit is meer dan het Rotterdamse gemiddelde van

zeven incidenten (tabel 2.1). Over het algemeen hebben de camera's de problemen dus goed in beeld.

Tabel 10.3 Waargenomen incidenten Mathenesserdijk door cameratoezicht

	2008	2009
Alcohol	46	24
Diefstal met geweld	15	12
Diefstal zonder geweld	49	60
Geweld	78	82
Hulpverlening	48	43
Openbare orde	1	0
Overig	115	115
Overlast	32	32
Overlast drugs	18	9
Overlast jeugd	22	33
Overtreding APV	38	18
Ruzie zonder geweld	53	48
Schoon en heel	9	5
Verdacht gedrag	54	35
Verkeer	126	120
Vernieling	25	30
Zeden	1	6
Totaal	730	672

Bron: Coppweb

De onveiligheidsgevoelens van bewoners rond de Mathenesserdijk laten een u-curve zien. Zo voelde men zich in 2003-2004 relatief onveilig; in 2005-2007 was een verbetering zichtbaar, maar in 2008-2009 lijkt men zich weer vaker onveilig te voelen. Een waarschijnlijke verklaring daarvoor is het weghalen van camera's in 2008. Maar ook bepaalde incidenten, zoals overlast van nieuwe jeugdgroepen, hebben hun stempel waarschijnlijk gedrukt op de (on)veiligheidsgevoelens.

Tabel 10.4 Onveiligheidsgevoelens Nieuw-Mathenesse/Oud-Mathenesse/Witte Dorp

Wijk	% Vaak						% Nooit					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Algemene onveiligheidsgevoelens	8*	4	4	5	7	7	65	76	76	73	67	65
Onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt	5**	2	2	4	6	5	73	82	84	80	77	72

Bron: Veiligheidsindex Rotterdam

* 11 in 2003.

** 6 in 2003.

De opvolging is hoog: aan ruim 85 procent van de incidenten wordt in 2008 en 2009 opvolging gegeven (tabel 10.5). Dit wordt met name gedaan door de directe hulpverlening en in een aantal keer door de wijkpolitie.

Tabel 10.5 Opgvolging van waargenomen incidenten Mathenesserdijk

	2008	Percentage	2009	Percentage
DHV	506	72	512	77
Wijkpolitie	73	11	67	10
Fietsteam	14	2	7	1
Stadstoezicht	1	0	1	0
Geen actie	107	15	78	12
Totaal	701	100	665	100

Bron: Coppweb

Samenvattend: Het aantal meldingen en aangiften neemt in de periode 2007-2009 licht toe. De camera's rond de Mathenesserdijk nemen gemiddeld iets meer incidenten per camera per maand waar dan het Rotterdamse gemiddelde. Over het algemeen zijn de problemen dus goed in beeld (tabel 2.1). De subjectieve veiligheid laat schommelingen zien. Eind 2008 namen de veiligheidsgevoelens af. Deels zal dit komen door de weggehaalde camera's in dezelfde periode. Maar ook veranderingen in de buurt (sloop en nieuwbouw) waardoor de veiligheidsituatie verandert of het feit dat grote incidenten per periode en per jaar kunnen verschillen (denk aan klachten over nieuwe jeugdgroepen die actief zijn in het gebied) zullen hierop van invloed zijn geweest.

10.4 Marconiplein

Het Marconiplein is een groot verkeersknooppunt en kent een druk metro-station. Er is in 2009 ten opzichte van de voorgaande jaren een lichte toename in het aantal meldingen zichtbaar. Een groot deel is toe te schrijven aan de categorie overig. Ook het aantal verkeersincidenten en diefstallen nam toe. Drugs- en alcoholdelicten, vernielingen en straatroven namen licht af. De lichte toename geldt ook voor het aantal aangiften, met name van vernieling.

Tabel 10.6 Meldingen en aangiften Marconiplein naar jaar

	Meldingen			Aangiften		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Verkeer	467	421	488	10	5	9
Diefstal	46	75	94	104	125	120
Aanhouding/opsporing	106	145	149			
Aandachtsvestiging	1	0	0			
Overtreding APV	36	29	30			
Drugs en alcohol	17	11	10			
Geweld	62	73	68	74	72	74
Overlast	69	49	57			
Ruzie zonder geweld	77	75	75			
Vernieling	15	19	10	24	29	53
Overval/straatroof/zakkenrollerij	24	40	17	47	33	35
Inbraak	25	27	27	25	42	21
Hulpverlening	129	133	134			
Overig	2963	2962	3221	33	23	33
Totaal	4037	4059	4380	317	329	345

Bron: X-Pol en BVH

Er worden in 2009 iets minder incidenten waargenomen vanuit de camera-toezichtruimte dan in 2008. Er worden vooral verkeersproblemen, geweld, en alcohol- en drugsoverlast gezien (tabel 10.7). Het aantal waargenomen incidenten blijft wel achter bij het aantal aangiften en meldingen. Ook blijkt uit tabel 2.1 dat een camera aan het Marconiplein gemiddeld zes incidenten per camera per maand ziet; dit blijft net achter bij het Rotterdamse gemiddelde dat op zeven incidenten per camera per maand staat.

Tabel 10.7 Waargenomen incidenten Marconiplein door cameratoezicht

	2008	2009
Alcohol	28	17
Diefstal met geweld	4	4
Diefstal zonder geweld	6	10
Geweld	29	29
Hulpverlening	20	18
Openbare orde	0	0
Overig	35	37
Overlast	10	9
Overlast drugs	11	17
Overlast jeugd	13	6
Overtreding APV	20	12
Ruzie zonder geweld	4	14
Schoon en heel	5	4
Verdacht gedrag	16	18
Verkeer	61	65
Vernieling	3	4
Zeden	5	1
Totaal	270	265

Bron: Coppweb

De onveiligheidsgevoelens van bewoners in de buurt van het Marconiplein laten een wisselend beeld zien. Een extreme toe- of afname in de loop van de

jaren is niet zichtbaar. Dit beeld strookt met het beeld dat problematiek en overlast elke paar maanden kunnen verschillen. De laatste twee jaren lijkt men zich onveiliger te voelen dan in de periode daarvoor (tabel 10.8).

Tabel 10.8 Onveiligheidsgevoelens Marconiplein

Wijk	% Vaak						% Nooit					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Algemene onveiligheidsgevoelens	7	4	5	5	7	7	64	73	69	73	67	65
Onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt	7	6	5	4	6	5	73	71	78	69	77	72

Bron: Veiligheidsindex Rotterdam

Aan ruim tachtig procent van de incidenten wordt in 2008 en 2009 opvolging gegeven (tabel 10.9).

Tabel 10.9 Opvolging van waargenomen incidenten Marconiplein

	2008	Percentage	2009	Percentage
DHV	159	64	174	66
Wijkpolitie	34	14	38	14
Fietsteam	8	3	4	1,5
Stadstoezicht	1	0	0	0
Geen actie	46	19	49	18,5
Totaal	248	100	265	100

Bron: Coppweb

Samenvattend: Het aantal meldingen en aangiften is licht toegenomen. Het aantal waargenomen incidenten door cameratoezicht blijft hierbij achter. Uit tabel 2.1 blijkt dat een camera aan het Marconiplein gemiddeld iets minder incidenten waarneemt dan een camera in heel Rotterdam gemiddeld doet. De onveiligheidsgevoelens schommelen; dit strookt met het beeld dat overlast en problematiek elke paar maanden kan verschillen.

10.5 Metrostation Delfshaven

De drugsproblematiek waarvoor de camera's aanvankelijk rond metrostation Delfshaven waren geplaatst, is de laatste jaren minder aanwezig. Dit is zichtbaar in het aantal meldingen in de periode 2007-2009 (tabel 10.10). Het gebied blijft kwetsbaar voor (jeugd)overlast. Het aantal meldingen van overlast is toegenomen. Over het algemeen nemen zowel meldingen als aangiften toe; voor de aangiften is de grootste stijging zichtbaar op de categorie vernieling.

Tabel 10.10 Meldingen en aangiften metrostation Delfshaven naar jaar

	Meldingen			Aangiften		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Verkeer	329	291	330	8	4	6
Diefstal	46	68	86	101	102	104
Aanhouding/opsporing	80	140	117			
Aandachtsvestiging	1	0	0			
Overtreding APV	25	15	21			
Drugs en alcohol	19	14	9			
Geweld	77	67	64	84	74	75
Overlast	85	80	107			
Ruzie zonder geweld	99	101	103			
Vernieling	15	13	16	31	27	50
Overval/straatroof/zakkenrollerij	20	50	30	41	33	37
Inbraak	30	30	9	24	19	15
Hulpverlening	126	140	150			
Overig	2734	2819	3052	31	18	33
Totaal	3686	3828	4094	320	277	320

Bron: X-Pol en BVH

Er worden in 2009 meer incidenten waargenomen vanuit de camera-toezichttruimte dan in 2008 het geval was (tabel 10.11). Uit tabel 2.1 blijkt dat de camera's rond het metrostation Delfshaven gemiddeld zeventien incidenten per camera per maand waarnemen; dit is meer dan het dubbele dan het Rotterdamse gemiddelde van zeven incidenten per camera per maand. De problemen rond het metrostation zijn dus goed in beeld.

Tabel 10.11 Waargenomen incidenten metrostation Delfshaven door cameratoezicht

	2008	2009
Alcohol	33	36
Diefstal met geweld	10	9
Diefstal zonder geweld	22	29
Geweld	42	41
Hulpverlening	28	30
Openbare orde	0	0
Overig	45	71
Overlast	17	24
Overlast drugs	10	9
Overlast jeugd	12	6
Overtreding APV	22	17
Ruzie zonder geweld	32	25
Schoon en heel	1	1
Verdacht gedrag	26	24
Verkeer	47	53
Vernieling	10	16
Zeden	8	11
Totaal	365	402

Bron: Coppweb

Ook rond het metrostation Delfshaven laten de onveiligheidsgevoelens een wisselend beeld zien. De subjectieve veiligheid in de periode 2005-2007 was groter dan de laatste twee jaren het geval was. In 2008 en 2009 nemen de onveiligheidsgevoelens weer toe. Dit geldt voor de algemene onveiligheidsgevoelens, maar in sterkere mate voor het veiligheidsgevoel in de eigen buurt.

Tabel 10.12 Onveiligheidsgevoelens metrostation Delfshaven

Wijk	% Vaak						% Nooit					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Algemene onveiligheidsgevoelens	13	8	8	6	9	9	59	61	70	71	57	58
Onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt	8	6	6	4	7	9	63	68	70	78	66	60

Bron: Veiligheidsindex Rotterdam

Aan ruim tachtig procent van de incidenten rond het metrostation Delfshaven wordt in 2008 en 2009 opvolging gegeven. De meeste incidenten worden door de directe hulpverlening opgepakt (tabel 10.13).

Tabel 10.13 Opvolging van waargenomen incidenten metrostation Delfshaven

	2008	Percentage	2009	Percentage
DHV	235	67	271	68
Wijkpolitie	38	11	47	12
Fietsteam	13	4	15	4
Stadstoezicht	0	0	0	0
Geen actie	64	18	66	16
Totaal	350	100	399	100

Bron: Coppweb

Samenvattend: Zowel het aantal aangiften als het aantal meldingen rond het metrostation Delfshaven laat al een aantal jaar een lichte toename zien. De veiligheidsgevoelens schommelen; de laatste twee jaar neemt de subjectieve veiligheid weer wat af. Het valt op dat de camera's rond het metrostation gemiddeld zeventien incidenten per camera per maand waarnemen; dit is meer dan het dubbele van het Rotterdamse gemiddelde van zeven incidenten per camera per maand. De camera's hier bewijzen hun nut, want de problemen zijn goed in beeld.

10.6 Delfshaven

In cameragebied Delfshaven speelt met name drugs- en verslavingsproblematiek en (jeugd)overlast. Door het sluiten van de prostitutiezone aan

de Keileweg is een deel van de problematiek verminderd. Het doel van het plan van de deelgemeente om een aantal opvangadressen te verplaatsen, is het aantal drugs- en verslavingsincidenten in de toekomst nog verder terug te dringen. Wel kent het gebied een aantal probleemstraten waar men veel last van overlast en overvallen blijft houden.

In de meldingen is dit terug te zien: het aantal incidenten op het gebied van diefstal, drugs en alcohol, geweld, overlast, straatroof, vernieling en inbraak neemt de laatste jaren niet toe, maar blijft aanwezig (tabel 10.14). Ook het aantal aangiften neemt niet extreem toe. Het valt op dat vooral diefstal, geweld, vernieling en inbraak vaak voorkomen. In vergelijking met andere cameragebieden worden er zeer veel meldingen en aangiften geregistreerd. Hieruit blijkt dat Delfshaven nog steeds een probleemgebied is.

Tabel 10.14 Meldingen en aangiften Delfshaven naar jaar

	Meldingen			Aangiften		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Verkeer	1398	1336	1192	43	31	36
Diefstal	200	243	216	692	859	815
Aanhouding/opsporing	525	611	560			
Aandachtsvestiging	6	4	6			
Overtreding APV	122	137	108			
Drugs en alcohol	98	114	107			
Geweld	318	328	267	255	276	239
Overlast	629	661	702			
Ruzie zonder geweld	472	505	537			
Vernieling	90	113	117	218	219	294
Overval/straatroof/zakkenrollerij	85	85	83	116	107	100
Inbraak	266	261	252	226	170	187
Hulpverlening	518	613	595			
Overig	1129	1161	1411	76	77	86
Totaal	5856	6172	6153	1626	1739	1757

Bron: X-Pol en BVH

Het aantal incidenten dat in 2009 vanuit de cameratoezichtruimte wordt waargenomen, is ongeveer even groot als het aantal incidenten in 2008. Uit tabel 10.15 blijkt dat het vooral gaat om gewelds-, diefstal- en verkeersdelicten. Het aantal waargenomen incidenten door cameratoezicht blijft wel ver achter bij het totaal aantal meldingen en aangiften in dit gebied. Hieruit blijkt dat met de vier camera's niet voldoende incidenten kunnen worden gezien.

Tabel 10.15 Waargenomen incidenten Delfshaven door cameratoezicht

	2008	2009
Alcohol	14	6
Diefstal met geweld	7	14
Diefstal zonder geweld	19	18
Geweld	56	53
Hulpverlening	25	21
Openbare orde	0	0
Overig	38	37
Overlast	8	11
Overlast drugs	3	7
Overlast jeugd	13	9
Overtreding APV	9	3
Ruzie zonder geweld	25	28
Schoon en heel	1	2
Verdacht gedrag	12	11
Verkeer	49	56
Vernieling	7	9
Zeden	5	1
Totaal	291	286

Bron: Coppweb

De onveiligheidsgevoelens laten geen extreme veranderingen zien, behalve dat er de laatste twee jaren een verslechtering van de algemene onveiligheidsgevoelens waarneembaar is (tabel 10.16). De subjectieve veiligheid in de eigen buurt neemt al enkele jaren af. In 2007 (het jaar waarin de camera's werden geplaatst) was de subjectieve veiligheid hoog in vergelijking met voorgaande en nakomende jaren. Het is waarschijnlijk dat het cameratoezicht een directe impuls heeft gegeven aan de veiligheidsgevoelens. Deze impuls bleek niet blijvend.

Tabel 10.16 Onveiligheidsgevoelens Delfshaven

Wijk	% Vaak						% Nooit					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Algemene onveiligheidsgevoelens	6	7	5	3	7	6	61	67	63	74	51	57
Onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt	3	4	5	5	7	6	70	77	68	82	60	66

Bron: Veiligheidsindex Rotterdam

In Delfshaven is de opvolging hoog: aan ruim 85 procent van de incidenten wordt in 2009 opvolging gegeven (tabel 10.17).

Tabel 10.17 Opvolging van waargenomen incidenten Delfshaven

	2008	Percentage	2009	Percentage
DHV	206	76	232	83
Wijkpolitie	26	10	22	8
Fietsteam	9	3	7	3
Stadstoezicht	0	0	1	0
Geen actie	32	12	18	6
Totaal	273	100	280	100

Bron: Coppweb

Samenvattend: De deelgemeente heeft de prostitutiezone aan de Keileweg al gesloten en is van plan om een aantal opvangadressen te verplaatsen. Hierdoor zou men een verbetering in de objectieve en subjectieve veiligheid verwachten. Deze verbetering blijkt echter (nog) niet uit de registraties. Het aantal geregistreerde aangiften en meldingen is bovendien erg hoog in vergelijking met andere cameragebieden in Delfshaven. De vier camera's zien maar een klein deel van de incidenten. Het bijplaatsen van camera's lijkt een goede oplossing. Met het nieuwe cameraplan wordt hier aan tegemoetgekomen.

10.7 Middelland

Middelland bevindt zich midden in het overlastgebied binnen de deelgemeente Delfshaven. Er zijn opvanglocaties die daklozen en verslaafden aantrekken. Het gebied kenmerkt zich ook door drugs- en prostitutieproblematiek. In het aantal meldingen is zichtbaar dat de bewoners veel overlast ondervinden (tabel 10.18). Ook is er relatief vaak sprake van ruzie of geweld. Het aantal aangiften in 2009 nam af ten opzichte van 2008.

Tabel 10.18 Meldingen en aangiften Middelland naar jaar

	Meldingen			Aangiften		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Verkeer	706	746	660	23	24	17
Diefstal	132	151	130	451	502	420
Aanhouding/opsporing	277	311	300			
Aandachtsvestiging	8	2	2			
Overtreding APV	72	78	66			
Drugs en alcohol	87	76	100			
Geweld	214	233	207	104	160	132
Overlast	288	342	348			
Ruzie zonder geweld	323	339	352			
Vernieling	47	55	47	94	92	85
Overval/straatroof/zakkenrollerij	63	81	83	101	111	122
Inbraak	105	88	100	71	56	63
Hulpverlening	287	295	327			
Overig	641	671	998	45	45	46
Totaal	3250	3468	3720	889	990	885

Bron: X-Pol en BVH

Door cameratoezicht worden vooral delicten op het gebied van alcohol, geweld en drugs- en prostitutieoverlast waargenomen (tabel 10.19). Opvallend is dat de vijf camera's in Middelland gemiddeld vijftien incidenten per camera per maand waarnemen (tabel 2.1). Dit is meer dan het dubbele van de gemiddeld zeven incidenten die in heel Rotterdam per camera per maand worden gezien. Daarmee blijkt dat de camera's de probleemlocaties goed in beeld hebben.

Tabel 10.19 Waargenomen incidenten Middelland door cameratoezicht

	2008*	2009
Alcohol	14	75
Diefstal met geweld	4	24
Diefstal zonder geweld	9	39
Geweld	33	104
Hulpverlening	14	64
Openbare orde	0	1
Overig	31	128
Overlast	13	62
Overlast drugs	8	62
Overlast jeugd	1	11
Overtreding APV	9	19
Ruzie zonder geweld	5	59
Schoon en heel	1	2
Verdacht gedrag	13	40
Verkeer	38	129
Vernieling	6	16
Zeden	9	45**
Totaal	208	880

* Vanaf september.

** Veel prostitutie.

Bron: Coppweb

De onveiligheidsgevoelens in Middelland lieten tot 2009 een schommelend verloop zien (tabel 10.20). In 2009 is een duidelijke verslechtering van de subjectieve veiligheid waarneembaar. Dit is opvallend: omdat het cameratoezicht pas medio 2008 is ingevoerd in dit gebied, zou men het tegengestelde resultaat verwachten (een verbetering van de subjectieve veiligheid in 2009).

Tabel 10.20 Onveiligheidsgevoelens Middelland

Wijk	% Vaak						% Nooit					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Algemene onveiligheidsgevoelens	6	5	7	5	9	11	55	60	66	71	57	50
Onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt	5	4	4	5	7	11	58	67	70	75	65	57

Bron: Veiligheidsindex Rotterdam

Aan ruim 85 procent van de waargenomen incidenten is in Middelland in 2008 en 2009 opvolging gegeven (tabel 10.21).

Tabel 10.21 Opvolging van waargenomen incidenten Middelland

	2008	Percentage	2009	Percentage
DHV	155	77	611	71
Wijkpolitie	18	9	120	14
Fietsteam	2	0	14	2
Stadstoezicht	0	0	0	0
Geen actie	27	14	111	13
Totaal	202	100	856	100

Bron: Coppweb

Samenvattend: Middelland bevindt zich midden in het overlastgebied binnen de deelgemeente Delfshaven. Dit is zichtbaar in het aantal meldingen, dat op jaarbasis groot is en de afgelopen jaren een toename laat zien. De camera's hebben (nog) geen duidelijk effect op de subjectieve veiligheid. Waarschijnlijk heeft dit te maken met het feit dat het om een probleemgebied gaat, met opvanglocaties die nu eenmaal daklozen en verslaafden zullen blijven trekken. Er worden relatief veel incidenten per camera per maand waargenomen in Middelland, dus de huidige indeling van camera's bewijst haar nut (tabel 2.1).

10.8 Afweging continueren cameratoezicht

De vijf gebieden die in deelgemeente Delfshaven onder cameratoezicht staan, zijn kwetsbaar. Het gaat om twee verkeersknooppunten met bijbehorende problematiek en overlast, en om drie gebieden die kampen met jeugdoverlast en (door de aanwezigheid van opvanglocaties) met drugs-, prostitutie- en verslaafdenproblematiek. Deze kwetsbaarheid is terug te zien in de cijfers. In een aantal gebieden zijn de criminaliteitsregistraties zeer hoog. Over het algemeen neemt het aantal meldingen en aangiften toe. Op Middelland en het metrostation Delfshaven na, nemen de camera's vaak maar een relatief klein deel van het totaal aantal incidenten waar (tabel 2.1). De verdeling van de camera's over de gebieden is verouderd. Op de meeste plaatsen, vooral rond verkeersknooppunten zoals het Marconiplein en metrostation Delfshaven, zijn de camera's nog steeds nodig. Een herindeling is wel van belang. Met het nieuwe cameraplan wordt hieraan voldaan.

De afweging op de laatste vier punten van het beslisinstrument is als volgt:

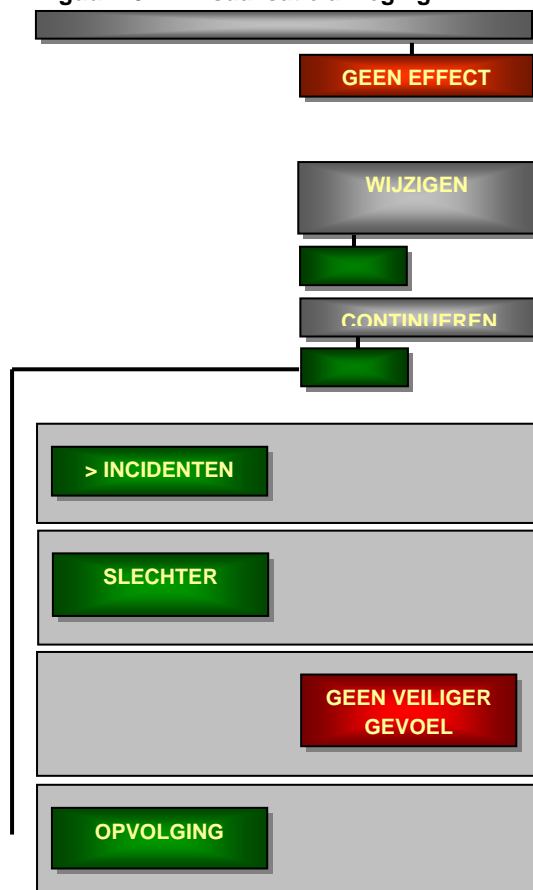
1. Over het algemeen neemt het aantal meldingen en het aantal aangiften toe. Het komt ook voor dat het aantal incidenten zich over de laatste jaren heeft gestabiliseerd. Maar een klein deel van deze incidenten wordt door de camera's waargenomen. Alleen metrostation Delfshaven en Middelland wijkt hier vanaf. In Middelland zijn de camera's recent geplaatst; de actuele hotspots blijken dus goed in beeld te zijn. Het is waarschijnlijk dat de huidige indeling voor de andere cameragebieden verouderd is.

2. Bij het afbouwen of weghalen van camera's in Delfshaven wordt, gezien de aard van de problematiek in de deelgemeente, verslechtering verwacht.
3. De onveiligheidsgevoelens van de bewoners binnen cameragebieden laten de laatste jaren, en vooral in 2008 en 2009, een verslechtering zien. In de relatief nieuwe cameragebieden Delfshaven en Middelland had de plaatsing van camera's geen zichtbaar effect op de veiligheidsgevoelens.
4. In Delfshaven wordt actief gebruikgemaakt van de mogelijkheden van het cameratoezicht. Rond de verkeersknooppunten is de opvolging ruim tachtig procent; op de Mathenesserdijk en in Middelland is dit ruim 85 procent. In cameragebied Delfshaven volgt de politie in 2009 zelfs 94 procent van alle incidenten op.

Conclusie

Gezien de aard van de problematiek, het gebruik van de camera's en de verouderde indeling van vier van de vijf cameragebieden is het aanpassen van cameratoezicht in deelgemeente Delfshaven gewenst.

Figuur 10.1 Visualisatie afweging

11 DEELGEMEENTE FEIJENOORD

11.1 Beleid

11.1.1 Beleid binnen deelgemeente

De deelgemeente Feijenoord kent sinds 2006 cameratoezicht aan de winkelboulevard. Later kwamen hier twee cameragebieden bij. Op meerdere plaatsen was al enkele jaren sprake van uit de hand gelopen criminaliteit en overlast van hangjeugd, verslaafden en drugsdealers. Preventieve maatregelen en permanent toezicht bleken noodzakelijk. Met de beschikbare politiecapaciteit kon niet alles worden gedekt. Naast lichte overlast kwamen ernstige incidenten als schiet- of steekpartijen ook voor. Deze geëscaleerde feiten zijn de directe aanleiding geweest voor de invoering van cameratoezicht aan de Boulevard-Zuid (paragraaf 11.2).

Voor de plaatsing van camera's was er al vergaande samenwerking op het gebied van openbare orde en veiligheid tussen de politie, de deelgemeente, dienst Stadstoezicht en waar nodig nog andere partners. Voor de Boulevard-Zuid is een actieprogramma geschreven, waarbij een particulier beveiligingsbedrijf is betrokken. Naast de inzet van cameratoezicht gebruiken de veiligheidspartners andere instrumenten om de criminaliteit en overlast in Feijenoord zo goed mogelijk te beheersen. Dit zijn samenscholingsverboden, blowverboden, preventief fouilleren en het sluiten van coffeeshops. De stadsmarinier zet extra in op de jeugd. Tot slot is de Schoon en Heel-campagne succesvol en van belang voor de veiligheidsbeleving.

Het cameratoezicht moet een sluitstuk zijn van de veiligheidsmaatregelen en wordt ook als zodanig behandeld. Aan de aanvraag lag een uitgebreide probleemanalyse ten grondslag. Nadat de aanvraag was gedaan en het feitelijke besluit is genomen, heeft de komst van de camera's nog lang op zich laten wachten. Privacybezwaren waren destijds meer aan de orde. Nu gaat de procedure sneller. Cameratoezicht is beter geaccepteerd. De politie en deelgemeente ontvangen geen privacyklachten. Bewoners en ondernemers in cameragebieden besteden volgens hen weinig aandacht aan de borden aan de rand van het toezichtsgebied en zijn aan het toezicht gewend. Bewoners buiten cameragebieden spreken vaker hun wens uit tot de plaatsing van camera's in hun straat.

In veel woonwijken, bijvoorbeeld op het Orleanderplein in de wijk Bloemhof, hangt maar één camera. Hiermee kan niet de hele wijk worden overzien. Het bijplaatsen van camera's om de preventieve werking te versterken, verdachten te kunnen volgen en zo nog effectiever te kunnen handhaven, is volgens de politie wenselijk.

De criminaliteits- en onveiligheidssituatie in cameragebieden is verbeterd. Het cameratoezicht blijft nodig, want deze situatie blijft fragiel. Veel van de problematiek rond vernieling, diefstal en (drugs- en jeugd)overlast komt vaak voor in winkelgebieden en achterstandswijken. Het staken van het camera-toezicht zal volgens de deelgemeente leiden tot een terugval in de oude situatie. Het preventieve effect dat van de camera's uitgaat, is belangrijk. Volgens de politie zou het nuttig zijn om alle kwetsbare gebieden in de deelgemeente onder cameratoezicht te stellen, zodat de situatie doorlopend in de gaten kan worden gehouden. Nu zijn gebieden geïsoleerd en ziet men niets in de cameraloze delen. Er is een permanent risico, dus permanent cameratoezicht om optimaal om te kunnen gaan met de beschikbare politiecapaciteit is volgens de politie van belang. Het bestuur van de deelgemeente pleit voor een kritische kosten- en batenafweging alvorens men nadenkt over een uitbreiding van cameratoezicht. De beperkte capaciteit in de uitkijkrimte is een probleem.

11.1.2 Organisatie van cameratoezicht

Afspraken (bijvoorbeeld over opvolging) liggen vast in protocollen. Meldingen worden meestal door de directe hulpverlening of de wijkpolitie opgevolgd. Er is een auto van de politie die op camera-incidenten kan anticiperen. De beschikbare middelen en vrije capaciteit worden altijd ingezet, maar bij de opvolging wordt er wel geprioriteerd. Naast de toezichtruimte in de Witte de Withstraat is er op het politiebureau nog een aparte uitkijkunit via welke er opvolging aan waargenomen incidenten kan worden gegeven. De Dienst Stadstoezicht kon voorheen alleen uitkijken, maar maakt nu ook actief gebruik van de camera's door zelf daadwerkelijk op te volgen. Dit is sinds september 2010 nieuw in de rol van de stadswachten. De deelgemeente heeft in de opvolging van de incidenten die met camera's worden waargenomen geen sturende rol voor de politie of Stadstoezicht.

11.2 Cameragebieden

Drie van de 23 cameragebieden van de gemeente Rotterdam bevinden zich in deelgemeente Feijenoord (tabel 11.1). Cameratoezicht in Feijenoord werd in 2006 op de Boulevard-Zuid ingevoerd in 2006. In mei en juli 2008 kwamen hier de cameragebieden Katendrecht en Bloemhof/Hillesluis bij. Camera-gebied Dordtselaan valt deels binnen de deelgemeente Charlois, maar ook deels binnen Feijenoord.¹ Op dit moment telt deelgemeente Feijenoord 39 camera's in de openbare ruimte, exclusief de camera's aan de Dordtselaan.

¹ Cameragebied Dordtselaan is behandeld in hoofdstuk 8.

Tabel 11.1 Cameragebieden Feijenoord

Locatie	Aantal camera's	Vanaf
Boulevard-Zuid	22	Januari 2006
Katendrecht	11	Mei 2008
Bloemhof/Hillesluis	6	Juli 2008
Totaal	39	-
Dordtselaan (Charlois/Feijenoord)	13	Juni 2007

Situatie binnen cameragebieden

Voor de invoering van cameratoezicht in de deelgemeente Feijenoord was er in sommige gebieden sprake van ernstige criminaliteit. Enkele incidenten, waaronder steekpartijen, moord en doodslag, zijn aanleiding geweest voor de invoering van cameratoezicht aan de Boulevard-Zuid. Naast deze voorvallen was er in dit gebied sprake van aanhoudende overlast van jeugdgroepen (afkomstig van woningen aan en rond de Boulevard-Zuid zelf), en drank- en drugsdelicten. Deze overlastgevende incidenten droegen bij aan de verloedering van de winkelboulevard. Sinds cameratoezicht is ingevoerd, komt de overlast in mindere mate in de achterliggende gebieden terug.

Zowel Bloemhof als Katendrecht zijn multiculturele stadswijken. In beide wijken is sprake van een relatief laag inkomensniveau en een relatief hoog werkloosheidspercentage. Ook hier is sprake van uit de hand gelopen ernstige overlast en criminaliteit. Een verbetering van de veiligheid wil men in deze gebieden bereiken door de inzet van extra politieagenten, toezichthouders, jeugd- en buurt(ouder)bemiddeling, maar ook door de invoering van cameratoezicht. Dit is medio 2008 gerealiseerd.

In de volgende paragrafen worden de veiligheidssituatie in de drie camera-gebieden en de resultaten van het cameratoezicht door de jaren heen besproken. Dit gebeurt ook voor de deelgemeente Feijenoord als geheel. In die uiteindelijke afweging wordt nagegaan in hoeverre het cameratoezicht in de deelgemeente in ongewijzigde vorm kan blijven bestaan.

11.3 Boulevard-Zuid

Aan de Boulevard-Zuid is het aantal meldingen dat de politie krijgt met betrekking tot incidenten in 2009 licht toegenomen in vergelijking met de jaren daarvoor. Dit is vooral zichtbaar op de delicten diefstal, verkeer en ruzie. Drugs en alcohol, geweld, vernieling en inbraak zijn in 2009 afgenomen of gelijk gebleven ten aanzien van de voorgaande jaren. In de aangiften is dit niet terug te vinden, want deze nemen in de loop van de jaren licht af (tabel 11.2). De lichte afname geldt voor zowel gewelds- als vermogensdelicten.

Tabel 11.2 Meldingen en aangiften Boulevard-Zuid naar jaar

	Meldingen			Aangiften		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Verkeer	806	802	843	74	58	55
Diefstal	209	190	216	421	430	399
Aanhouding/opsporing	356	371	359			
Aandachtsvestiging	1	7	5			
Overtreding APV	78	71	76			
Drugs en alcohol	65	52	53			
Geweld	283	275	273	124	100	100
Overlast	325	375	317			
Ruzie zonder geweld	336	433	444			
Vernieling	60	73	50	103	123	128
Overval/straatroof/zakkenrollerij	82	73	79	148	136	125
Inbraak	112	108	111	109	94	89
Hulpverlening	375	406	380			
Overig	604	652	707	124	130	129
Totaal	3692	3888	3913	1104	1071	1025

Bron: X-Pol en BVH

Er worden in 2009 iets meer incidenten op de Boulevard-Zuid waargenomen vanuit de cameratoezichtruimte dan het jaar ervoor. Vooral geweld, diefstal, ruzie, alcoholproblematiek en APV-overtredingen worden gezien. De problemen die de Boulevard-Zuid heersen, worden dus ook waargenomen met camera's (paragraaf 11.2). Het aantal waargenomen incidenten overstijgt het aantal aangiften in 2009, maar is ongeveer de helft van het aantal meldingen dat in het jaar is gedaan (vergelijk tabel 11.3 en 11.2). Uit tabel 2.1 blijkt dat een camera op de Boulevard-Zuid gemiddeld zeven incidenten per camera per maand waarneemt; dit is gelijk aan het gemiddelde van zeven waargenomen incidenten per camera per maand in heel Rotterdam. Uit deze resultaten blijkt dat de 22 camera's op de Boulevard-Zuid goed zijn geplaatst.

Tabel 11.3 Waargenomen incidenten Boulevard-Zuid door cameratoezicht

	2008	2009
Alcohol	211	160
Diefstal met geweld	30	29
Diefstal zonder geweld	111	115
Geweld	222	222
Hulpverlening	109	117
Openbare orde	3	0
Overig	261	290
Overlast	79	78
Overlast drugs	46	89
Overlast jeugd	28	32
Overtreding APV	125	131
Ruzie zonder geweld	147	162
Schoon en heel	17	13
Verdacht gedrag	138	140
Verkeer	282	341
Vernieling	59	38
Zeden	7	4
Totaal	1875	1961

Bron: Coppweb

Tot 2006 verbeteren de onveiligheidsgevoelens, maar de periode 2007-2009 laat weer een wisselend beeld zien (tabel 11.4). In 2009 voelt men zich vaker onveilig dan in 2008.

Tabel 11.4 Onveiligheidsgevoelens Hillesluis

Wijk	% Vaak						% Nooit					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Algemene onveiligheidsgevoelens	13	11	8	11	4	11	62	68	70	63	52	49
Onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt	9	8	5	9	8	10	66	72	79	70	63	57

Bron: Veiligheidsindex Rotterdam

Aan (ruim) tachtig procent van de incidenten wordt in 2009 opvolging gegeven. Dit gebeurt in de meeste gevallen door de directe hulpverlening. Ook komt regelmatig de wijkpolitie en een enkele keer het fietsteam in actie (tabel 11.5).

Tabel 11.5 Opvolging van waargenomen incidenten Boulevard-Zuid

	2008	Percentage	2009	Percentage
DHV	1180	66	1340	69
Wijkpolitie	197	11	201	10
Fietsteam	50	3	50	3
Stadstoezicht	4	0	3	0
Geen actie	368	20	338	18
Totaal	1799	100	1932	100

Bron: Coppweb

Samenvattend: Rond de Boulevard-Zuid komen zowel ernstige delicten als aanhoudende overlast van jeugdgroepen en drank- en drugsproblemen voor. Vanwege de aard van de problematiek en de veranderingen in de objectieve en subjectieve veiligheid is cameratoezicht gewenst. Uit het aantal en het type waargenomen incidenten blijkt dat de camera's op dit moment op de goede locaties hangen.

11.4 Katendrecht

In Katendrecht neemt het aantal meldingen over de laatste drie jaren licht af (tabel 11.6). Dit is vooral zichtbaar in de categorieën overlast en geweld, en in APV-feiten, ruzie en straatroof. De aangiften laten echter een toename zien. Met name van diefstal en vernieling wordt steeds vaker aangifte gedaan.

Tabel 11.6 Meldingen en aangiften Katendrecht naar jaar

	Meldingen			Aangiften		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Verkeer	186	140	195	7	3	13
Diefstal	37	37	29	87	107	132
Aanhouding/opsporing	81	91	80			
Aandachtsvestiging	1	0	0			
Overtreding APV	23	16	11			
Drugs en alcohol	14	4	8	0	1	0
Geweld	67	40	33			
Overlast	100	120	66	40	33	25
Ruzie zonder geweld	78	88	63			
Vernieling	26	23	6	32	57	73
Overval/straatroof/zakkenrollerij	17	13	9	41	23	23
Inbraak	42	34	48	31	38	37
Hulpverlening	79	73	78			
Overig	141	135	150	9	8	5
Totaal	892	814	776	247	270	308

Bron: X-Pol en BVH

De elf camera's in gebied Katendrecht nemen in 2009 vooral verkeers-, gewelds- en alcoholdelicten waar (tabel 11.7). Met de camera's worden er meer incidenten waargenomen dan er aangiften zijn gedaan, maar minder dan het aantal meldingen dat is gedaan over heel 2009 (vergelijk tabellen 11.6 en 11.7). Opvallend is dat de elf camera's in Katendrecht in 2009 gemiddeld slechts twee incidenten per camera per maand zien; dit is zeer weinig vergeleken met het gemiddelde van zeven incidenten per camera per maand (tabel 2.1). De elf camera's zijn dus niet zo geplaatst dat zij de hotspots goed in beeld hebben. Waarschijnlijk leidt een aanpassing tot betere resultaten.

Tabel 11.7 Waargenomen incidenten Katendrecht door cameratoezicht

	2009
Alcohol	25
Diefstal met geweld	7
Diefstal zonder geweld	25
Geweld	48
Hulpverlening	24
Openbare orde	1
Overig	52
Overlast	6
Overlast drugs	6
Overlast jeugd	2
Overtreding APV	11
Ruzie zonder geweld	21
Schoon en heel	4
Verdacht gedrag	37
Verkeer	41
Vernieling	5
Zeden	2
Totaal	317

Bron: Coppweb

Uit tabel 11.8 blijkt dat bewoners van Katendrecht zich steeds vaker veilig voelen. Vooral het jaar 2009 (het eerste volledige jaar dat het gebied onder cameratoezicht is gesteld) is het percentage bewoners dat zich onveilig voelt, erg laag in vergelijking met de jaren ervoor.

Tabel 11.8 Onveiligheidsgevoelens Katendrecht

Wijk	% Vaak						% Nooit					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Algemene onveiligheidsgevoelens	13	8	8	7	7	3	64	66	63	71	65	62
Onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt	7	4	9	8	7	3	70	75	69	77	73	73

Bron: Veiligheidsindex Rotterdam

Aan ruim tachtig procent van de incidenten in Katendrecht wordt in 2009 opvolging gegeven. Daarmee ligt het percentage iets lager dan in 2008.

Tabel 11.9 Opvolging van waargenomen incidenten Katendrecht

	2008	Percentage	2009	Percentage
DHV	148	69	211	67
Wijkpolitie	34	16	35	11
Fietsteam	3	1	8	3
Stadstoezicht	0	0	0	0
Geen actie	29	14	59	19
Totaal	214	100	313	100

Bron: Coppweb

Samenvattend: Bewoners in Katendrecht voelen zich in 2009 veiliger dan in de jaren ervoor. Het cameratoezicht lijkt daarmee een positief effect te hebben op de subjectieve veiligheid. Het aantal meldingen dat in Katendrecht wordt gedaan, neemt de laatste drie jaar al af. De bijdrage van cameratoezicht aan deze afname is dus niet duidelijk. Tot slot blijkt dat de elf camera's in 2009 gemiddeld slechts twee incidenten per camera per maand zien. Dit is ongeveer een kwart van het Rotterdamse gemiddelde (tabel 2.1). De camera's zijn dus niet zo geplaatst dat zij de hotspots goed in beeld hebben. Waarschijnlijk leidt een aanpassing tot betere resultaten.

11.5 Bloemhof/Hillesluis

Het aantal meldingen dat de politie in 2009 krijgt met betrekking tot incidenten in de wijk Bloemhof is licht afgenomen ten aanzien van de jaren daarvoor. Verder laten de meldingen van diefstal, APV-feiten, geweld, overlast en overval of straatroof de sterkste dalingen zien (tabel 11.12).

Tabel 11.10 Meldingen en aangiften Bloemhof naar jaar

	Meldingen			Aangiften		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Verkeer	129	107	139	11	19	13
Diefstal	42	51	31	109	116	94
Aanhouding/opsporing	38	40	27			
Aandachtsvestiging	0	0	0			
Overtreding APV	24	26	9			
Drugs en alcohol	14	19	14	0	0	1
Geweld	112	77	63	53	66	37
Overlast	124	115	106			
Ruzie zonder geweld	155	140	146			
Vernieling	35	36	24	47	73	67
Overval/straatroof/zakkenrollerij	25	32	12	18	15	15
Inbraak	53	44	61	24	21	32
Hulpverlening	93	122	86			
Overig	187	257	268	14	16	24
Totaal	1031	1066	986	276	326	283

Bron: X-Pol en BVH

Het aantal aangiften nam toe in 2008 (het jaar dat cameratoezicht voor het eerst in Bloemhof werd ingevoerd), maar daalde weer in 2009. De afname in het laatste jaar geldt vooral voor diefstal, geweld en vernieling.

Er worden in 2009 relatief meer incidenten waargenomen vanuit de camera-toezichtruimte dan in 2008 vanaf juli het geval was. Met name verkeers-, gewelds- en overlastdelicten (alcohol, drugs, jeugd) worden vaak gezien. Ruzie zonder geweld neemt men in 2009 vaker waar dan in 2008 (tabel 11.14). Het aantal waargenomen incidenten in de wijk Bloemhof ligt in 2009 hoger dan het aantal aangiften, maar lager dan het aantal meldingen dat in dat jaar is gedaan. De zes camera's nemen gemiddeld zes incidenten per camera per maand waar; dit ligt net onder het Rotterdamse gemiddelde van zeven incidenten (tabel 2.1). De huidige camera's zijn dus goed geplaatst. De politie gaf echter al aan dat op sommige locaties of pleinen maar één camera hangt, waarmee niet genoeg kan worden overzien. Het bijplaatsen van camera's op sommige locaties in Bloemhof zou volgens de politie het effect van het cameratoezicht kunnen versterken. Doordat mensen beter kunnen worden gevolgd, wordt de opsporingswaarde immers vergroot (paragraaf 11.1).

Tabel 11.11 Waargenomen incidenten Bloemhof door cameratoezicht

	2008 (vanaf juli)	2009
Alcohol	12	29
Diefstal met geweld	5	6
Diefstal zonder geweld	12	26
Geweld	30	84
Hulpverlening	9	28
Openbare orde	0	0
Overig	22	69
Overlast	6	13
Overlast drugs	5	13
Overlast jeugd	7	14
Overtreding APV	6	11
Ruzie zonder geweld	2	44
Schoon en heel	2	3
Verdacht gedrag	12	29
Verkeer	31	62
Vernieling	5	9
Zeden	1	1
Totaal	167	441

Bron: Coppweb

De onveiligheidsgevoelens van de bewoners van Bloemhof zijn relatief hoog; dit geldt met name voor de jaren 2008 en 2009. Een eventueel effect van cameratoezicht op de subjectieve veiligheid is (nog) niet zichtbaar.

Tabel 11.12 Onveiligheidsgevoelens Bloemhof

Wijk	% Vaak						% Nooit					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Algemene onveiligheidsgevoelens	11	12	9	6	10	12	60	62	66	60	55	51
Onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt	9	10	7	4	8	10	68	65	74	64	62	59

Bron: Veiligheidsindex Rotterdam

Aan ruim 85 procent van de incidenten wordt opvolging gegeven. De meeste incidenten worden door de directe hulpverlening opgepakt (tabel 11.13).

Tabel 11.13 Opvolging van waargenomen incidenten Bloemhof

	2008 (v.a. juli)	Percentage	2009	Percentage
DHV	116	69	304	70
Wijkpolitie	25	15	56	13
Fietsteam	2	1	6	1
Stadstoezicht	1	0	0	0
Geen actie	24	15	66	16
Totaal	168	100	432	100

Bron: Coppweb

Samenvattend: Het effect van cameratoezicht op de subjectieve veiligheid in Bloemhof is (nog) niet zichtbaar. De bijdrage van cameratoezicht aan de objectieve veiligheid is niet duidelijk, omdat het aantal meldingen al een afname laat zien sinds 2007, terwijl het cameratoezicht pas medio 2008 is ingevoerd. De zes camera's in Bloemhof nemen gemiddeld zes incidenten waar per camera per maand; dit ligt iets onder het Rotterdamse gemiddelde van zeven incidenten. Volgens de politie zijn er nog te veel blinde vlekken in de wijk met het huidige aantal camera's. Waarschijnlijk wordt het effect van het middel versterkt als een aantal camera's wordt bijgeplaatst dat deze blinde vlekken ook onder cameratoezicht stelt.

11.6 Afweging continueren cameratoezicht

Voor de wijken Katendrecht en Bloemhof is de bijdrage van cameratoezicht aan de objectieve veiligheid niet duidelijk. Voor de hele deelgemeente geldt dat cameratoezicht in combinatie met een aantal andere maatregelen wel een effect heeft op de objectieve veiligheid. Vanwege de aard van de problematiek en de veranderingen in objectieve en subjectieve veiligheid is het continueren van cameratoezicht op de Boulevard-Zuid gewenst. Voor Bloemhof geldt dat er met het huidige aantal camera's nog te veel blinde vlekken in de wijk zijn. Hierdoor is het overzicht op een aantal straten/pleinen onvoldoende duidelijk. In Katendrecht valt het op dat de elf camera's in 2009 gemiddeld slechts twee incidenten per camera per maand zien. Dit is maar een zeer klein deel van het Rotterdamse gemiddelde (tabel 2.1). De camera's zijn dus niet zo geplaatst dat zij de hotspots goed in beeld hebben. In deze wijk leidt een aanpassing waarschijnlijk tot betere resultaten. In het algemeen geldt ten slotte dat een afbouw van de inzet van camera's in de kwetsbare gebieden van Feijenoord niet voor de hand ligt.

De afweging op de laatste vier punten van het beslisinstrument is als volgt:

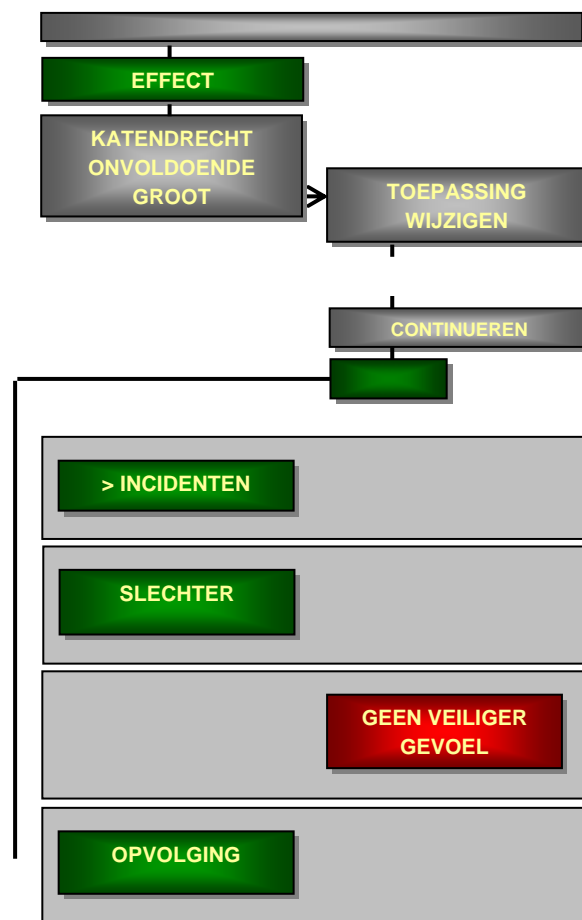
1. In alle cameragebieden van deelgemeente Feijenoord zijn nog steeds veel incidenten. Het gaat zowel om uit de hand gelopen overlast, als om incidenteel zeer ernstige vormen van criminaliteit (zo is er in de zomer van 2010 nog een schietincident in de wijk Bloemhof geweest).
2. De gebieden die in Feijenoord onder cameratoezicht staan, zijn fragiel. Het gaat om een winkelboulevard en twee achterstandswijken. Gewelds- en vermogensdelicten komen hier relatief vaak voor. Cameratoezicht en een actieve opvolging van waargenomen incidenten blijven nodig om de problematiek in de wijken zo goed mogelijk te beheersen. Bij het afbouwen van het cameratoezicht wordt verslechtering verwacht.
3. In Katendrecht voelt men zich in 2009 een stuk veiliger dan in de jaren ervoor. Het is waarschijnlijk dat het cameratoezicht hier een bijdrage aan heeft geleverd. Voor de Boulevard-Zuid en Bloemhof geldt dit niet. Mensen die buiten de cameragebieden wonen of werken, spreken volgens de politie steeds vaker hun wens uit tot cameratoezicht in hun wijk.

4. Het cameratoezicht wordt actief gebruikt door de politie. Aan ruim 80 tot 85 procent van de waargenomen incidenten wordt opvolging gegeven.

Conclusie

Het continueren van cameratoezicht in deelgemeente Feijenoord is gewenst. Uit het kleine aantal incidenten dat gemiddeld per camera wordt waargenomen in Katendrecht, blijkt dat de hotspots hier niet goed in beeld zijn. In deze wijk is een aanpassing van het cameratoezicht dus gewenst.

Figuur 11.1 Visualisatie afweging

12 DEELGEMEENTE IJSSELMONDE

12.1 Beleid

12.1.1 Beleid binnen deelgemeente

In IJsselmonde werken de veiligheidspartners gebiedsgericht. De verbetering van de veiligheid en leefbaarheid wordt in de verschillende buurten integraal aangepakt. In deze aanpak heeft de deelgemeente de regie, maar worden de verschillende andere partijen (burgers, ondernemers) actief betrokken. Zo is er een aantal buurtpreventieteams opgericht, zijn er buurtgerichte acties (van de politie, Stadstoezicht, gemeentewerken en wooncorporaties) ingezet en verenigingen voor veilig ondernemen opgericht. In 2009 is een actieplan opgesteld met maatregelen, zoals het verbeteren van de verlichting, overvaltrainingen, het aanpakken van zwerfvuil, de handhaving van verkeersoverlast, jeugd- en drugsoverlast en het invoeren van cameratoezicht.

Op dit moment kent de deelgemeente alleen camera's aan de Spinozaweg. Wel is er cameratoezicht voor de wijk Beverwaard gepland. Dit project is eind 2009 opgestart. Cameratoezicht is voor dit zogeheten Brede Aanpak Gebied de laatste stap in de keten. In de deelgemeente is cameratoezicht relatief laat opgestart. Het dagelijks bestuur was aanvankelijk geen voorstander van de inzet van repressieve privacyschennende instrumenten. Toch zijn de politie en het bestuur op dit moment tevreden over het middel. Het is preventief en vergroot de pakkans. Men ziet het accent graag nog meer gelegd op mobiel cameratoezicht. Door flexibel met het instrument om te gaan, valt er volgens de deelgemeente en de politie winst te behalen.

12.1.2 Situatie cameragebied

In de deelgemeente IJsselmonde is in 2009 één cameratoezichtsgebied. Er is op dit moment nog geen aanvraag voor de plaatsing van nieuwe camera's. Sinds oktober 2008 hangen er veertien camera's in IJsselmonde. Deze beslaan het gebied rondom de Spinozaweg met een looproute van en naar het park, de wijk in en richting het winkelcentrum. Er bestond in dat gebied veel overlast, diefstal met geweld en openlijke geweldpleging. In de wijk woont een oudere autochtone bevolking en een jongere allochtone bevolking. Dat leidt soms tot problemen en daarom is er veel politie-inzet. Enkele van de jeugdgroepen die Rotterdam kent, komen uit dit deel van de stad. Het aantal aangiften in de wijk blijft achter bij wat volgens de politie te verwachten zou zijn. De burgers hebben weinig vertrouwen in het gezag.

In de eerste plaats maakt de politie gebruik van de camerabeelden. Daarnaast gaan er meldingen naar Stadstoezicht. Volgens de deelgemeente wordt vooral opvolging gegeven aan incidenten met prioriteit 1 en 2. Die zijn bedoeld voor

de meldkamer (DHV). Als de directe hulpverlening ter plaatse komt, worden incidenten doorgaans met snelle en effectieve acties opgelost, maar in principe wordt alleen het desbetreffende incident opgelost en niet de hele overlastproblematiek. Door juist meer de wijkpolitie in te schakelen, kan deze grip op de wijk krijgen en de problemen in de wijk duurzaam aanpakken.

Na de plaatsing van de veertien camera's in oktober 2008 is al sprake van verbetering in de veiligheidssituatie rondom de Spinozaweg. De vraag is of er afgebouwd dient te worden. Om camera's weg te halen, moeten er volgens de deelgemeente aanwijzingen zijn dat de situatie stabiel is. Dit is nog onduidelijk. Bewoners blijven erg positief over de camera's. Het is niet zeker of er andere delicten voorkomen dan voor de plaatsing van de camera's het geval was. Overvallen (het grootste probleem destijds) komen in 2009 minder voor en het hele gebied is nu rustiger dan voorheen. Het enige probleem dat er nog is, is de overlast van jeugdgroepen. De overlast is eveneens terug te zien in de evaluatie van de ov-verboden door vervoersbedrijf RET. Van de dertien opgelegde ov-verboden werden er vijf bij de Spinozaweg opgelegd.¹

12.2 Spinozaweg

Het aantal meldingen dat de politie krijgt met betrekking tot incidenten aan de Spinozaweg is op de meeste gebieden licht toegenomen ten aanzien van het jaar 2008 (tabel 12.1). Op de APV-overtredingen en straatroof is een afname in het aantal meldingen zichtbaar; dit correspondeert met het beeld van een rustiger gebied met minder overvallen. De relatief grootste toenames in meldingen over 2009 zijn zichtbaar voor de delicten diefstal, inbraak, drugs en alcohol en overlast.

Tabel 12.1 Meldingen en aangiften Spinozaweg naar jaar

	Meldingen			Aangiften		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Verkeer	222	208	265	23	22	18
Diefstal	56	59	80	192	223	131
Aanhouding/opsporing	90	117	104			
Aandachtsvestiging	0	0	0			
Overtreding APV	25	28	15			
Drugs en alcohol	4	6	16			
Geweld	56	46	51	44	42	39
Overlast	95	60	87			
Ruzie zonder geweld	76	57	55			
Vernieling	34	19	21	35	38	53
Overval/straatroof/zakkenrollerij	18	21	15	39	29	24
Inbraak	62	51	66	21	20	35
Hulpverlening	96	101	128			
Overig	168	163	188	10	17	13
Totaal	1002	936	1091	364	391	313

Bron: X-Pol en BVH

¹ RET. Stafafdeling Veiligheid - Evaluatie Reis- en Verblijfsverbod lijn 2/2008-2009.

Het aantal aangiften is in 2009 afgenomen ten aanzien van de voorgaande jaren. Dit geldt vooral voor diefstal, geweld en straatroof. Inbraak en vernieling neemt wel licht toe.

Naast verkeersincidenten worden er in 2009 ook veel gewelds- en diefstal-incidenten waargenomen (tabel 12.2). Alcoholproblemen en verdacht gedrag worden regelmatig gezien. Het aantal waargenomen incidenten door cameratoezicht in 2009 is groter dan het aantal aangiften, maar kleiner dan het aantal meldingen. Het valt op dat de veertien camera's aan de Spinozaweg gemiddeld slechts drie incidenten per camera per maand waarnemen; dit is minder dan de helft van de gemiddeld zeven incidenten per camera per maand in heel Rotterdam (vergelijk met tabel 2.1). Hieruit blijkt dat in ieder geval een deel van de camera's op de verkeerde locaties is geplaatst.

Tabel 12.2 Waargenomen incidenten Spinozaweg door cameratoezicht

	2008 (vanaf oktober)	2009
Alcohol	5	46
Diefstal met geweld	4	7
Diefstal zonder geweld	9	70
Geweld	14	53
Hulpverlening	8	37
Openbare orde	0	0
Overig	12	87
Overlast	1	18
Overlast drugs	1	10
Overlast jeugd	2	23
Overtreding APV	4	13
Ruzie zonder geweld	3	25
Schoon en heel	0	3
Verdacht gedrag	11	48
Verkeer	15	124
Vernieling	6	9
Zeden	0	2
Totaal	95	575

Bron: Coppweb

Uit tabel 12.3 blijkt dat de algemene onveiligheidsgevoelens van bewoners in IJsselmonde sinds 2003 een positieve trend hebben ingezet. Vooral de periode 2003-2007 laat zien dat bewoners zich in hun eigen buurt steeds minder vaak onveilig voelen. In 2008 stagneren deze resultaten enigszins. In 2009 wordt het gevoel van veiligheid weer positiever beoordeeld dan in 2008.

Tabel 12.3 Onveiligheidsgevoelens IJsselmonde

Wijk	% Vaak						% Nooit					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Algemene onveiligheidsgevoelens	10*	6	5	5	7	6	59	71	67	71	58	59
Onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt	4	3	5	4	7	5	73	78	76	80	66	68

Bron: Veiligheidsindex Rotterdam

De opvolging is hoog: aan ruim 85 procent van de incidenten aan de Spinozaweg wordt opvolging gegeven. Dit geldt voor zowel 2008 als 2009.

Tabel 12.4 Opvolging van waargenomen incidenten Spinozaweg

	2008 (vanaf oktober)	Percentage	2009	Percentage
DHV	70	77	415	74
Wijkpolitie	5	6	59	11
Fietsteam	3	3	7	1
Stadstoezicht	0	0	0	0
Geen actie	13	14	81	15
Totaal	91	100	562	100

Bron: Coppweb

12.3 Afweging continueren cameratoezicht

De deelgemeente IJsselmonde kent op dit moment alleen cameratoezicht rond de Spinozaweg. Ook is er cameratoezicht voor de wijk Beverwaard gepland. De criminaliteits- en onveiligheidssituatie in dit gebied is na de plaatsing van de camera's in oktober 2008 duidelijk verbeterd. Het causale verband met cameratoezicht is hiermee echter nog niet aangetoond. Ook is het nog onvoldoende duidelijk of en in hoeverre deze positieve resultaten stabiel zijn.

De afweging op de laatste vier punten van het beslisinstrument is als volgt:

1. In 2009 nam het aantal meldingen licht toe en het aantal aangiften licht af. De criminaliteitscijfers corresponderen met het beeld van een rustiger gebied met minder overvallen. Er is nog wel sprake van jeugdoverlast. De relatie tussen de geregistreerde criminaliteit en het cameratoezicht is nog onduidelijk. Wel is bekend dat de veertien camera's aan de Spinozaweg gemiddeld slechts drie incidenten per camera per maand waarnemen; dit is zeer weinig in vergelijking met cameragebieden elders in Rotterdam. Hieruit blijkt dat de camera's (deels) verkeerd zijn geplaatst.
2. Na de plaatsing van de camera's is er sprake van verbetering in de veiligheidssituatie rond de Spinozaweg. De invoering van cameratoezicht

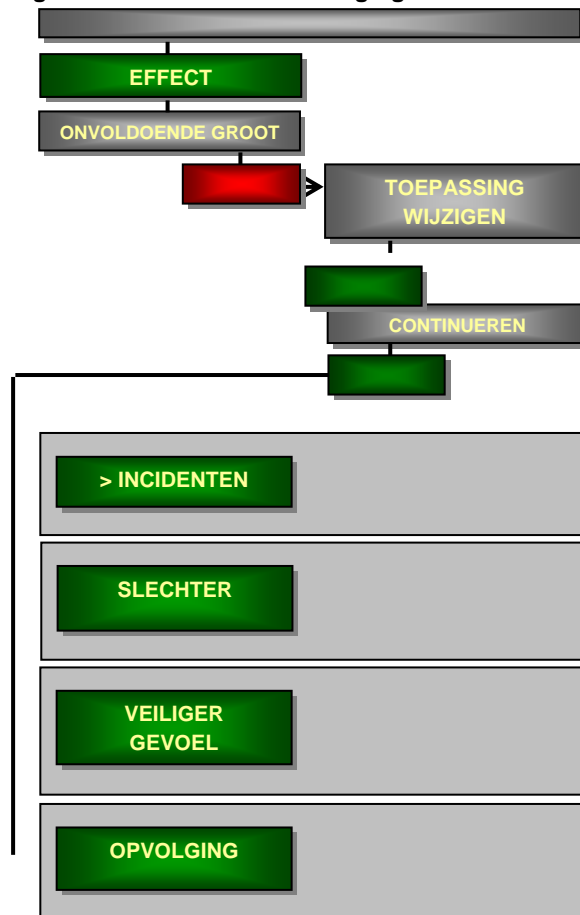
heeft recent plaatsgevonden, dus het causale verband met de veiligheids-situatie is niet bekend. Voldoende aanwijzing dat de situatie stabiel is, ontbreekt nog. Op de afname van overvallen in 2009 na is het vooralsnog onvoldoende duidelijk of er meer, minder of andere delicten (zullen) voorkomen.

3. De algemene onveiligheidsgevoelens lieten in 2003-2008 een positieve ontwikkeling zien. In 2008 leken deze resultaten te stagneren. In 2009, het eerste volle jaar dat het gebied onder cameratoezicht is gesteld, voelt men zich weer veiliger dan in 2008. Bewoners gaven ten slotte aan erg positief te zijn over de komst van de camera's.
4. Aan ruim 85 procent van de met cameratoezicht waargenomen incidenten wordt in 2009 opvolging gegeven.

Conclusie

De veertien camera's aan de Spinozaweg nemen gemiddeld slechts drie incidenten per camera per maand waar; dit is zeer weinig in vergelijking met cameragebieden elders in Rotterdam, waarin gemiddeld zeven incidenten per camera per maand worden waargenomen. Daarom is het aanpassen van cameratoezicht (verplaatsen van camera's), om tot een beter resultaat te komen, in de deelgemeente IJsselmonde gewenst.

Figuur 12.1 Visualisatie afweging

13 DEELGEMEENTE KRALINGEN-CROOSWIJK

13.1 Beleid

13.1.1 Beleid binnen deelgemeente

De hele aanpak van overlast en criminaliteit in deelgemeente Kralingen-Crooswijk is te kenmerken als een ketenaanpak. Naast de inzet van mosquito's, pand- en samenscholingsverboden maakt het cameratoezicht daar deel van uit. Betrokken partijen hierbij zijn de politie, Stadstoezicht, de deelgemeente, jongerenwerk en het servicepunt werk (SPW).

In 2009 heeft Kralingen-Crooswijk een cameragebied. De veiligheidspartners zijn zich bewust van het tijdelijke karakter van de inzet van camera's. De camera's weghalen vindt men op dit moment niet wenselijk. Cameratoezicht is een onderdeel van een pakket aan maatregelen dat in het kader van de ketenaanpak is ingezet. Men is terughoudend met de inzet van cameratoezicht (en van andere maatregelen zoals mosquito's), maar het staken zou er volgens de betrokken partijen toe leiden dat de buurt weer zou vervallen in de oude situatie. Wel zou het cameratoezicht in de (deel)gemeente effectiever gebruikt kunnen worden als doorlopende routes onder cameratoezicht worden gesteld. Zo is het bijvoorbeeld in het verlengde van de Crooswijkseweg, richting het Oude Noorden, niet mogelijk om mensen die het gebied verlaten met camera's te volgen. Ook ziet men het cameratoezicht graag breder ingezet: meer nadruk op overlast en lichte APV-overtredingen (hondenpoep, zwerfvuil) naast aandacht voor zware delicten is wenselijk.

Sinds de introductie van cameratoezicht is er sprake van verdunning en verplaatsing van de overlast. Er zijn overlastgevende groepen verdwenen, maar er zijn ook nieuwe groepen actief die zich over een groter gebied bewegen. Het verplaatsen van camera's is echter lastig. Het overzetten van camera's naar nieuwe gebieden zal altijd ten koste gaan van bepaalde straten.

13.1.2 Situatie cameragebied

Sinds december 2006 is er cameratoezicht aan de Crooswijkseweg in de deelgemeente Kralingen-Crooswijk. Hier hangen in 2009 tien camera's. Aangezien ondernemers en bewoners veel overlast en criminaliteit ondervinden in de buurt van de Goudse Rijweg-Vlietlaan, is ook voor dit gebied in mei 2010 een aanvraag voor cameratoezicht gedaan. Aan die aanvraag lag een uitgebreide veiligheidsanalyse ten grondslag.

Net als voor de Goudse Rijweg-Vlietlaan nu geldt, gold in 2006 ook voor de Crooswijkseweg (een winkelstraat) dat ondernemers en bewoners er uiteenlopende problemen ondervonden. Deze betroffen last van groepen

jongeren, vervuiling en zwerfvuil, verkeershinder en geluidsoverlast, maar ook problematiek rond drugsdeals, inbraken en vernielingen. De daders zijn vooral jeugdgroepen, maar ook ondernemers die afval dumpen. Tot 2006 nam het aantal incidenten in de winkelstraat toe. De sfeerrapportages van de politie gaven aanleiding tot de inzet van camera's.

Vanaf het begin is er actief gebruikgemaakt van het cameratoezicht. Acties gecoördineerd vanuit de cameratoezichtruimte met bikers op straat bewijzen hun nut. Buiten deze acties om worden de camerabeelden doorgezonden naar de wachtcommandant. Het wijkteam kijkt een keer in de maand in de uitkijkrimte mee en reageert met gerichte acties. Als dit een tijdje niet wordt gedaan, ziet de politie verslechtering. Naast de politie kan ook dienst Stadstoezicht handhavend optreden met behulp van de camera's. Het middel wordt volgens de deelgemeente en de politie effectief gebruikt. In de toekomst zou er een uitbreiding moeten plaatsvinden richting een integrale wijkaanpak.

Na de plaatsing van de camera's in 2006 is er een aantal zaken veranderd. Het effectieve gebruik van het cameratoezicht (in combinatie met de andere maatregelen) heeft geleid tot een vermindering van de overlast van jeugdgroepen in het gebied. Ook de drugsdeals namen af. Het beëindigen van cameratoezicht zou er volgens de politie toe leiden dat er een neerwaartse spiraal wordt ingezet. Het toezicht lijkt bovendien nog steeds nodig: sinds begin 2010 is de Crooswijkseweg weer actief in beeld omdat er een nieuwe overlastgevende groep actief is. Hierop is een groepsaanpak ingezet.

13.2 Crooswijkseweg

Over het algemeen zijn er in de periode 2007-2009 geen extreme veranderingen zichtbaar in de geregistreeerde criminaliteit (meldingen en aangiften). Wel geldt er een lichte afname in meldingen van overlast, geweld, diefstal, en drugs- en alcoholproblemen (tabel 13.1). Deze incidentcijfers corresponderen met het beeld van afname van de overlast en drugsdeals.

Tabel 13.1 Meldingen en aangiften Crooswijkseweg naar jaar

	Meldingen			Aangiften		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Verkeer	208	205	176	22	21	8
Diefstal	66	80	59	190	244	179
Aanhouding/opsporing	82	51	61			
Aandachtsvestiging	1	0	4			
Overtreding APV	35	29	28			
Drugs en alcohol	26	25	19			
Geweld	104	92	91	63	56	88
Overlast	253	245	207			
Ruzie zonder geweld	152	167	193			
Vernieling	48	52	48	85	86	78
Overval/straatroof/zakkenrollerij	16	14	9	25	12	21
Inbraak	78	71	90	69	62	90
Hulpverlening	139	119	171			
Overig	425	440	458	25	12	24
Totaal	1633	1590	1614	479	493	488

Bron: X-Pol en BVH

In 2006 werden er 691 aangiften aan de Crooswijkseweg gedaan. In 2007 was dit aantal aanzienlijk kleiner, maar in de periode 2007-2009 is er vervolgens weinig veranderd. Drugsproblemen, overlast, inbraak en vernieling waren in 2006 de belangrijke redenen om cameratoezicht aan de Crooswijkseweg in te voeren. Op inbraak na zijn er op deze delicten al goede resultaten geboekt. De meldingen van geweld nemen ook af, maar de invloed van cameratoezicht op dit soort impulsieve criminaliteit is doorgaans beperkt.

Er worden in 2009 iets minder incidenten dan in 2008 waargenomen vanuit de toezichtruimte (tabel 13.2). Het aantal waargenomen geweldsincidenten is relatief groot en gestegen; hetzelfde geldt voor jeugdoverlast. Diefstallen worden minder vaak gezien. Het aantal waargenomen incidenten door cameratoezicht in 2009 is groter dan het aantal aangiften, maar kleiner dan het aantal meldingen. De tien camera's nemen gemiddeld vijf incidenten per camera per maand waar; dit is minder dan het gemiddeld aantal van zeven incidenten per camera per maand in heel Rotterdam (vergelijk met tabel 2.1). Het is mogelijk dat een aanpassing van de locatie van (een deel van) de camera's tot betere resultaten leidt.

Tabel 13.2 Waargenomen incidenten Crooswijk door cameratoezicht

	2008	2009
Alcohol	48	35
Diefstal met geweld	5	7
Diefstal zonder geweld	51	38
Geweld	63	71
Hulpverlening	33	47
Openbare orde	0	0
Overig	65	84
Overlast	25	33
Overlast drugs	13	14
Overlast jeugd	59	43
Overtreding APV	23	17
Ruzie zonder geweld	51	28
Schoon en heel	6	8
Verdacht gedrag	31	40
Verkeer	101	78
Vernieling	24	23
Zeden	0	3
Totaal	598	569

Bron: Coppweb

Uit tabel 13.3 blijkt dat de veiligheidsgevoelens in Crooswijk tot het jaar 2009 toenamen. In 2009 laten zowel de algemene onveiligheidsgevoelens als de onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt een flinke afname zien: het percentage mensen dat zich nooit onveilig voelt, daalt en het percentage dat zich vaak onveilig voelt, stijgt.

Tabel 13.3 Onveiligheidsgevoelens Crooswijk

Wijk	% Vaak						% Nooit					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Algemene onveiligheidsgevoelens	15	5	8	9	5	11	60	67	71	69	64	54
Onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt	11	5	6	6	6	12	66	69	77	78	69	59

Bron: Veiligheidsindex Rotterdam

Aan 88 procent van de incidenten in Crooswijk wordt in 2009 opvolging gegeven. Er wordt relatief vaker actie ondernomen in 2009 dan in 2008.

Tabel 13.4 Opvolging van waargenomen incidenten Crooswijk

	2008	Percentage	2009	Percentage
DHV	378	67	397	70
Wijkpolitie	73	13	70	13
Fietsteam	17	3	30	5
Stadstoezicht	3	0,5	2	0
Geen actie	93	16,5	67	12
Totaal	564	100	566	100

Bron: Coppweb

13.3 Afweging continueren cameratoezicht

In deelgemeente Kralingen-Crooswijk hangen sinds enkele jaren camera's rond de Crooswijkseweg. Ook is er in mei 2010 een aanvraag gedaan voor de Goudse Rijweg-Vlietlaan. Sinds de komst van de camera's is de situatie verbeterd. Het aantal incidenten is afgenomen. De politie gebruikt het instrument cameratoezicht effectief. Het is moeilijk aan te tonen of en in hoeverre bewoners en ondernemers zich door cameratoezicht veiliger voelen.

De afweging op de laatste vier punten van het beslisinstrument is als volgt:

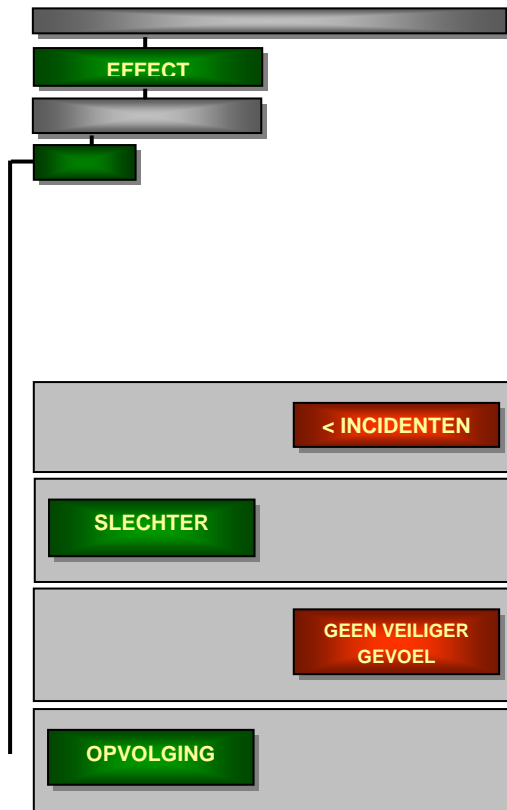
1. De objectieve veiligheid is direct na de komst van de camera's in 2006 zichtbaar verbeterd. Zowel het aantal meldingen als het aantal aangiften liet in 2007 een afname zien; in de periode 2007-2009 stabiliseerde de situatie enigszins. Drugsproblemen, overlast, inbraak en vernieling waren in 2006 de belangrijke redenen om cameratoezicht aan de Crooswijkseweg in te voeren. Op inbraak na zijn er op deze delicten al goede resultaten geboekt. De meldingen van geweld nemen ook af, maar de invloed van cameratoezicht op dit soort impulsieve criminaliteit is doorgaans beperkt.
2. Het beëindigen van cameratoezicht aan de Crooswijkseweg zou er volgens de politie toe leiden dat er een neerwaartse spiraal wordt ingezet. (Camera)toezicht lijkt bovendien nog steeds nodig: sinds begin 2010 is de Crooswijkseweg weer actief in beeld omdat er een nieuwe overlastgevende jeugdgroep actief is.
3. In de periode 2003-2009 namen de veiligheidsgevoelens van bewoners in Crooswijk toe. De samenhang met cameratoezicht is echter onduidelijk: de positieve lijn startte al in 2003, terwijl de camera's pas in 2006 in de deelgemeente werden geplaatst. In 2009 voelt men zich echter weer veel vaker onveilig dan in de jaren ervoor.
4. De cijfers tonen aan dat de politie veel waargenomen incidenten opvolgt: 88 procent in 2009.

Conclusie

De tien camera's aan de Crooswijkseweg nemen gemiddeld vijf incidenten per camera per maand waar; dit is minder dan camera's elders in Rotterdam waarnemen. Verder zijn er op de delicten waarvoor het cameratoezicht is ingevoerd al positieve resultaten geboekt: direct na de invoering was een flinke afname in geregistreerde criminaliteit zichtbaar en dit stabiliseerde zich in de periode 2007-2009.

Gezien de aard van de incidenten, de verbetering in de objectieve veiligheid en het, afgezet tegen andere gebieden, relatief kleine aantal waargenomen incidenten per camera per maand, is het de vraag of het cameraplan in Crooswijk nog actueel is. Mogelijk kan een aantal camera's op termijn worden weggehaald, of kan (gedeeltelijke) aanpassing tot betere resultaten leiden.

Figuur 13.1 Visualisatie afweging

14 DEELGEMEENTE NOORD

14.1 Beleid

14.1.1 Beleid binnen deelgemeente

De Rotterdamse deelgemeente Noord kenmerkt zich door diversiteit in bebouwing en bewoners. Ook het overlast- en criminaliteitsbeeld is er zeer divers. Dit was al zo voordat er medio 2008 camera's werden ingezet in het Oude Noorden. De toepassing van cameratoezicht maakt deel uit van een samenhangend pakket aan maatregelen in deelgemeente Noord, met als doel de veiligheidssituatie te verbeteren en de openbare orde te handhaven.¹ Camera's worden vooral gebruikt als hulpmiddel voor de politie; daarnaast is het preventieve effect van belang.

Volgens de deelgemeente en de politie zou een effectievere inzet van camera-toezicht mogelijk zijn, als de uitkijkers minder schermen en gebieden zouden moeten bekijken. De aansturing van Stadstoezicht vanuit de toezichtruimte behoeft verbetering. Daarnaast kan de inzet van mobiel cameratoezicht volgens de veiligheidspartners intensiever.

Met cameratoezicht heeft de politie een effectief hulpmiddel in de strijd tegen criminaliteit en overlast in een kwetsbaar gebied in handen. Deelgemeente Noord neemt een bijzondere positie binnen Rotterdam in. Omdat het gebied (ook) sociaal zwakkeren aantrekt, zal de overlast volgens deelgemeente en politie nooit volledig verdwijnen. Het weghalen van cameratoezicht is volgens hen daarom niet wenselijk.

14.1.2 Situatie cameragebied

Sinds juli 2008 is er cameratoezicht in het Oude Noorden. Hier hangen zeventien camera's. Voordat er camera's werden geplaatst, ervoeren ondernemers en bewoners er uiteenlopende problemen op het gebied van diefstal, geweld, drugs, inbraak, vandalisme en kleine overlast, zoals bekladding, hondenpoep en wildplassen. Ook van jeugdgroepen afkomstig van binnen en buiten de wijk had men veel last. Sommige problematiek is inherent aan grootstedelijke gebieden. Toch liet de wijkanalyse van het Oude Noorden zien dat op vrijwel alle elementen (met uitzondering van inbraak) tot 2007 verslechtering was opgetreden. Vooral overlast van jeugdgroepen, vandalisme, diefstal, drugs- en geweldsdelicten werden door de bewoners

¹ Het Wijkveiligheidsactieprogramma 2007 van deelgemeente Noord bestaat uit een probleemanalyse per wijk op basis waarvan prioriteiten zijn benoemd die verbetering behoeven. Medio 2007 is de Wijkveiligheidsaanpak per buurt herijkt met maatregelen op alle elementen van de veiligheidsindex. Voor het Oude Noorden is cameratoezicht opgenomen als extra inzet boven op bestaande en geïntensiverde maatregelen.

vaak als problematisch ervaren. In de aanvraag voor cameratoezicht is een sfeerrapportage van de politie opgenomen. Met de invoering van het cameratoezicht is intensief ingezet op de overlastgevende groepen jongeren. Op hen is een groepsaankpak toegepast. Ook heeft de politie sinds de invoer van het cameratoezicht extra gesurveilleerd.

Het cameratoezicht wordt op verschillende manieren door de politie gebruikt. Bij de constatering van incidenten worden deze via de toezichtruimte gemeld. De hotspots waar de camera's hangen, zijn ook in de surveillance opgenomen. Agenten op straat houden rekening met de aanwezigheid van camera's op de locatie waar een incident zich voordoet. Tot slot worden de camera's ook intensiever gebruikt door de wijkpolitie: elke week is er een handhavingsactie.

De komst van de camera's lijkt al een positieve trend te hebben ingezet. Uit de wijkanalyse blijkt dat bewoners in 2009 in het Oude Noorden minder overlast ondervinden dan in 2008, met name op de gebieden vandalisme, inbraak, diefstal en drugs. De dealers, gebruikers en prostituees die enkele jaren geleden het straatbeeld bij de Zwaanshals kleurden, zijn nu verdwenen. Naast de invoering van cameratoezicht zijn er ook veel acties geweest. Er is nagegaan of op straat rondhangende jongeren niet leerplichtig waren. Ook zijn enkele belwinkels gesloten en horecavergunningen ingetrokken. Het aantal delicten in het Oude Noorden is gedaald en het veiligheidsgevoel van bewoners is vergroot. Volgens politie en deelgemeente zal het weghalen van cameratoezicht tot ophef leiden.

14.2 Oude Noorden

Het aantal meldingen is in de periode 2007-2009 vrijwel onveranderd. Wel is er het laatste jaar een lichte afname zichtbaar van diefstal, overlast, drugs en inbraak (tabel 14.1). De aangiften nemen af: met name van diefstal en inbraak wordt minder vaak aangifte gedaan. Deze resultaten corresponderen met de resultaten van de wijkanalyse uit 2010. Van geweld en vernielingen zijn wel meer aangiften gedaan.

Tabel 14.1 Meldingen Oude Noorden naar jaar

	Meldingen			Aangiften		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Verkeer	474	478	477	59	40	25
Diefstal	142	127	118	429	389	308
Aanhouding/opsporing	119	122	133			
Aandachtsvestiging	2	1	3			
Overtreding APV	68	53	50			
Drugs en alcohol	50	57	48			
Geweld	236	179	206	144	137	161
Overlast	359	372	345			
Ruzie zonder geweld	297	345	352			
Vernieling	79	60	61	159	107	137
Overval/straatroof/zakkenrollerij	56	58	64	53	69	55
Inbraak	138	162	101	116	125	96
Hulpverlening	357	345	318			
Overig	826	883	870	51	58	62
Totaal	3203	3242	3146	1011	925	844

Bron: X-Pol en BVH

Er worden vooral veel gewelds- en verkeersincidenten, ruzies en diefstallen waargenomen. Het aantal waargenomen incidenten door cameratoezicht in 2009 is groter dan het aantal aangiften, maar kleiner dan het aantal meldingen in het Oude Noorden.

De zeventien camera's nemen gemiddeld zes incidenten per camera per maand waar; dit is iets minder dan het gemiddeld aantal van zeven incidenten per camera per maand in heel Rotterdam (vergelijk tabel 14.2 en tabel 2.1).

Tabel 14.2 Waargenomen incidenten Oude Noorden door cameratoezicht

	2009
Alcohol	69
Diefstal met geweld	26
Diefstal zonder geweld	71
Geweld	165
Hulpverlening	99
Openbare orde	0
Overig	200
Overlast	65
Overlast drugs	27
Overlast jeugd	26
Overtreding APV	31
Ruzie zonder geweld	99
Schoon en heel	4
Verdacht gedrag	64
Verkeer	198
Vernieling	29
Zeden	4
Totaal	1177

Bron: Coppweb

Uit tabel 14.3 blijkt dat er over de laatste jaren geen grote veranderingen zijn geweest in de veiligheidgevoelens van bewoners in het Oude Noorden. De tabel laat een wisselend beeld zien. Wel voelen mensen zich over 2009 weer iets veiliger in hun eigen buurt dan in 2008 het geval was.

Tabel 14.3 Onveiligheidsgevoelens Oude Noorden

Wijk	% Vaak						% Nooit					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Algemene onveiligheidsgevoelens	11	4	7	7	7	7	56	70	62	73	53	59
Onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt	7	3	6	3	7	6	63	74	70	81	61	67

Bron: Veiligheidsindex Rotterdam

Aan ruim negentig procent van de incidenten in het Oude Noorden wordt in 2009 opvolging gegeven. Dit gebeurt in driekwart van alle waargenomen incidenten door de directe hulpverlening. Soms wordt dit ook gedaan door de wijkpolitie of het fietsteam. Stadswachten volgen niet direct incidenten op.

Tabel 14.4 Opvolging van waargenomen incidenten Oude Noorden

	2008	Percentage	2009	Percentage
DHV	383	77	883	76
Wijkpolitie	65	13	157	14
Fietsteam	9	2	13	1
Stadstoezicht	0	0	0	0
Geen actie	43	9	103	9
Totaal	500	100	1156	100

Bron: Coppweb

14.3 Afweging continueren cameratoezicht

In combinatie met andere maatregelen heeft cameratoezicht in het Oude Noorden een effect op de objectieve veiligheid. Voor de komst van de camera's in juli 2008 was het overlast- en criminaliteitsbeeld zeer divers. De invoering van cameratoezicht lijkt een positieve lijn te hebben ingezet. Ook zijn veel overlastgevers nu verdwenen.

De afweging op de laatste vier punten van het beslisinstrument is als volgt:

1. Het aantal meldingen bij de politie is in de periode 2007-2009 niet veel veranderd. Op de gebieden diefstal, overlast, drugs en inbraak is een lichte afname waarneembaar. Het aantal aangiften neemt sinds 2006 af. De sterkste dalingen zijn te zien in vermogensdelicten als diefstal en inbraak.
2. Deelgemeente Noord, met name het Oude Noorden, kent een zeer divers overlast- en criminaliteitsbeeld. Omdat het gebied (ook) sociaal zwakkeren

aantrekt, zal de overlast nooit volledig verdwijnen. Het weghalen van cameratoezicht is volgens de politie en de deelgemeente dus niet wenselijk.

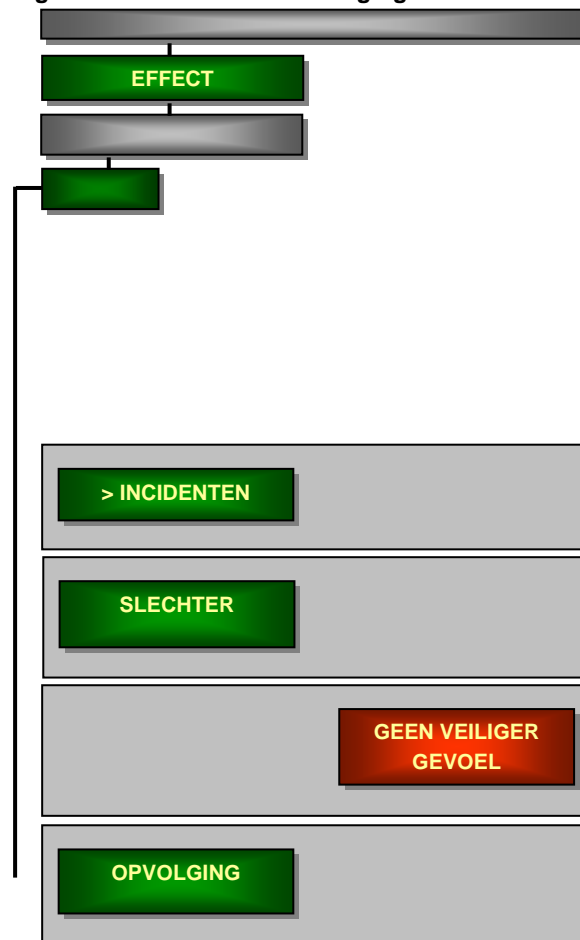
3. De veiligheidsgevoelens lieten over de laatste jaren heen geen grote veranderingen zien. Over 2009, het eerste volle jaar dat er cameratoezicht was, voelen bewoners zich wel weer iets veiliger in de eigen buurt dan in 2008 het geval was.
4. Waargenomen incidenten worden in het Oude Noorden zeer goed opgevolgd: aan ruim negentig procent wordt in 2009 opvolging gegeven.

Conclusie

De zeventien camera's in het Oude Noorden nemen gemiddeld zes incidenten per camera per maand waar; dit is iets minder dan het gemiddelde van zeven incidenten per maand dat camera's elders in Rotterdam waarnemen.

Aangezien het verschil tussen dit cameragebied en de cameragebieden in heel Rotterdam klein is en aangezien de camera's pas recent zijn ingevoerd, ligt aanpassing van cameralocaties op dit moment (nog) niet voor de hand. Daarom adviseren wij het cameratoezicht in het Oude Noorden nu in de huidige vorm te continueren.

Figuur 14.1 Visualisatie afweging

15 CONCLUSIE

15.1 Afweging continueren cameratoezicht

In zeven Rotterdamse deelgemeenten wordt cameratoezicht in de openbare ruimte toegepast. In vier van de zeven deelgemeenten is het duidelijk dat de inzet van cameratoezicht toegevoegde waarde heeft en noodzakelijk is. De gebieden waar camera's hangen, zijn druk. Veelal speelt nog dezelfde problematiek waar camera's in de eerste plaats voor zijn opgehangen, hoewel in mindere mate. Het is duidelijk dat er effectief gebruikgemaakt wordt van het middel. In een aantal deelgemeenten is cameratoezicht pas eind 2008 of begin 2009 ingevoerd. Daardoor is de meerwaarde van het instrument nog niet goed vast te stellen. Op termijn is evaluatie vereist.

In drie deelgemeenten is het continueren van cameratoezicht minder vanzelfsprekend. In de deelgemeente Delfshaven, met daarin de camera-gebieden Mathenesserdijk, Marconiplein, Metrostation Delfshaven, Delfshaven en Middelland, is een aangepaste toepassing van cameratoezicht nodig. In de Jaarrapportage Cameratoezicht 2008 werd al geconcludeerd dat in enkele van deze gebieden de inzet van camera's niet meer in overeenstemming was met het oorspronkelijke doel. In 2009 heeft de deelgemeente in samenwerking met de gemeente Rotterdam gekeken naar een gewijzigde toepassing van cameratoezicht. De wijzigingen zullen waarschijnlijk in 2010 en 2011 worden doorgevoerd.

Ook het cameratoezichtgebied in de deelgemeente Kralingen-Crooswijk kwam vorig jaar naar voren als een gebied waarin continueren van cameratoezicht niet vanzelfsprekend was. Dat geldt in 2009 eveneens. Het aantal aangiften laat een relatief grote daling zien. Daarnaast blijkt dat het type incidenten waartegen camera's werden ingezet veel minder voorkomt. Deelgemeente en politie signaleren dit ook, maar wijzen erop dat het gebied onvoorspelbare jongerengroepen kent. Het aantal waargenomen incidenten met behulp van cameratoezicht in het gebied ligt echter onder het Rotterdams gemiddelde. We vragen ons daarom af of het cameraplan op deze locatie nog actueel is en adviseren een aanpassing.

Ten slotte geldt ook voor de deelgemeente IJsselmonde dat aanpassing van het cameraplan nodig is. Gemiddeld worden per camera per maand aan de Spinozaweg drie incidenten waargenomen. Dat is erg weinig. Omdat er wel nog veel meldingen en aangiften zijn in dit gebied en er een toename zichtbaar is op delicten als diefstal, overlast en vernieling, moet nagegaan worden of de camera's wel het juiste gebied dekken.

15.2 Aanbevelingen

15.2.1 Vergroten van de toegevoegde waarde van cameratoezicht

In dit rapport worden verschillende mogelijkheden genoemd om de toegevoegde waarde van cameratoezicht te vergroten. De belangrijkste mogelijkheden zijn:

- Investeren in (de kwaliteit van) uitkijkers van camerabeelden.
- Meer opvolging van camerabeelden door Stadstoezicht mogelijk maken, waardoor cameratoezicht breder kan worden ingezet tegen (bijvoorbeeld) APV-overtredingen.
- Meer gebruik van de actiewerkplekken in de cameratoezichtruimte door wijkteams van de politie.
- Nieuwe technische toepassingen die het gemakkelijker maken om camerabeelden achteraf te analyseren (zoeken en zoomen).
- De aansluiting van verschillende cameragebieden op elkaar. In de deelgemeente Centrum is dit al gebeurd en in Delfshaven en Charlois wordt gewerkt aan een dekkend cameraplan. Cameratoezicht wordt op deze wijze duurzaam ingezet. Eventuele wijzigingen zullen pas op (zeer) lange termijn nodig zijn.
- Het gebruik van incidentinformatie uit Coppweb (registratiesysteem cameratoezichtruimte) voor beleidsdoeleinden door de deelgemeenten.

15.2.2 Aanpak: successen en knelpunten

De wijze waarop deelgemeenten en politiedistricten met cameratoezicht omgaan, verschilt. Deelgemeente en politie zijn samen verantwoordelijk voor de aanvraag van cameratoezicht. Als camera's er eenmaal hangen, is cameratoezicht in de meeste deelgemeenten een instrument van de politie. Eén deelgemeente geeft aan: "De deelgemeente is van de openbare orde, de politie van de handhaving". Er zijn ook deelgemeenten die daar anders tegenover staan en periodiek nagaan of cameratoezicht goed wordt gebruikt en of camera's bijvoorbeeld nog op de juiste plaatsen hangen.

De rol van de politie verschilt eveneens per district. In de meeste districten is cameratoezicht een deel van een bredere aanpak van de onveiligheid in de gebieden. In die districten wordt cameratoezicht dan ook binnen een breder toezichtmodel efficiënt ingezet. In sommige districten wordt cameratoezicht sterker gezien als 'een middel om schaarse handhavingcapaciteit efficiënt toe te passen'. Er wordt minder gesurveilleerd en meer gereageerd op meldingen vanuit de cameratoezichtruimte. Deze laatste aanpak is onwenselijk, aangezien cameratoezicht geen vervangende maatregel mag zijn, maar juist een aanvullende maatregel.

Op grond van dit onderzoek zijn succesfactoren en knelpunten te formuleren van de toepassing van cameratoezicht in Rotterdam. Ook veel van deze

punten kunnen vertaald worden naar aanbevelingen voor een toekomstige toepassing van cameratoezicht in de stad.

Succesfactoren zijn:

- Hoge opvolgingspercentages.
- Dekkende cameraplannen voor de lange termijn.
- Bewoners en ondernemers worden betrokken bij cameratoezicht en daartoe bijvoorbeeld uitgenodigd voor een rondleiding in de cameratoezichtruimte. Dit vergroot het begrip voor de toepassing van cameratoezicht en laat daarnaast meteen zien dat het geen wondermiddel is.
- Cameratoezicht wordt gezien als de ogen van de politie. Door vaak gebruik te maken van actiewerkplekken, leren agenten hun gebied kennen zonder dat ze opvallend op de hoek van de straat staan. Dat kan de politie helpen overlastpatronen te herkennen en daartegen efficiënt op te treden.

Knelpunten zijn er ook:

- De nadruk op de opvolging van alle camerabeelden moet niet te groot worden. Politieagenten op straat moeten op grond van meldingen een afweging maken tussen de incidenten die zij zelf waarnemen en de gemelde incidenten vanuit de cameratoezichtruimte. Geïnterviewde politiemedewerkers geven aan dat er soms, doordat het gebruik van cameratoezicht dusdanig is geïntegreerd met de politiewerkzaamheden, vrijwel uitsluitend op meldingen vanuit de cameratoezichtruimte gereageerd wordt.
- De inzet van Stadstoezicht op grond van camerabeelden gebeurt nog niet of te weinig.
- Cameratoezicht wordt in sommige gebieden ingezet als middel voor crowdmanagement of om jongerenoverlast tegen te gaan. Er staat niet vast welke doelen cameratoezicht wel of niet moet dienen.
- Vooral door politiemedewerkers wordt vaak gemakkelijk over cameratoezicht gedacht. De aanvraag wordt door veel geïnterviewden als bureaucratie gezien. Subsidiariteit en proportionaliteit zijn echter serieus te nemen beginselen. Een goede afweging voor de plaatsing van camera's is nodig voor een verantwoorde toepassing van het middel.

15.2.3 Naar één Rotterdamse aanpak van cameratoezicht

Het toezichtmodel, dat bijvoorbeeld de deelgemeente Centrum kent, biedt mogelijkheden voor een uitrol over de gehele gemeente Rotterdam. Cameratoezicht als aanvulling op een bredere ketenaanpak. Steeds meer deelgemeenten beginnen een dergelijke aanpak en dat lijkt zijn vruchten af te werpen. Binnen het toezichtmodel is de inzet van Stadstoezicht een aandachtspunt. Waar ernstige problematiek minder wordt, klagen burgers over overlast en APV-overtredingen. Door vaker Stadstoezicht op grond van camerabeelden dit soort overtredingen te laten oplossen, worden ook de

belangrijkste ergernissen van bewoners weggenomen. Dat draagt bij aan hogere veiligheidsgevoelens.

Een andere ontwikkeling, die in sommige deelgemeenten al is ingezet, is het dekkend maken van de cameragebieden. Door camera's strategisch te plaatsen, wordt geprobeerd een cameragebied voor de lange termijn te creëren. Als voor de gehele stad een dergelijke systematiek wordt gekozen, zal cameratoezicht op termijn uitontwikkeld zijn. Dat zou tevens capaciteitsproblemen het hoofd bieden. Het wettelijke proportionaliteitsbeginsel dient bij deze werkwijze wel in acht te worden genomen. Het is voor te stellen dat camera's uitsluitend worden opgehangen om het gebied dekkend te maken. Dat staat haaks op de bedoeling van de wetgever. Camera's kunnen worden opgehangen in gebieden met openbareordeproblemen, waar andere veiligheidsmaatregelen niet geholpen hebben. Dat betekent dus: probleemgebieden dekkend maken, maar andere gebieden buiten cameratoezicht houden.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

Methodeverantwoording

Onderzoeksaanpak

De onderzoeksvragen worden beantwoord aan de hand van de volgende onderzoeksinstrumenten:

1. bestuderen beleidsstukken;
2. bestuderen cijfers;
3. interviews met professionals;
4. toepassen afwegingskader.

Bestuderen beleidsstukken

Om een beeld te krijgen van de aanpak en de gestelde doelen ten aanzien van cameratoezicht door de verschillende deelgemeenten zijn alle beleidsdocumenten die bij de (deel)gemeente en de politie aanwezig zijn met betrekking tot cameratoezicht bestudeerd. Daarbij werd gezocht naar verschillen en overeenkomsten die input moeten leveren voor een uniforme aanpak van het Rotterdamse cameratoezicht.

Daarnaast zijn de aanwijzingsbesluiten en aanvragen per gebied bestudeerd. Daarbij werd nagegaan in hoeverre de tevoren gestelde doelen ten aanzien van cameratoezicht worden gehaald.

Bestuderen cijfers

- incidenten en aangiften uit X-pol/BVH in 2008 en 2009;
- cijfers van de cameratoezichtcentrale (Coppweb) uitgesplitst naar de verschillende gebieden voor de jaren 2007-2009;
- cijfers uit de Veiligheidsindex voor de jaren 2003-2009;
- cijfers uit de Monitor Veilig Ondernemen voor de jaren 2006-2009.

Interviews met professionals

In het kader van dit onderzoek vonden groepsgesprekken plaats in de deelgemeenten met cameratoezicht. Daarnaast werden de leden van de adviesgroep cameratoezicht geïnterviewd en vond een interview plaats met ondernemers in het centrum. Een overzicht van respondenten is opgenomen in bijlage 2 van dit rapport.

Afwegingskader

Het afwegingskader 'Beslisinstrument continueren cameratoezicht (BICC)' werd toegepast op de deelgemeenten waar cameratoezicht wordt toegepast en levert een conclusie op over het al dan niet voortzetten van cameratoezicht.

Politiecijfers

De politiecijfers die in dit rapport worden gebruikt, hebben een toelichting nodig. Er zijn verschillen tussen de geregistreerde incidenten uit de Jaarrapportage Cameratoezicht 2008 en de onderhavige rapportage, omdat zij aan verschillende politieregistratiesystemen zijn onttrokken (X-Pol en BVH). Het nieuwe politieregistratiesysteem BVH maakt gebruik van andere codes en categorieën dan het systeem X-Pol.

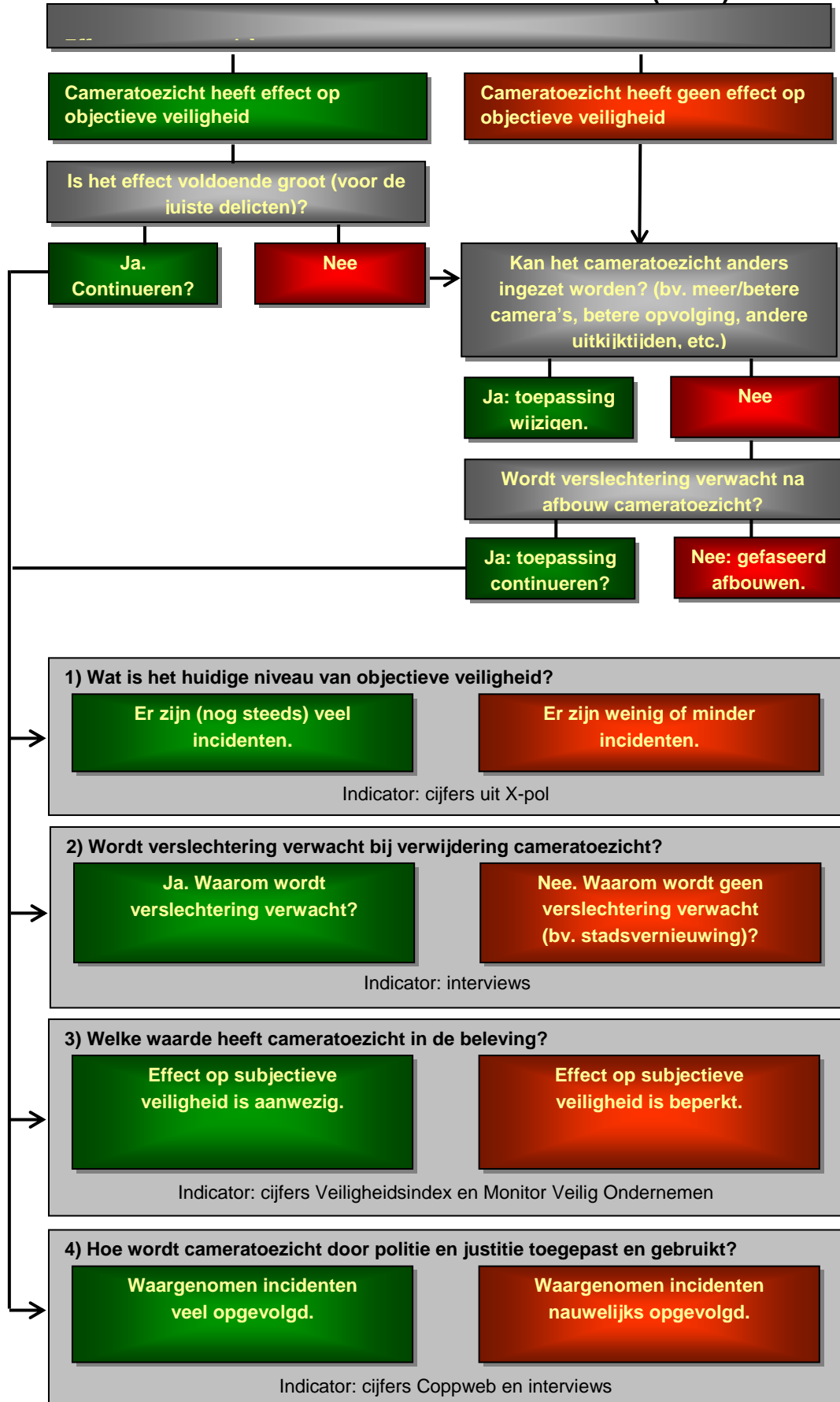
Voor de Jaarrapportage Cameratoezicht 2008 werd gebruikgemaakt van incidentmeldingen die onttrokken werden aan het politieregistratiesysteem X-Pol. Het aantal incidenten dat uit de registraties van X-Pol volgt, blijkt aanmerkelijk lager dan het aantal incidenten dat is onttrokken aan BVH. De oorzaak daarvan is dat in BVH bredere categorieën zijn opgenomen. Dit maakt dat incidenten gemakkelijker zijn onder te brengen onder een bepaalde categorie/code. Zo was er in X-Pol bijvoorbeeld een categorie 'graffiti', terwijl dat in BVH onder de categorie 'overige vernielingen' dient te worden ondergebracht. Dat categorieën ruimer zijn geworden, betekent ook dat de categorie 'overig' een bredere categorie is geworden. In BVH vallen daar, in tegenstelling tot in X-Pol, ook operationele politiehandelingen onder (zoals het openen of sluiten van een dienst). Daardoor vallen de totaalcijfers hoger uit.

BIJLAGE 2

Overzicht geïnterviewde personen

Tabel B2.1 Respondenten naar organisatie

Organisatie	Respondent
Gemeente Rotterdam	Beleidsadviseur directie Veiligheid
Openbaar Ministerie	Privacyfunctionaris/procesmanager
Afdeling Regionaal Cameratoezicht	Coördinator Cameratoezicht
Stadstoezicht	Beleidsadviseur
Deelgemeente Centrum	Stadsmarinier Gebiedscoördinator
Politiedistrict Centrum	Twee politiemedewerkers
Deelgemeente Charlois	Stadsmarinier Afdelingshoofd Wijk en Veilig
Politiedistrict Zuid	Wijkteamchef
Deelgemeente Delfshaven	Stadsmarinier Beleidsadviseur
Politiedistrict West	Politiemedewerker
Deelgemeente Feijenoord	Beleidsadviseur Medewerker Stadstoezicht
Politiedistrict Feijenoord-Ridderster	Politiemedewerker
Deelgemeente IJsselmonde	Gebiedsmanager Beleidsmedewerker
Politiedistrict Feijenoord-Ridderster	Wijkteamchef
Deelgemeente Kralingen-Crooswijk	Gebiedsmanager
Politiedistrict Oost	Wijkteamchef
Deelgemeente Noord	Expertisemedewerker Frontlijnregisseur Gebiedsmanager
Politiedistrict Noord	Politiemedewerker
Ondernemersfederatie	Directeur
Beveiligingsorganisatie	Directeur

BIJLAGE 3
Beslisinstrument continueren cameratoezicht (BICC)

BIJLAGE 4
Tabellen onveiligheidsgevoelens
Tabel B4.1 Algemene onveiligheidsgevoelens

Wijk	% Vaak						% Nooit					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stadsdriehoek C.S.-kwartier	5	5	4	3	3	3	55	62	61	67	59	61
Oude Westen	11	7	8	6	10	9	50	64	72	65	51	48
Cool/Nieuwe Werk/Dijkzigt	6	6	4	3	10	7	62	61	67	71	54	52
Delfshaven	6	7	5	3	7	6	61	67	63	74	51	57
Bospolder	13	8	8	6	9	7	59	61	70	71	57	51
Tussendijken	8	4	6	4	6	8	64	70	71	75	61	57
Middelland	6	5	7	5	9	11	55	59	66	71	57	50
Oud-/Nieuw-Mathenesse/Witte Dorp	8	4	4	5	7	7	65	76	76	73	67	65
Oud Crooswijk	15	5	8	9	5	11	60	67	71	69	64	54
Bloemhof	11	12	9	6	10	12	60	62	66	60	55	51
Zuidplein	15	8	6	5	8	9	46	52	65	75	56	50
Katendrecht	13	8	8	7	7	3	64	66	63	71	65	62
Oude Noorden	11	4	7	7	7	7	56	70	62	73	53	59
Lombardijen	4	8	4	8	6	8	66	67	79	59	56	62
Rotterdam¹	8	6	5	5	6	6	61	67	70	70	60	60
Landelijk²	-	5	4	3	3	3	-	-	-	-	-	-

Bron: Veiligheidsindex Rotterdam en Integrale Veiligheidsmonitor 2008/2009

Tabel B4.2 Onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt

Wijk	% Vaak						% Nooit					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stadsdriehoek C.S.-kwartier	3	2	1	1	3	2	66	72	74	77	71	70
Oude Westen	10	6	6	8	11	8	51	67	76	72	59	56
Cool/Nieuwe Werk/Dijkzigt	4	3	3	2	8	6	73	72	76	77	65	63
Delfshaven	3	4	5	5	7	6	70	77	68	82	60	66
Bospolder	8	6	6	5	7	9	63	68	70	78	66	61
Tussendijken	4	2	6	4	7	10	71	77	78	82	69	66
Middelland	5	4	4	5	7	11	58	67	70	75	65	57
Oud-/Nieuw-Mathenesse/Witte Dorp	5	2	2	4	6	5	73	82	84	80	77	72
Oud Crooswijk	11	5	6	6	6	12	66	69	77	78	69	59
Bloemhof	9	10	7	4	8	10	68	65	74	64	62	59
Zuidplein	10	4	8	5	12	7	58	61	64	77	58	53
Katendrecht	7	4	9	8	7	3	70	75	68	77	73	73
Oude Noorden	7	3	6	3	7	6	63	74	70	81	61	67
Lombardijen	3	6	2	8	5	5	80	77	84	73	64	68
Rotterdam	4	4	4	4	5	5	72	76	79	80	70	70
Landelijk	-	7	6	5	5	5	-	-	-	-	-	-

Bron: Veiligheidsindex Rotterdam en Integrale Veiligheidsmonitor 2008/2009

¹ Het gaat in tabel B4.1 en B4.2 om de gehele stad Rotterdam, inclusief gebieden zonder cameratoezicht.

² Bron: Integrale Veiligheidsmonitor 2008 en 2009.

REGIOPLAN BELEIDSONDERZOEK

Nieuwezijds Voorburgwal 35

1012 RD Amsterdam

T 020 531 531 5

F 020 626 519 9

E info@regioplan.nl

I www.regioplan.nl